

Översiktsplan Umeå kommun
Fördjupning för kusten
med miljökonsekvensbeskrivning MKB

Antagen av kommunfullmäktige 2013 06 17

Översiktsplan Umeå kommun. Fördjupning för kusten

Antagen av kommunfullmäktige 2013 06 17.

Planen är utarbetad av Stategisk planering på uppdrag av kommunstyrelsens närings- och planeringsutskott. Planen är en av en rad fördjupade översiktsplaner som presenteras under åren 2009-2013.

Arbetsgrupp:

Anders Enetjärn, projektledare (konsult)

Doris Grellmann, naturvårdsplanerare

Pernilla Helmersson, planerare

Därtill har ett antal personer bistått i planarbetet med delutredningar

Annalena Löfgren, Helårsboende i fritidshusområden

Veronica Grahn, Tomtreserv i detaljplaner

Eva Hörnström, Tillgänglighet längs kuststränder

Kartor och bilder:

Flygbilder: Lars Lindh

Foton där inte annat anges: Umeå kommun och Anders Enetjärn

Layout samt kartor där inte annat anges: Pernilla Helmersson och Veronica Grahn

Underlag till tryckta kartbilder: ©Umeå kommun, medgivande LAN 11-158

Omslagsbilder: Stora bilden; Norrbyn. Fr. v; brevlådor vid Vitskär, strand vid

Norrmjöle samt ringmärkning av bändelkorsnäbb på Stora Fjäderäggs fågelstation.

Underlag till tryckta kartbilder: ©Umeå kommun, medgivande LAN 11-158

Innehåll

Sammanfattning	4	4. Genomförande	96
1. Introduktion	7	4.1 Översiktsplanen som strategidokument	96
1.1 Kusten - en omistlig del av Umeå	7	4.2 Fortsatt arbete och sektorsvisa genomförandefrågor	96
1.2 Kustplanens fokus och tio principer för planeringen	9	4.3 Exploateringsekonomi	97
1.3 Vad är en fördjupad översiktsplan?	12	5. Förutsättningar	98
1.4 Tidigare kustplan och kopplingar till andra planer	12	5.1 Bebyggelse och boende längs kusten	98
1.5 Hur arbetet med planen gått till	13	5.2 Vatten och avlopp (VA)	100
2. Planförslaget - övergripande aspekter och riktlinjer	15	5.3 Strandskydd och tillgänglighet	102
2.1 Planens avgränsning	15	5.4 Klimatförändringar	102
2.2 Se havet - ökad tillgänglighet för alla	16	5.5 Muddring	103
2.3 Värdefulla natur- och kulturmiljöer	22	5.6 Besöksnäring	104
2.4 Turism- och besöksnäring	27	5.7 Fiske	105
2.5 Fiske	28	6. Översiktsplanens konsekvenser- miljöbedömning	107
2.6 Bebyggelse	29	6.1 Miljömålsuppfyllelse	109
2.7 Kustvatten	36	6.2 Miljöbedömning	110
2.8 Miljö, hälsa och säkerhet	37	6.3 Uppföljning	113
2.9 Riksintressen	39	Bilaga: Länsstyrelsens granskningsyttrande	114
3. Kustatlas med preciserade planförslag	41		
3.1 Delområde Norrbyns skärgård	42		
3.2 Delområde 2 Norrbyn	46		
3.3 Delområde 3 Blågrundsudden	52		
3.4 Delområde 4 Sörmjöle-Normjöle	58		
3.5 Delområde 5 Obbola-Kont	66		
3.6 Delområde 6 Holmsund	72		
3.7 Delområde 7 Täftefjärden	78		
3.8 Delområde 8 Skeppsvik	84		
3.9 Delområde 9 Ostnäs	90		

Sammanfattning

Umeås kust är flack och flikig och bildar en fastlandsstrand som är mer än 35 mil lång. Den låga kusten utmed Kvarken är utsatt för en ständig landhöjning och många hektar land tillkommer varje år. Landhöjningen och brackvattenförhållandena skapar naturmiljöer som är skyddsvärda och en mångfald av nischer för havslevande djur och växter. Kusten bär också rikligt med spår av århundradens fiskekultur.

Kustens attraktionskraft gör att många dras hit. Här går det att bo nära naturen och samtidigt inom rimligt avstånd från Umeå. Andra söker sig hit för att bada, fiska, åka skridskor, köra skoter, fågelskåda, åka båt eller bara njuta av havet.

När staden fortsätter att utvecklas är kusten en del av allt det som skapar attraktionskraft för dem som vill bo i eller besöka norra Sveriges mest expansiva region. Kustplanen gör en avvägning mellan olika allmänna intressen och lägger fast markanvändningen utmed kusten.

Kustplanen gäller för det allra mest kustnära området, i princip utanför den gamla kustlandsvägen. Norrbyskär och Holmöarna ingår inte. Inte heller ingår tätorterna Holmsund, Obbola, Hörnefors och Täfteå även om orternas framtida expansionsområden mot havet ingår.

Övergripande mål

Kustplanen ger utrymme för både tillgänglighet, bebyggelse, bevarande och annan utveckling under många år framåt. Planens övergripande mål är att lyfta fram långsiktigt hållbara utvecklingsmöjligheter för boende, näringsverksamhet och friluftsliv i samklang med bevarande av natur- och kulturvärden utmed kusten.

Kustplanen har ett antal övergripande principer för utveckling och bevarande:

- Skilj mellan det allmänna och det enskilda.
- Ny bebyggelse ska etableras i långsiktigt hållbara lägen.
- Befintliga kustnära orter stöds med ny bebyggelse, bl.a. med några vattennära bebyggelseområden.
- För all ny bebyggelse gäller att båtplatser ska vara gemensamma.
- Utnyttja bebyggelseservisen i befintliga detaljplaner.
- Lyft fram Umeås tio havsbad.
- Allmänheten ska ha en ökad tillgänglighet till havet.
- Behåll långa orörda strandsträckor intakta.

Tillgänglighet

Människors möjlighet att se och uppleva havet har en stark framtoning i planen. Därför pekar planen ut ett tjugotal strategiska besökspunkter, värdefulla havsbad, några stora områden med stor potential för upplevelser samt båtlivets viktiga infrastruktur.

Natur- och kulturmiljöer

Utmed kusten finns flera naturmiljöer som är typiska för Västerbottenskusten och som kräver särskild hänsyn vid bland annat tillståndsgivning och planläggning: grunda havsvikar, havsstrandängar, vattendragens mynningsområden, landhöjningsskogar, sandstränder och dynmiljöer, öar och skärgårdsmiljöer samt hållmarker. Ett par mindre områden föreslås skyddas som kommunala naturreservat och stora delar av Norrbyns skärgård ingår i ett nytt statligt marint naturreservat.

Kustens kulturmiljöer är i behov av inventering och värdering och för några områden är det angeläget med skötselplaner i syfte att motverka igenväxning av kulturhistoriska spår.

Besöksnäring

När det gäller turism och besöksnäring är kusten en outnyttjad resurs. Målsättningen är att skapa förutsättningar för utveckling av besöksnäringen genom att bland annat peka ut lämpliga platser för besöksanläggningar.

Bebyggelse

Strandlägen för bebyggelse är en exklusivitet med betydelse för Umeås attraktionskraft och som därför är viktig att förvalta på bästa möjliga sätt.

Vid urval av lägen för ny bebyggelse har några principer varit vägledande: närhet till den attraktiva kusten, möjligheter till samnyttjande av bad- och båtplatser, långsiktighet i förhållande till landhöjning och uppgrundsområden samt att vare sig allmänhetens tillgänglighet eller natur- och kulturmiljövården ska påverkas negativt.

Etablering av ny bebyggelse föreslås framförallt i lägen som ansluter till befintliga bebyggelsegrupper. Genom att koncentrera bebyggelse finns möjlighet att utveckla och nyttja befintlig teknisk infrastruktur såsom vägar samt vatten och avlopp.

Generellt omfattas land- och vattenområdet 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattensstånd av strandskydd. Dispens från eller upphävande av strandskydd i detaljplaner kan enbart beslutas om det finns särskilda skäl.

Arbetet med kustplanen har skett samordnat med arbetet med *Tillägg till översiktsplan. Strandskydd i Umeåregionen, utställning 2012* där områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) utpekade och beskrivs mer utförligt. För övriga strandnära områden som pekas ut i kustplanen anses andra särskilda skäl mer aktuella för ett eventuellt upphävande av strandskydd, t.ex. bebyggelse i andra rad.

Planförslaget innehåller konkreta riktlinjer i ett flertal bebyggelsefrågor. Här behandlas bland annat enstaka bebyggelselokaliseringar, lucktomter, vatten och avlopp, muddring samt förhållningssätt till klimatförändringar.

Riksintressen

Längs kusten finns några områden som är utpekade som riksintresse. Här finns både naturvårdens och kulturmiljövårdens riksintressen liksom områden som är av riksintresse för yrkesfisket. Även flera av farlederna är av riksintresse. Planförslaget motverkar inte några av riksintressena och i flera fall medverkar planen till att riksintressena säkras.

Delområdesvisa riktlinjer

Eftersom kusten är lång beskriver planförslaget markanvändningen fördelad på nio olika delområden i en så kallad *kustatlas*. För vart och ett av delområdena redovisas korta fakta, prioriterade frågor för planeringen, pågående förändringar samt planförslag i karta och tabell.

I delområdet *Norrbyns skärgård* är ett nytt stort marint naturreservat – Örefjärden – den prioriterade frågan.

I delområdet *Norrbyn* föreslås ett utredningsområde för ny bebyggelse i Norrbyn med ny väganlutning till Norrbyskärshamnen. Ett annat utredningsområde för ny bebyggelse föreslås på Sandskär, Sundsgrundet och Kalvarsskatan med attraktivt vattennära boende i syfte att stödja utvecklingen av Hörnefors och skapa bättre tillgänglighet för friluftslivet till Rönnskär.

I delområdet *Blågrundsudden* är de angelägna planfrågorna att skapa tillgänglighet för allmänheten till stränderna. Det är också särskilt angeläget med långsiktiga lösningar av gemensamma anläggningar för vatten och avlopp inom detta tätbyggda delområde.

I delområdet *Sörmjöle-Norrmjöle* är de tio havsbaden en viktig planfråga. Här föreslås en särskild utredning kring möjligheterna att binda samman havsbaden med ett stråk i form av en gång- och cykelväg. Den i stort sett obebyggda Kläppudden vid Norrmjöle har stor betydelse både för friluftsliv och naturvård och föreslås skyddas som kommunalt naturreservat.

I delområdet *Obbola-Kont* föreslås en mindre utökning av Strömbäck-Konts naturreservat. Ett utredningsområde för en långsiktig markreserv för framtida bebyggelse med koppling till Obbolas tätortsutvidgning föreslås på de östra delarna av Obbolaön. Ön Bredskär är lämplig för utveckling av besöksnäring kopplat till områdets värdefulla kultur- och naturmiljö.

I delområdet *Holmsund* är det en angelägen fråga att samordna småbåthamnar till gemensamma platser. Här föreslås också ett utredningsområde för långsiktig markreserv för framtida bebyggelse som har koppling till Holmsunds tätortsutvidgning.

I delområdet *Täfteå* är den viktigaste frågan att samordna vatten- och avloppslösningarna i syfte att inte ytterligare påverka redan dålig vattenstatus i Täftefjärden. Ett utredningsområde för långsiktig markreserv för framtida bebyggelse som har koppling till Täfteå föreslås.

I delområdet *Skeppsvik* är det angeläget att prioritera utstakade båtleder i den grunda Skeppsviksskärgården. Några bebyggelseområden föreslås även om delområdets grunda vattenförhållanden begränsar förutsättningarna för detta.

I delområdet *Ostnäs* är det bland annat angeläget att ytterligare öka allmänhetens tillgänglighet till de statliga naturreservat som finns här.

1. Introduktion

Kapitlet beskriver kustens viktiga betydelse för Umeås utveckling och hur detta samverkar till behovet av en översiktlig planering för kusten. Kapitlet ger också en introduktion kring planens fokusfrågor och redogör slutligen för hur planarbetet gått till.

1.1 Kusten - en omistlig del av Umeå

Kusten är Umeås framsida. Det är härifrån som Umeå en gång koloniserades. Havet har historiskt haft en avgörande betydelse för den utveckling som skett utmed Norrlandskusten. Tiderna förändras och idag hittar man några av de mest attraktiva boendemiljöerna och upplevelserna utmed just kusten.

Umeås kust är flack och flikig. Den låga kusten utmed Kvarken är utsatt för en ständig landhöjning. Kustlinjen förändras kontinuerligt och många hektar nytt land tillkommer varje år. En enkel beräkning visar att det rör sig om ett hundratal hektar per år. Dessutom möter saltare Östersjövatten det nordliga sötare vattnet just här. Allt detta skapar en mångfald av nischer för havslevande djur och växter. Bland Kvarkens öar, grynnor och vikar finns därför några av norra Östersjöns största förekomster av häckande kustfåglar.

Havets rikedomar skapade förutsättningar för några av kustens viktigaste fiskelägen, bl.a. Stora Fjäderägg, Snöan och Holmöarna. De svårnavigerade vattnen gjorde också att lots- och fyrplatser fick en stor betydelse. Bredskär, Bonden, Holmögadd, Bergudden och Sydostbrotten är platser som under lång tid varit avgörande för sjöfarten utmed Umeåkusten. Umeå stads läge är en gång också valt med utgångspunkt från att man skulle nå havet med båt från stadens hamn.

Idag är landskapet annorlunda. Med landhöjningen har havet dragit sig bort från Umeå och flera av de tidigare fiske- och fyrplatserna är i idag några av länets mest framträdande kulturmiljöer medan själva fisket har fått mindre betydelse.

Idag är kusten en attraktiv miljö för boende och friluftsliv. Kusten uppskattas för utblickarna över en obruten horisont. Här blir årstidernas skiftningar påtagliga och naturens krafter skapar oförglömliga upplevelser.

Lätta fakta om Umeåkustens längd

Umeå kommuns kustlinje sträcker sig 35,7 mil utan att de ca 2 500 öarna är medräknade. Holmön bidrar med ytterligare 30 mil.

Kustlandskapet kännetecknas av spår efter den senaste istiden i form av nordsydliga drumlinor vilka syns tydligast här än någon annanstans i Sverige. Drumlinor är låga åsar helt eller delvis bildade av morän ofta med en låg bergklack i norra delen.

Med kajak en stilla sommarmorgon utanför Norrbyskär

Lätta fakta om landhöjningen

Landhöjningen lyfter landet 9 mm per år. På grund av att Umeås kustlandskap är flackt ger 1 cm i höjdled relativt mycket ny landareal jämfört med den brantare Höga kusten längre söderut. Bevis på detta går att se längs kusten på en del gamla bryggor och förtöjningsplatser som nu ligger en bra bit upp på land.

Som en effekt av landhöjningen går det även att hitta några av Sveriges yngsta "urskogar" längs kusten. Skogarna har utvecklats fritt utmed den nya stranden och har därför aldrig brukats av människan. I dessa områden går det tydligt se den naturliga vegetationssuccessionen hos strandskogen.

Kustens attraktionskraft gör att många människor dras hit. Här går det att bo nära naturen och samtidigt inom rimligt avstånd från Umeå. Stora fritidshusområden har vuxit fram utmed kusten och nu pågår en omvandling där allt fler väljer att bosätta sig här permanent. Om vatten- och avloppsfrågorna kan lösas på ett bra sätt kan denna utveckling fortsätta, till gagn för en attraktiv boendemiljö och ett friskt hav och badvatten.

Många människor besöker kusten för att bada, fiska, åka skidor, köra skoter, fågelskåda, åka båt eller bara njuta av havet. Utmed kusten finns många platser som erbjuder sådana upplevelser. Bland annat finns det ett tiotal fina havsbad vid stränderna i Norrmjöle och Sörmjöle.

Det finns också flera uddar med härliga utblickar över det öppna havet, även om det idag inte alltid är lätt att hitta dem. Små skärgårdar med både hedartade och lövskogsklädda öar finns främst utanför Norrbyn och Skeppsvik.

Landhöjningen och brackvattenförhållandena skapar naturmiljöer som är skyddsvärda. Länsstyrelsen och Umeå kommun har skyddat flera viktiga naturområden. Fler är dessutom på gång, bland annat ett nytt marint reservat vid mynningen till Öreälven. Skyddade områden har stor betydelse för allmänhetens tillgång till kusten men också för en del av den forskning som bedrivs vid Umeå Universitet.

Sammantaget tillför kusten stora värden för Umeå. När staden fortsätter att utvecklas är kusten en del av allt det som skapar attraktionskraft för dem som vill bo i eller besöka norra Sveriges mest expansiva region.

Stora Fjäderägg är en av kommunens besökspunkter i kustbandet. Ön har ett vandrarhem, en fågelstation och en sällsamt historia. Framförallt är ön mycket vacker med sitt ensliga läge längst ut i kustbandet. Holmöarna som Stora Fjäderägg ingår i är inte föremål för denna fördjupade översiktsplan

1.2 Kustplanens fokus och tio principer för planeringen

Den fördjupade översiktplanen lägger fast markanvändningen utmed kusten i Umeå kommun för en lång tid framöver. Den förra kustplanen antogs för mer än 30 år sedan (1977).

Denna kustplan ska ge utrymme för både tillgänglighet, bebyggelse, bevarande och annan utveckling under många år framåt. Kustplanen är utformad efter direktiv från kommunstyrelsens näringslivs- och planeringsutskott (2 oktober 2007).

Övergripande mål

Planens övergripande mål är att lyfta fram långsiktigt hållbara utvecklingsmöjligheter för boende, näringsverksamhet och friluftsliv i samklang med bevarande av natur- och kulturvärden utmed kusten.

Även om kuststräckan utmed många avsnitt är starkt präglad av bebyggelse är det kommunens uppfattning att Umeås mer än 30 mil långa kust har förutsättningar för både de som vill bo vid kusten och de som vill njuta av den vid besök på sin fritid.

Kuststräckan vid Norrmjölleåns utlopp är ett gott exempel på tydlig zonerings mellan det enskilda och det allmänna. Två havsbad, där emellan en småbåthamn och längst bort till höger i bild Kläppuddens obrutna skogsrand är de allmänt tillgängliga områdena. De enskilda tomterna är väl samlade och har en tydlig gräns mot det allmänna. Trots en tät bebyggelse finns flera strandområden som är tillgängliga för allmänheten.

Tio principer för planeringen

Kustplanens fokus tar sig uttryck i tio principer som varit bärande för planeringen. Dessa attityder till planeringen utmed kusten läggs fast och utvecklas i de kommande kapitlen i planen.

Zonering mellan det allmänna och det privata.

Ny bebyggelse nära tätorter.

Gemensamma båtplatser.

1. Skilj mellan det allmänna och det enskilda

Ett avgörande synsätt i planeringen för att lyckas samordna många skilda intressen på en förhållandevis liten yta är att skilja det enskilda från det allmänna. Detta sker främst genom att koncentrera och samla bebyggelsen samt tydliggöra i vilka områden som de allmänna intressena har företräde.

2. Befintliga kustnära orter stöds med ny bebyggelse

De tätorter som ligger utmed kusten (Norrbyn, Hörnefors, Sörmjöle, Obbola, Holmsund och Täfteå) ska fortsätta att utvecklas och kunna dra nytta av de attraktionsvärden som är knutna till boende vid havet.

För att stödja befintlig tätortsstruktur vid dessa orter föreslår planen därför attraktiva, vattennära bebyggelselägen vid var och en av orterna. Förslaget ska i förlängningen även stärka Umeås attraktionskraft.

3. Ny bebyggelse i långsiktigt hållbara lägen

Planering av ny bebyggelse ska ta hänsyn till att kusten är flack och utsatt för förändringar p.g.a. landhöjningen, förväntade klimatförändringar samt att bl.a. VA-försörjningen ska vara långsiktigt hållbar. Områden för ny bebyggelse ska med hänsyn till detta förläggas i långsiktigt hållbara lägen.

4. Gemensamma båtplatser för ny bebyggelse

Vid all planering av ny bebyggelse planeras i möjligaste mån för åtkomst till stranden och för gemensamma båtplatser i stället för enskilda bryggor och pirar.

5. Några vattennära bebyggelseområden

Några attraktiva vattennära nya bebyggelseområden pekas ut i planen med stöd av de nya strandskyddsreglerna. Det gäller där det finns särskilda skäl för upphävandet av strandskydd p.g.a. att områden behöver tas i anspråk för att gynna landsbygdsutveckling i strandnära läge.

6. Utnyttja reserv i befintliga detaljplaner

Inom befintliga detaljplanelagda bebyggelseområden finns en stor reserv i form av obebyggda tomter. Det är angeläget att dessa kan nyttjas.

7. Betydelsen av Umeås tio havsbad

I Umeå kommun finns ett pärlband av havsbad. I planen går de under beteckningen Umeås tio havsbad. Hälften av länets sandstränder ligger just inom Umeå kommun och dessa stränder är en unik resurs för upplevelserna utmed kusten.

8. Allmänhetens tillgänglighet

Ibland är det svårt att se och uppleva havet utmed kusten i Umeå kommun. Kustplanen visar hur allmänheten kan få tillgång till havet och hur detta kan ske parallellt med exempelvis bebyggelseutveckling.

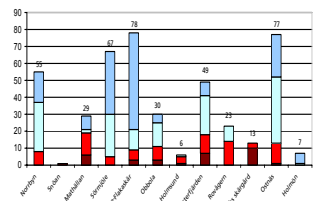
Kustplanen lyfter därför fram ett 20-tal strategiska besökspunkter som är av särskild betydelse för allmänhetens tillgång till havet.

9. Öppna strandängar för landskapsbild och naturvärden

I äldre tider nyttjades kustens stränder för bete och slätter. Idag är många sådana strandområden igenväxta. Kustplanen visar på möjligheten att restaurera öppna betade strandängar. Planen pekar ut några sådana områden där restaurering av strandängar kan bidra positivt till landskapsbild och naturvärden.

10. Behåll långa orörda strandsträckor intakta

Trots en omfattande bebyggelse utmed kusten finns flera strandsträckor som är orörda. En del av dem är långa och har värden för rörligt friluftsliv, kulturmiljövärd, naturvård eller landskapsbild. Sådana strandsträckor ska bevaras eller utvecklas med avseende på sina värden.

Obebyggda tomter inom detaljplaner.

Umeås tio havsbad.

Strategiska besökspunkter

Strandängar

Orörda strandsträckor bevaras, en av tio principer som varit bärande i planeringen.

1.3 Vad är en fördjupad översiktsplan?

Enligt plan- och bygglagen kan en fördjupad översiktsplan ange markanvändning och ge rekommendationer för detaljplanering och byggande på ett mer detaljerat sätt än den kommunomfattande översiktsplanen.

En fördjupning görs när kravet på detaljeringsgrad är stort och för områden där förändringstrycket är stort. Planen utgör ett förslag till kommunens framtida mark- och vattenanvändning. Den är inte juridiskt bindande men starkt styrande för vilka allmänna intressen som ska beaktas för såväl kommunens som andra myndigheters fortsatta planering och för enskilda intressen vid exempelvis bygglovs- och tillståndsprövning.

Översiktsplanen bör aktualiseras varje mandatperiod.

Samråd och utställning

Samråd är en obligatorisk del av översiktsplanearbetet där syftet är att inhämta synpunkter från kommunmedborgare, myndigheter, organisationer samt internt inom kommunen. De synpunkter som framkommer samlas i en samrådsredogörelse där även de förändringar synpunkterna föranlett redovisas.

Nästföljande skede är utställning. Då ställs det justerade översiktsplaneförslaget ut i minst två månader. Utställningen ger berörda parter möjlighet att reagera på de förändringar som gjorts efter samrådet. I detta skede ska länsstyrelsen lämna ett granskningsyttrande. Efter utställningen samlas inkomna synpunkter i ett utlåtande.

Antagande i kommunfullmäktige och laga kraft

Det är kommunfullmäktige som slutligen antar den fördjupade översiktsplanen. Beslutet i kommunfullmäktige har då föregåtts av godkännande av Umeå kommuns näringslivs- och planeringsutskott samt kommunstyrelsen. Planen vinner laga kraft efter två veckor efter antagande i det fall den inte överklagas.

Allmänna intressen

En obligatorisk del i översiktsplanen är att behandla de allmänna intressena enligt plan- och bygglagen samt miljöbalken. Allmänna intressen är, till skillnad mot enskilda, gemensamma för medborgarna. De kan vara riksintressen, strandskydd, natur- och kulturvård m.m. Enskilda intressen beaktas i kommande detaljplanering.

Detaljplanering

Innan någon bebyggelse kan komma till stånd krävs också en detaljplan som mer detaljerat reglerar tillkommande bebyggelse. Detaljplanen ska bygga vidare på översiktsplanens tankegångar och rekommendationer. Vanligen inleds detaljplanearbetet med ett så kallat programsamråd. Denna fördjupning ersätter den delen av detaljplanearbetet.

1.4 Tidigare kustplan och kopplingar till andra planer

Fördjupning för kusten ersätter den tidigare kustplanen för Umeå kommun som antogs av fullmäktige år 1977. Arbetet med kustplanen har skett samordnat med annat aktuellt översiktsplanearbete i Umeå kommun. Framförallt har samordning skett med *Strandskydd i Umeåregionen (Tillägg till översiktsplan)* och *Fördjupning för Umeå* som behandlar Umeås framtida tillväxtområde. Även *Fördjupning för älvlandskapet*, som berör de älvnära områdena inom Umeå kommun fram till Obbola-Holmsundsbron har koordinerats med kustplanen.

1.5 Hur arbetet med planen gått till

Politiska direktiv

I september 2007 beslutade kommunstyrelsens näringslivs- och planeringsutskott mål och direktiv för arbetet med kustplanen.

Planens mål är att lyfta fram långsiktigt hållbara utvecklingsmöjligheter för boende, näringsverksamhet och friluftsliv i samklang med bevarande av natur- och kulturvärden längs kusten. I direktiven anges att:

Planen ska medverka till långsiktigt hållbara bebyggelsemiljöer som bidrar stärkande till Umeås attraktionskraft samt ge anvisningar om framtida bebyggelseutveckling så att strandmiljöerna inte påverkas negativt. Även vägledning för tillämpning av strandskyddsreglerna ska utvecklas tillsammans med riktlinjer för gemensamma båtanläggningar, muddringar, broar till öar liksom bryggor och pirar.

När det gäller tillgänglighet uttrycktes i direktiven att vägledning ska ges kring utveckling av det rörliga friluftslivets tillgänglighet parallellt med bebyggelseutvecklingen. Särskilt skyddsvärda kustmiljöer ska pekas ut som på grund av sin attraktionskraft för rörligt friluftsliv, kulturmiljövård, naturvård eller landskapsbild bör undantas från konkurrerande markanvändning.

Därtill uttrycktes att planen skulle anvisa områden med potential för besöksnäringen, ge anvisningar kring båtlivets infrastruktur, redovisa ställningstaganden kring riksintressen samt översiktligt belysa eventuell framtida klimatpåverkan.

Inventeringsfas

Hela kuststräckan har besökts under en övergripande fältinventering inför ställningstaganden om lämplig markanvändning. Under inventeringarna har lämpliga lägen för bebyggelse studerats liksom områden med värden för natur, kultur, friluftsliv samt båthamnar och badplatser.

För analys av kuststräckan har även flygbilder använts och utgjort ett viktigt underlag. Utöver detta har kommunens och länsstyrelsens tidigare utredningar och inventeringar som berör kusten sammanställts och vägts in i bedömningarna.

Dialogfas

Under planeringsarbetets dialogfas har samtal förts med olika parter med intressen längs kusten såsom länsstyrelsen, Umeå marina forskningscentrum, Umeå Universitet, Umeå Motorbåtsällskap, Umeå Turistbyrå, Umeva, samhällsbyggnadskontoret och Umeå hamn. Därtill har dialog skett och exkursioner hållits längs kusten med kommundelsnämnderna i Sävar, Hörnefors och Holmsund.

Utredningar

Under arbetet har särskilda utredningar genomförts. Frågor om strandskydd, pågående bebyggelseutveckling och befolkningsstruktur längs kusten har motiverat särskilda utredningsinsatser.

Båtbrygga vid Kläppudden, Norrmjöle

Kustplanens avgränsning (illustrerad med röd linje) sträcker sig ut till territorialvattengränsen till havs och inkluderar hela kommunens kuststräcka mot land förutom tätorterna Hörnefors, Obbola, Holmsund samt Täfteå.

2. Planförslaget - övergripande aspekter och riktlinjer

Den fördjupade översiktplanen för kusten redovisar grunddragen i markanvändningen utmed kusten. Planförslaget anger dels de övergripande aspekterna och riktlinjerna för en ökad tillgänglighet, för hur bebyggelsen ska utvecklas samt för utveckling och bevarande av natur- och kulturmiljövärden och redovisas i detta kapitel. Dels en kustatlas som beskriver mer precisa ställningstaganden kring mark- och vattenanvändningen i nio delområden utmed kusten (kapitel 3).

Kustplanen överblickar ett tiotal år framåt i tiden. Tematiskt behandlar planen alla frågor som gäller kustanknuten markanvändning, d.v.s. bebyggelse, friluftsliv och tillgänglighet, natur- och kulturmiljövård samt turism och besöksnäring. Planen berör dock inte frågan om lokalisering av vindkraft. Den aspekten behandlas i ett tematiskt tillägg till översiktplanen för hela Umeåregionen. Även strandskydd behandlas i ett tematiskt tillägg för regionen.

2.1 Planens avgränsning

Planens avgränsning mot land följer i stort sett den tidigare kustplanens gränser. I huvudsak innebär detta att planen berör det allra mest kustnära området, i stort sett mellan den gamla kustlandsvägen och kusten. Utöver det ingår vattenområden och öar ut till territorialvattengränsen.

Kustplanen behandlar inte Norrbysskär och Holmöarna som enligt planens direktiv ska behandlas för sig. Norrbysskär och Holmöarna berörs dock vad gäller planeringen för båtlivet. För Norrbysskär finns områdesbestämmelser. Inte heller ingår tätorterna Holmsund, Obbola, Hörnefors och Täfteå i kustplanen utan omfattas av en egen fördjupad översiktplan. Däremot berörs orternas framtida behov av expansionsområden.

2.2 Se havet - ökad tillgänglighet för alla

Havet är en attraktion som drar besökare men längs Umeås kust är det svårt att hitta till och se havet. Bebyggelse, bommade vägar eller den täta kustskogen kan hindra besökare från att nå platser med utblickar över havet. Umeå turistbyrå får många frågor från besökare som just vill ”se havet”. En ambition är att göra kusten och dess miljöer och besöksmål bättre tillgängliga. Därför är det viktigt att utveckla bra kopplingar på olika sätt. Det kan handla om utvecklande av infrastruktur som gång- och cykelvägar, kollektivtrafik etcetera längs med eller till havet.

Under planarbetet har idéer lyfts fram som pekar på viktiga kopplingar för utveckling av kustnära kommunikationsleder. En koppling som nämnts berör Strömbäck via en passage i Västerfjärden som skulle ge en samlad kustled från Holmsund och söderut vilket skulle gynna utvecklingen av Strömbäck-Obbola. Från Täfteå och vägen till Rovågern bör det vara möjligt att hitta en väg österut till Sävarån med en kort bro över ån samt anslutning till vägsträckan mellan Ytterboda och Skeppsvik. Skeppsvik skulle på så sätt bli åtkomligt med cykel från Ålidhem/Tomtebo. Brofästena skulle i båda förslagen kunna bli attraktiva punkter. Även en väg längs kusten från Ostnäs mot Ivarsboda skulle vara intressant att studera liksom kuststräckan från Holmsund till Täfteå.

En annan idé som framförts är att berätta om vår ”Låga kust”. Har Ångermanland sin Höga kust så ger vår kust möjligheter att vandra långa sträckor på fin sandbotten sommar dagar från Brännäset till Åhedån i flera kilometer utan att få det ljumma vattnet över knänivå.

I detta avsnitt redovisas områden som är av strategisk betydelse för allmänhetens möjligheter att uppleva kusten och havet: Strategiska besökspunkter för att se havet, Umeås tio havsbad, Stora områden med särskilt stor potential för upplevelser samt båtlivets infrastruktur.

Ställningstaganden

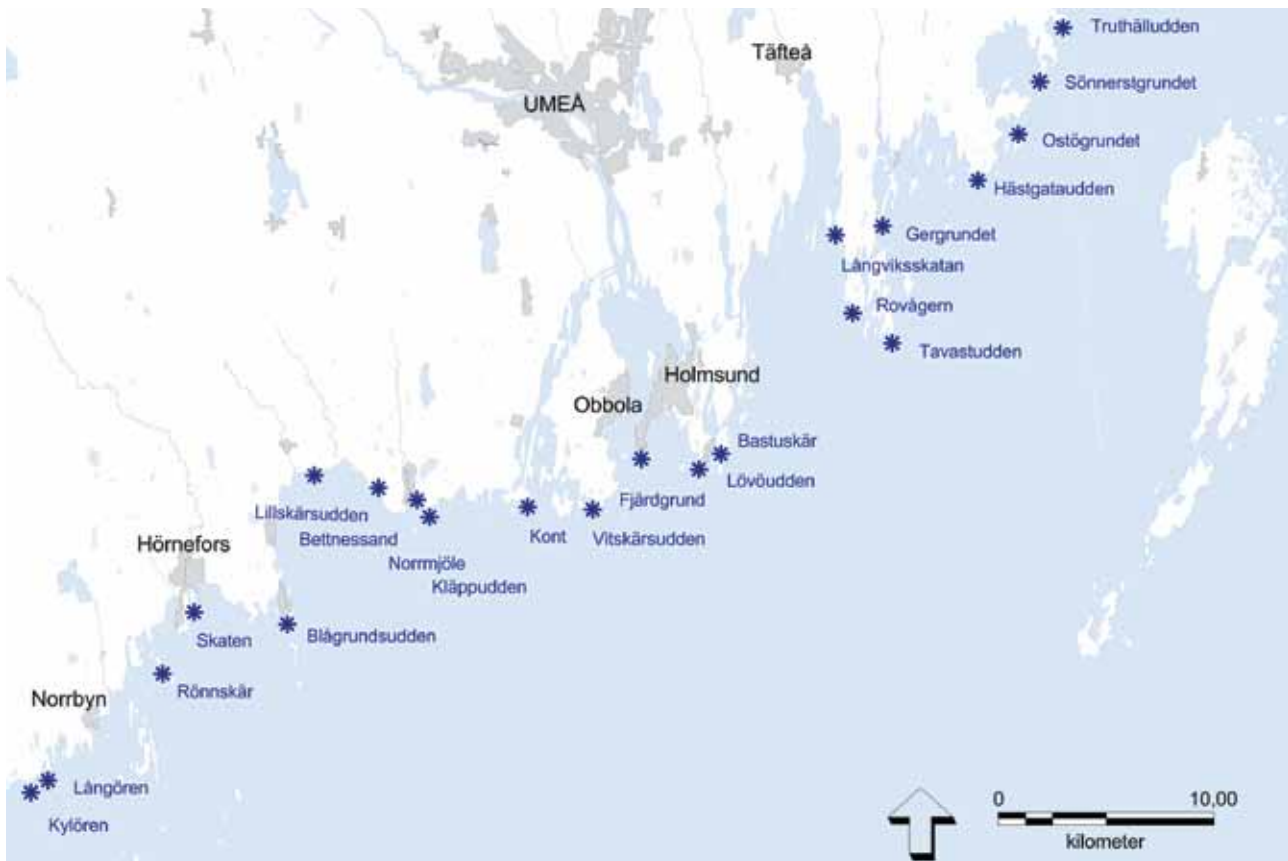
- Privatiseringen av stränderna utmed Umeåkusten har i en del fall gått långt. Ibland innebär detta en blockering av allmänhetens tillgänglighet till stränderna. Fortsatt utbyggnad kommer därför att ske med en tydlig styrning så att stränderna bibehålls tillgängliga för allmänheten. Detta framgår av riktlinjerna i kapitel 2.6 om bebyggelseutveckling.
- I de områden som är av mycket stor vikt för det rörliga friluftslivet och för allmänhetens tillgänglighet till kusten kan kommunen överväga att säkerställa tillgängligheten genom förvärv av enskilda byggnader med ett ur allmän synpunkt strategiskt läge. Detta ska dock inte ske genom expropriation.
- Initiativ som främjar utvecklad infrastruktur som kopplar samman kustmiljöer, besöksmål etcetera längs, eller till kusten ska betraktas positivt.
- Parkeringsplatser eller ställplatser för husvagnar, husbilar kan utvecklas av exploatörer på lämpliga platser.

Strategiska besökspunkter för att se havet

De strategiska platserna finns markerade i karta på nästa sida samt i delområdeskartor i kustatlasen, kapitel 3.

Ställningstaganden

- Allmänhetens tillträde för att se havet ska säkras långsiktigt på ett tjugotal strategiska besökspunkter utmed kusten. Flera platser når man till fots eller på cykel medan andra kan nås med bil. Några av platserna är idag inte helt tillgängliga men var och en av dessa strategiska platser ska vara särskilt prioriterade vid insatser - från kommunen eller andra aktörer - för att säkerställa allmänhetens kontakt med havet. Vid kommande planering genom detaljplan eller områdesbestämmelser är det viktigt att se till att dessa platser blir allmänt tillgängliga.

Ett tjugotal platser utmed kusten är av särskild strategisk betydelse för allmänhetens möjligheter att uppleva havet.

Plats	Beteckning	Beskrivning
Kylören, Norrbyn	Se2.3	Udde med historisk anknytning och gammal bebyggelse. Bilväg till udden och västra stranden, de sista 600 meter är enskild väg försedd med bom.
Långören, Norrbyn	Se2.1	Udde med lång orörd strandsträcka. Vandring.
Rönnskär, Hörnefors	Se2.2	Ö som kan förbindas med land med bro för vandring eller cykel.
Skaten, Hörnefors	ej inom plan	Badplats, Hörnans utlopp. Bilväg.
Blågrundsudden, Sörmjöle	Se3.1	Exponerad udde med utblickar och nära bebyggelse. Bilväg.
Lillskärsudden, Sörmjöle	Se4.1	Udde med fiskebodas, omgiven av flacka stränder och bankar. Viktig fågellokal. Bilväg.
Bettnessands havsbad	Se4.2	Kommunens största havsbad. Bilväg.
Norrmjöle havsbad	Se4.3	Ett av kommunens finaste havsbad. Bilväg.
Kläppudden, Norrmjöle	Se4.4	Udde med fina omgivningar och nära fina havsbad. Vandring.
Kont, Strömbäck	Se5.1	Udde inom Strömbäck-Konts naturreservat. Vandring.
Vitskärsudden, Obbola	Se5.2	Udde med utblickar och nära bebyggelse. Bilväg.
Fjärdgrund, Holmsund	ej inom plan	Holmsunds uthamn som ger möjlighet att komma riktigt långt ut. Närhet till Bredskär.
Lövöudden, Holmsund	Se6.1	Udde med utblickar och nära bebyggelse. Bilväg.
Bastuskär, Holmsund	Se6.2	Ö som kan förbindas med fastlandet. Vandring till yttersta udden.
Långviksskatan, Täfteå	Se7.1	Hedmark och sandrevel med fina omgivningar. Viktig fågellokal. Vandring.
Rovågern, Täfteå	Se7.2	Udde med liten hamn och nära bebyggelse. Bilväg.
Tavastögern, Täfteå	Se7.3	Exponerad udde med mycket lång oexploaterad kuststräcka. Viktig fågellokal. Lång vandring till yttersta udden.
Gergrundet, Skeppsvik	Se8.1	Liten udde inom Skeppsviksskärgårdens naturreservat. Vandring.
Hästgataudden, Ostnäs	Se9.1	Udde inom Ostnäs naturreservat. Vandring.
Ostögrundet, Ostnäs	Se9.2	Udde inom Ostnäs naturreservat. Vandring.
Sönerstgrundet, Ivarsboda	Se9.3	Udde inom naturreservat. Viktig fågellokal. Bilväg.
Truthälludden, Norrfjärden	Se9.4	Fin naturstrandsträcka på uddens östra sida. Vandring.

Bettnessand är ett av kommunens mest populäraste havsbad där besöksstrycket är oerhört stort fina somrardagar.

Vid Åhedans utlopp finns två fina sandstränder okända för de allra flesta. Området har stor potential att utvecklas som badplats för en bredare allmänhet

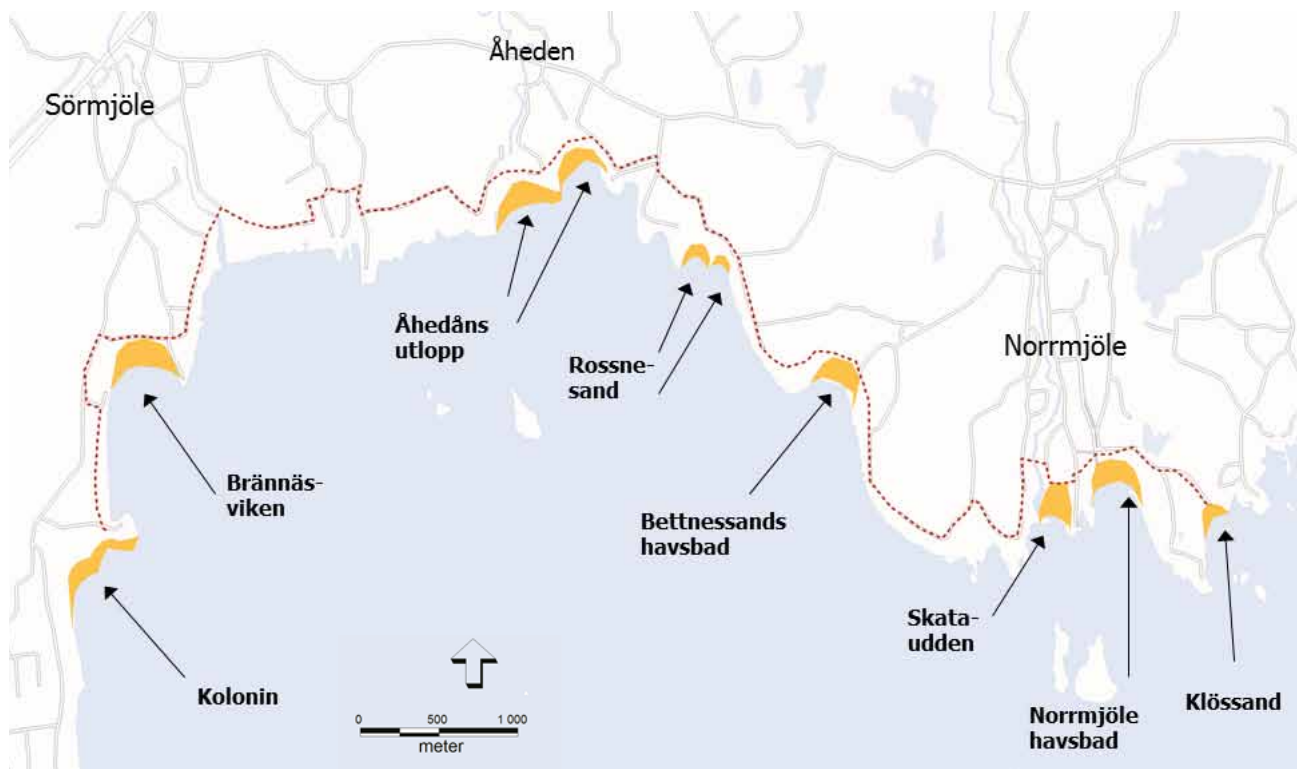
Umeås tio havsbad

En huvudlinje i planförslaget handlar om att lyfta fram det pärlband av havsbad som finns i Umeå kommun. Längs en strandsträcka av enbart cirka tio kilometer i området kring Sörmjölje och Norrmjölje finns hela tio havsbad. Bettnessand och Norrmjölje havsbad ingår som EU-badstränder enligt EU:s badvattendirektiv (2006/7/EG). Av Umeås kust består mindre än en halv procent av sandstrand. Stenstränder och vegetationstäckta mjukstränder är betydligt vanligare. Att sandstränderna är så få samtidigt som de är av stor betydelse för friluftslivet gör att det är mycket angeläget att vara rädd om dem.

Antalet dagar per år med riktigt bra och varmt badväder är få, kanske endast åtta - tio. Det är viktigt att under de få dagarna kunna sprida badgästerna till flera stränder. Det är dock lika viktigt att lyfta fram sandstränderna som en resurs för upplevelser av havet under hela året. Stränderna som ingår i Umeås tio havsbad beskrivs utförligt i kustatlasens tredje kapitel, delområde Sörmjölje – Norrmjölje.

Ställningstaganden

- Sandstränderna utgör, tillsammans med de 20-tal platser som pekas ut i avsnittet ovan som strategiska besökspunkter, en unik resurs med potential att fungera som bas för kustlandets framtida utveckling.
- Det är angeläget att på sikt knyta ihop de tio havsbaden med en gång- och cykelväg.
- De flesta av havsbaden har tät skog ända fram mot sandstranden. Kommunen intar en positiv inställning till initiativ om skötsel för att hålla stränderna fria från igenväxning. Förutom att det främjar badlivet och ger en större dimension av havsupplevelsen kan det också gynna både växter och insekter som är beroende av öppna sandhedar. I flera fall kan det vara motiverat att återskapa större arealer sandhedar kring de olika stränderna om det går att visa att markerna kan skötas långsiktigt.

I Sörmjölje- och Norrmjöljeområdet finns hela tio havsbad. Värdefullt vore att knyta samman dessa med en gång- och cykelväg.

Stora områden med särskilt stor potential för upplevelser

Trots omfattande bebyggelse finns flera strandsträckor längs kusten som är orörda. En del av dem är långa eller utgörs av stora områden och har värden för rörligt friluftsliv, kulturmiljövård, naturvård eller landskapsbilden. Sådana områden ska kunna utvecklas för ökad tillgänglighet.

Ställningstaganden

- De riktigt stora och orörda kustområdena ska kunna utvecklas för ökad tillgänglighet.

Stora områden med potential för upplevelser

Plats	Beskrivning
Skeppsviks skärgård	Stort område med landets mest utpräglade drumlinskärgård i anslutning till besöksanläggningen Skeppsviks herrgård. Det är angeläget att göra flera av öarna tillgängliga för båtlivet.
Snöans skärgård och Norrbyskärs	Länets största skärgårdsområde vid sidan av Holmöarna. Klapperfält, berghällar och fågelöar ger speciell karaktär. Snöan har stora kulturhistoriska värden. Området kommer skyddas som marint reservat.
Tavastögern med omgivningar.	Exponerad kust med uddar, öar och vikar. Själva den exponerade Tavastögern är ett exklusivt avlägset besöksmål med öppna hedmarker.

Det gamla fiskekapellet på Snöan ingår i det föreslagna marina reservatet Örefjärden - Snöanskärgården.

Sommarfika på klipporna på Lill-Husskärs i Norrbyskärs skärgård.

Vandring över klapperstensfälten på Snöan.

Vid Tavastögern längst ut på Täftehalvön finns ett stort område med uddar, vikar och öar. Ingen annanstans i kommunen finns en så lång orörd strandlinje. Området är svårtillgängligt men erbjuder exklusiva upplevelser av havet. En ny vandringsled föreslås ut till Tavastögern, skydd utanför höger bildkant.

Båtlivets infrastruktur

Båtlivet är en betydande fritidsaktivitet i Sverige, som är en av världens båtätaste länder, och knyter an till behovet av naturupplevelser, avkoppling och frihetskänsla. Sjöfartsverket förutser att båtlivet kommer att öka i framtiden.

Kusten nyttjas i huvudsak av båtägare och boende medan det i stort sett inte finns någon båtturism att tala om. En båtturistled finns föreslagen från centrala Umeå via Västerfjärden, Tarv, Bredskär och tillbaka till Umeå.

Utprickade farleder illustreras i plankartan och finns exempelvis väster om Bjuren, förbi Tavastudden, väster om Holmön, från Umeå hamn, Kont, Norrbyskär samt och från Fabriksviken söder om Hörnefors.

Inom planområdet finns ett 30-tal fritidsbåthamnar eller naturhamnar. Det råder brist på platser i fritidsbåthamnarna. Umeå Motorbåtsällskap ombesörjer naturhamnar och prickar ut en del farleder för fritidsbåtar. De idag viktigaste målpunkterna för båtlivet är de hamnplatser som redovisas i tabell på omstående sida.

Fler allmänt tillgängliga småbåthamnar är värdefulla för att fler ska ha tillgång till havet.

Ställningstaganden

- Det är angeläget att fortsätta utveckla farleder och målpunkter för båtlivet.
- Initiativ som gör det möjligt att skapa allmänt tillgängliga bryggor eller båthamnar bör mottas positivt där det kan ske utan konflikt med konkurrerande intressen. Se riktlinjer för muddring.

Naturhamn på Stor-Husskär i Snöanskärgården

Båtar, vattenskotrar och buller

Vi omges av allt mer buller, även på fritiden. Därför är det viktigt att slå vakt om de möjligheter som finns att uppleva tystnad och stillhet i naturen.

Ställningstaganden

- Kommunen ser positivt på att båtlivet fortsätter utvecklas med bibehållen respekt både för de som efterfrågar tystnad i skärgården och för de naturmiljöer som är känsliga för störning. Hit räknas t.ex. de öar som är viktiga för Kvarkens rika förekomst av kustfåglar. Kommunens uppfattning är att dessa intressen går att förena.
- Det är angeläget att utvecklingen av båtlivet koncentreras till sådana stödjepunkter för båtlivet som anges i listan över småbåthamnar och naturhamnar.

Hamnplatser av särskild betydelse

Plats		Beskrivning
Snöan	Ha1.1	Grund naturhamn med sandbotten och badvik på öns västra sida. Stigar till gammalt kapell och fornlämningar.
Stor-Husskär	Ha1.2	Naturhamn med sandbotten och badvik. Fornlämningar som labyrinter och tomtningar.
Norrbyns båthamnsförening	Ha2.2	Gammal fiskehamn i Byvikens västra del i Norrbyn. Gästplatser saknas.
Lillskärs båthamn, Norrbyn	Ha2.3	Stor småbåthamn i Norrbyn. Gästplatser saknas. Maximalt djup 0,8 meter.
Herrgårdskajen, Norrbyuskär	-	Kaj med 40 gästhamnsplatser med mycket gott djup. Tillgång till el, vatten och sophämtning. Utanför planen.
Kalmarn, Norrbyuskär	-	Ca 20 gästplatser med bra skydd för västliga vindar. Vattendjupet drygt två meter. Utanför planen.
Hamnskäret, Hörnefors (utanför planen).	-	Hemmahamn för Hörnefors båtklubb, vattendjup ca 1 m. I hamnen finns el och färskvatten. Utanför kustplanen.
Vapplan	Ha3.1	Naturhamn på ö sydost om Hörnefors. Kan besökas vid lugnt väder.
Antrevet	Ha3.2	Liten skyddad hamn vid fiskeläget Antrevet.
Brännäsets båthamn	Ha4.6	Småbåthamn i i närhet av badet med 40 platser. Tidigare fiskeläge som användes av fiskare från Sörmjöle och Hörnefors. Pågående utvecklingsarbete däribland 10 gästplatser samt uppförande av serviceutrymmen med toa, dusch osv.
Skataviken, Norrmjöle	Ha4.2	Liten småbåthamn vid Norrmjöleåns utlopp.
Simphamn	Ha5.1	Umeå Motorbåtsällskaps klubbstuga och gästhamn med el, bastu och badstrand.
Bredvik, Obbola	Ha5.2	Stor småbåthamn med plats för gästande båtar. Djup 2-3 meter. Tillgång till el, mastkran, färskvatten, toaletter, dusch och soptömning.
Patholmsvikens småbåthamn, Holmsund	-	Kommunens huvudhamn med ca 150 platser varav ca 20 gästplatser. Tillgång till servicebyggnad med samlingsrum, kök, bastu, toaletter, duschar, tvättstuga och övernattningsrum. Utanför kustplanen.
Karlsborg, Holmsund	Ha6.3	Stor småbåthamn med några få gästplatser.
Strana, Täfteå	Ha7.1	Småbåthamn i den skyddade Täftefjärden. Gammal fiskehamnsmiljö.
Klippan	Ha7.2	Naturhamn med stävförtöjning samt badplats på ö i Täftefjärden.
Rovågern	Ha7.3	Fiskehamn som fortfarande används. Gästplatser i mån av utrymme.
Bjuren, Skeppsvik (Ha8.1).	Ha8.1	Naturskön ö med möjlighet till stävförtöjning vid öns nordvästra sida. Djup minst två meter.
Nörd-Tärnögern, Skeppsvik	Ha8.2	Naturhamn på ön Nörd-Tärnögers norra sida.
Byviken, Holmön	-	Gästhamn med 20-talet platser på Umeå kommuns största ö. Affär och restaurang på ön. Utanför planen.
Stora Fjäderägg	-	Enkel hamn på ö med vandrarhus och fågelstation. Utanför planen.
Klintviken, Holmöarna	-	Skyddad vik med naturhamn på Ängesön, Holmöarna. Utanför planen.
Rössgrundet, Holmöarna	-	Enkel brygga på sydspetsen av Ängesön, Holmöarna. Svår insegling. Väganslutning till Holmö by. Utanför planen.

Lätta fakta om naturskydd i Umeå

Utmed Umeås kust finns nio naturreservat, de flesta av dem ute på öarna. Flera reservat är skyddade både för sina naturvärden och sina stora kulturhistoriska värden.

Det största naturreservatet finns på Holmöarna. Umeå kommuns eget kustreservat är Strömbäck-Kont.

Ett nytt marint reservat, Örefjärden- Snöan skärgård, berör Norrbyns skärgård och kustmiljöer även i Nordmalings kommun.

Ringmärkning på Stora Fjärderäggs fågelstation, här snösiska och gråsiska

2.3 Värdefulla natur- och kulturmiljöer

Detta avsnitt behandlar i huvudsak värdefulla och fina natur- och kulturmiljöer inom kustområdet. Ofta är dessa miljöer också en stor tillgång för friluftsliv och rekreation, frågor som behandlats i föregående avsnitt. I denna plans kustatlas, kapitel 3, har de tre intressena naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv en gemensam kartredovisning. De redovisas som *utvecklingsområden för kultur, natur och friluftsliv* (U) med grön färg på kartorna.

Ställningstaganden

- Kommunen ska i yttranden, vid tillståndsgivning och vid planläggning beakta och ta hänsyn till skyddade områden och områden med höga värden för natur-, kulturmiljö och friluftsliv.
- De områden som redovisas i kustatlasen som U-områden ska undantas från verksamheter som påverkar deras värden.
- Längs Umeås kust finns utöver de utpekade U-områdena flera livsmiljöer som är typiska och unika för västerbottenskusten. Dessa kräver särskild hänsyn vid tillståndsgivning och planläggning och framgår av textrutan som beskriver Unika och typiska miljöer längs länets kust.

Värdefulla fågelområden

Bland Kvarkens öar, grynnor och vikar finns några av norra Östersjöns största förekomster av häckande kustfåglar. I en klass för sig står den extremt utsatta och nakna klippön Bonden utanför Norrbyns skärgård, Östersjöns nordligaste fågelberg, med tusentals häckande fågelpar. Ön ingår i Örefjärden- Snöan skärgårdens naturreservat.

Utmed kuststräckans hela längd är ett tjugotal i huvudsak små öar utpekade som särskilt viktiga med avseende på häckande kustfåglar (se kustatlas, kapitel 3). De flesta öar är kala och ligger exponerat ute till havs men några är små skär som ligger nära land och bebyggelse. De kustfågelarter som Umeå har ett särskilt ansvar för sett i ett nationellt perspektiv är bergand, svärta, tobisgrissla och roskarl.

Inom kommunen finns också några fågelarter som är beroende av ostörda häckningsplatser i kustlandets skogar. Hit räknas havsörnen som häckar med ett tiotal par inom kommunen i skogsområden där det finns kvar riktigt stora träd. Även fiskgjusen lägger sitt bo i stora träd. Smålommen är en annan störningskänslig art som häckar vid små ostörda tjärnar strax innanför kustbandet.

Ställningstaganden

- De områden och miljöer som i kustplanen utpekats som särskilt värdefulla för fågellivet ska inte påverkas av åtgärder eller verksamheter som motverkar bevarandet av fågelfaunan.

Skydd av värdefulla naturmiljöer

Havet har länge ansetts vara en oändlig resurs. På senare tid har det dock visat sig att havet inte klarar av all exploatering och belastning.

I syfte att identifiera hot och vidta effektiva skyddsåtgärder för att förbättra havsmiljön har en regional strategi för skydd av havs- och kustmiljöer utmed västerbottenskusten utarbetats. Strategin ingår i ett nationellt uppdrag till länsstyrelsen där kommuner och andra aktörer varit involverade. Strategin är ett viktigt steg för att klara de nationella och regionala miljömål som är relevanta för havsmiljön. En del av strategin utmynnar i förslag på nytt naturskydd.

Inom kustplanens avgränsningar finns det redan idag nio reservat. Därtill kommer Holmöns och Tavlefjärdens naturreservat som ligger utanför planområdet. Åtta av reservaten ingår även i det europeiska nätverket Natura 2000. Strömbäck-Kont är ett kommunalt naturreservat.

Vid Örefjärden har nyligen beslut tagits om ett stort marint reservat. Inom Umeå kommun berörs udden Långören och stränderna vid Kylören samt de befintliga reservaten Bonden och Snöanskärgården.

Ställningstaganden

- Längs Umeås kust föreslås inom ramarna för kustplanen att ytterligare två mindre områden, Risön samt Kläppudden, får omfattas av områdesskydd som naturreservat genom kommunens försorg, se tabell nedan.

Områden som föreslås omfattas av områdesskydd som kommunala naturreservat

Plats	Beskrivning
Risön (U5.2)	En mindre ö i Västerfjärden med orörd landhöjningsskog. Ön kan naturskyddas genom en utvidgning av reservatet Strömbäck-Kont
Kläppudden-Norrmjöle (U4.9)	En av få nästan obebyggda uddar i kommunen. I detta fall dessutom med stora värden både för friluftsliv och naturvärden och omgiven av badstränder. De stora rekreativvärdena motiverar att udden skyddas som ett kommunalt reservat. Umeå kommun är markägare

Skogsbruk

Virke från skogarna är en viktig förnybar naturresurs och skogsbruk är en viktig näring inom Umeå kommun. Att skapa långsiktiga och goda förutsättningar för att producera virke och produkter för energiutvinning är en viktig del i hållbarhetsarbetet. Förutsättningar för att avväga ekologiska, ekonomiska och sociala intressen för skogsbruk inom kustområdet skiljer sig dock från mera utpräglade skogsbruksområden i inlandet eftersom skogarnas värden för rekreation har en större betydelse. En bra dialog mellan skogsbrukare, skogsbolagen, kommunen och skogsstyrelsen är en fördel för att diskutera skogens värden och åstadkomma ett hållbart skogsbruk.

Unika och typiska miljöer längs länets kust

Grunda havsvikar, laguner och flador- kan vara känsliga för muddring, båttrafik, fiske och belastning från avloppsanläggningar.

Havsstrandängar- är bl.a. viktiga rastplatser för fåglar som kan vara störningskänsliga. Förutsättningar för skötselåtgärder bör inte försämrats. Förändringar i strandlinjen bör undvikas.

Mynningsområden av älvar, åar, bäckar- är bl.a. viktiga för fiskuppvandring. Grumling på grund av muddring bör i möjligaste mån undvikas och eventuella vandringshinder åtgärdas.

Landhöjningsskogar av naturskogskaraktär- är känsliga för fragmentering. Bl.a. bör siktröjning av orörda strandskogar undvikas.

Sandstränder och dynmiljöer- finns oftast i anslutning till älv- och åmynningar där medfört sediment avlagras. Sandstränderna får inte tas i anspråk för exploatering, privatisering eller påverkas genom förändringar i sedimentationen av sand och silt. Umeå kommun har ett särskilt ansvar eftersom hälften av länets sandstränder finns inom kommunen.

Öar och skärgårdsmiljöer- är unika för norra Östersjön och känsliga för alla typer av exploatering. Öar med häckande fåglar är känsliga för störningar. Öarna inom Umeå kommun är så få att exploatering inte ska tillåtas annat än i de undantagsfall som pekas ut i kustatlasen (kap 3).

Hällmarker med sin unika vegetation av lavar och uttorkningståliga växter- är relativt ovanliga i kustområdet och känsliga för exploatering.

Havsörnen, som förekommer med något tiotal par inom Umeå kommun, kräver ostörda häckplatser och stora träd som kan bära upp de tunga bona

Fiskekapellet, Snöan

Kulturmiljöer

Utmed kusten finns ett flertal äldre fiskelägen som bär spår av fiskets tidigare betydelse. Några av de mest värdefulla miljöerna är Snöan och Stora Fjäderägg liksom flera miljöer på Holmöarna.

Inom kustplanens avgränsning är det enbart Snöan med sitt kapell och flera generationer av fiskelägen som har ett långsiktigt skydd. Varken Holmön, Stora Fjäderägg eller Norrbyskär ligger inom kustplanens avgränsning.

Underlaget för bedömning av de kustanknutna kulturmiljöerna är bristfälligt och behöver kompletteras. På nästa sida finns en lista över olika kulturmiljöer som inte är värderade under senare tid.

Ställningstaganden

- För att långsiktigt kunna göra rätt prioriteringar i förhållande till kulturmiljöerna är det angeläget med en inventering och värdering av den kustens kulturhistoriska bebyggelse och kulturhistoriska lämningarna.
- För vissa kulturmiljöer bör det övervägas om skötselplaner bör upprättas i syfte att motverka igenväxning av tomtningar, gistvallar, labyrinter etc.
- I samband med detaljplanering och tillståndsgivning ska det alltid övervägas om det finns skäl att ta hänsyn till förekomster av kulturmiljöer.

Lätta fakta om kulturmiljöer längs kusten

Med kulturmiljö som begrepp avses miljöer som påverkats av människor över tid. Kulturmiljön kan bestå av byggnader, anläggningar och fasta fornlämningar såsom kulturlandskap.

På flera håll kan gamla fiskelägen och kulturhistoriska lämningar ses som visar på fiskets betydelse, bland annat användes gistvallar för upphängning av fisknät för torkning.

Andra fornlämningar som kan hittas på kustens hällmarker är labyrinter och kompassrosor från medeltiden. Även gamla tomtningar (hyddgrunder) från 1000-talet efter hyddor används vid bland annat säljakt förekommer i skärgården.

Fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnes skyddas enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Andra kulturmiljöer har ett svagare skydd.

Kulturmiljöer som inte är värderade i senare tid

Plats		Beskrivning
Rävsjär	U1.5	Rävsjär intill Norrbyssjär med bl.a. en gammal transformatorstation med säregen arkitektur
Valviken	Ha2.1	Gammalt fiskeläge och båthus utanför Norrbyn
Norrbyns båthamn	Ha2.2	Båthamn med gammal sjöbodbebyggelse
Haraviklandets fiskeläge	Ha2.4	Gammalt fiskeläge med båthus
Storhamnen	U3.2	Gammal hamn med idag nästan osynliga spår
Antrevet	U3.5	Ö med fiskeläge
Hamnen Norrmjöle	U4.8	Hamn med gamla fiskebodar
Lillskärsudden, Sörmjöle	Ha4.1	Gamla fiskebodar
Tarv	U5.4	Ö utanför Obbola med gott om kustanknutna fornlämningar
Bredskär	T5.1	Ö utanför Obbola med gammal lotsstation
Holmsunds skärgård	U6.6	Öar i Holmsunds skärgård med gammal fiskebebyggelse
Tavastögern	U7.8	Udde längst ut på Täftehalvön med kulturhistoriska lämningar
Rovågersns fiskehamn	Ha7.3	Fiskehamn med äldre bebyggelse
Öarna Skeppsviks skärgård	U8.2	Öar med flera kulturhistoriska lämningar
Bjuren	N8.2	Ö med bl.a kommunens enda stora kvarvarande båk
Hällskär	T8.2	Skeppsviks historiska industriområde på Hällskär

Transformatorstationen på Rävsjär är en del av Norrbyssjärs kulturhistoria

Gistvall på Antrevet

Labyrint på ön Bjuren

Kompassros på Österhällskär i Skeppsviks skärgård

2.4 Turism- och besöksnäring

Med besöksnäring menas affärsdrivande verksamheter knutna till upplevelser. De spännande och attraktiva strandmiljöerna längs Umeås kust är inte bara en rekreations- och friluftsräsur för umebor utan även en tillgång för affärsdrivande besöksnäring.

Besöksnäringen vid kusten idag finns på platser med en kombination av höga kulturvärden och naturvärden. De aktiviteter som erbjuds idag är i hög grad kopplade till hav och vatten på olika sätt. Umeås unika kuststräcka kan upplevas på vattnet på sommarhalvåret med t.ex. segelbåt, motorbåt, kajak och under vintern exempelvis med långfärsskridskor, skidor eller skoter.

Idag består dock turism- och besöksnäringen utmed Umeås kust av några få verksamheter som drivs av ett fåtal entreprenörer. Som tidigare nämnts finns t.ex. i stort sett inte någon kommersiell båtutrustning utmed Umeås kust. Under 2009 utgick några turbåtar från Umeå och Norrbyskär bl.a. för sålsafari i skärgården. En båtturistled har föreslagits från centrala Umeå via Västerfjärden, Tarv, Bredskär och tillbaka till Umeå.

Ställningstaganden

- Potentialen för kommersiell turism- och besöksnäring bör vara större och kommunen ser positivt på att fler entreprenörer etablerar sig med olika verksamheter knutna till kusten. De 20-talet strategiska besöksplatserna för att se havet kan fungera som länkar i olika affärsidéer för att utveckla besöksnäringen. Likaså bör Umeås tio havsbad i området kring Sörmjölje och Norrmjölje kunna vara en värdefull infrastruktur för besöksnäringen.
- En del av de affärsidéer som kan utvecklas utmed kusten är i behov av plats för anläggningar. I kustplanen utvisas därför lämpliga lägen där besöksanläggningar kan etableras och utvecklas exempelvis i form av hotell, camping. Se tabell nedan.
- Anläggningar som stugbyar, campingplatser etc. kan utvecklas på andra platser än de som pekats ut för besöksnäring (se tabell nedan) såvida det inte står i konflikt med natur- och kulturmiljöintressen eller fungerar hindrande för allmän tillgänglighet.
- Se även ställningstaganden under avsnitt 2.2 Se havet där även vikten av skapandet av bra länkar till kusten och mellan olika besöksmål lyfts.

Lämpliga lägen som utvisas i planen för utveckling av besöksnäring

Plats	Beteckning	Beskrivning
Bjännön, Norrbyn	T2.1	Stor udde med endast gles bebyggelse, relativt höglänt och varierad med en småskalig topografi. Bra åtkomst till havet med närhet till attraktiva delar av skärgården.
Stenviken, Bettnessand	T4.1	Skogklädd väst- och sydsluttning innanför befintlig strandnära bebyggelse. Nära anslutning till Bettnessands havsbad. Kan kopplas samman med Bettnessand och övriga stränder inom "Umeås tio havsbad". Kopplingen mot Bettnessand kan förstärkas genom återskapande av sandhed norr om badet.
Bredskär, Obbola	T5.1	Stor ö med f.d. lotsstation med småskalig bebyggelse av kulturhistoriska värden. Ön har också stora rekreativvärden med klippor och badstrand. Ö är lämplig för utveckling av besöksnäring kopplad till områdets värdefulla kultur- och naturmiljö. Det är viktigt att bibehålla bebyggelsens småskaliga karaktär.
Hällskär, Skeppsvik	T8.2	Historisk industrimark, idag igenvuxen halvö med hällar, lövskog och stränder. Område lämpligt för utveckling av turism- och besöksnäring såsom camping, aktiviteter etc. i anslutning till Skeppsviks herrgård.

Laxfälla vid Rovågern

2.5 Fiske

Fisket utmed Umeås kust har historiskt sett varit en viktig närings- och inkomstkälla även om det i modern tid inte utgjort någon stor näring. I dagsläget finns ett dussintal fiskare med yrkesfiskelicenser längs kommunens kuststräcka.

Sportfiske är en populär sysselsättning och intresset ökar. Detta indikeras av att antalet hel- och deltidsföretag som sysslar med fisketurism blivit fler. De flesta fisketurer går mot inlandet och fjällen medan fisketurism och fritidsfiske längs kusten anses underutvecklat.

Ställningstaganden

- Kommunen är positiv till att fler kan skapa försörjning inom fiske. Ökat fiske främjar levande kustmiljöer och bidrar till både utveckling och bevarande av de kulturhistoriska fiskemiljöerna längs kusten.
- Yrkesfiske och fritidsfiske ska bedrivas på ett sätt som är långsiktigt hållbart i förhållande till fiskbestånden.
- I de hamnar som är av stor betydelse för yrkesfisket bör denna närings expansionsbehov vara prioriterat.

2.6 Bebyggelse

Strandlägen är en exklusivitet med betydelse för Umeås attraktionskraft som är viktig att förvalta på bäst möjliga sätt. I följande avsnitt beskrivs generella förhållningssätt till bebyggelseutvecklingen i kustområdet. Mer precisa ställningstaganden kring mark- och vattenanvändningen inom planområdet lämnas i de områdesvisa avsnitten, kapitel 3.

Utgångspunkter

Platser vid kusten erbjuder unika boendemiljöer och är ett viktigt komplement till kommunens övriga boendebud. Utgångspunkterna i bebyggelseplaneringen har varit att tillmötesgå önskemålen om kustnära boende i attraktiva lägen och skapa bästa möjliga tillgänglighet till strandområdena samtidigt som viktiga områden för friluftsliv, natur- och kulturmiljöer skyddas.

Vid urval av lägen för ny bebyggelse har några principer varit vägledande: närhet till den attraktiva kusten, möjligheterna till samnyttjande av bad- och båtplatser, långsiktighet i förhållande till landhöjning och uppgrundsområden samt att vare sig allmänhetens möjlighet att nå stränder eller natur- och kulturmiljövärden ska påverkas negativt.

Möjligheterna för ny bebyggelse föreslås framförallt i lägen som ansluter till befintliga bebyggelsegrupper. Genom att koncentrera bebyggelse finns det möjligheter att utveckla och nyttja befintlig teknisk infrastruktur såsom vägar, vatten och avlopp.

Planförslaget för kusten medverkar till de mål för bebyggelseutvecklingen och den framtida bebyggelsestrukturen som diskuterats i *Fördjupning för Umeå*, i vilken byggande förordas inom befintliga strukturer och ställning tas för byggande av en tätare stad. En utgångspunkt är att den huvudsakliga tillväxten ska ske i Umeå tätort, att kommundelarna liksom andra tätorter ska stödjas med ny bebyggelse liksom att attraktiva kustnära lägen för boende ska erbjudas.

För fritidshusområden har den tidigare grundprincipen slopats, om att byggrätten begränsas till högst 150 m² bruttoarea per tomtplats. I detaljplanearbete och bygglovgivning prövas istället lämpligheten utifrån platsens speciella förutsättningar med syftet att behålla fritidshusområdets speciella karaktär.

Förhållningssätt bebyggelse

En utgångspunkt i planförslaget är att förtäta inom och i anslutning till redan byggda områden. Sammanfattningsvis föreslås i kustplanen områden för tillkommande bebyggelse i en omfattning av drygt 1 000 tomter. Utöver detta tillkommer utredningsområden för tätorternas fortsatta expansion i Obbola, Holmsund m.fl.

En betydande potential för ny bebyggelse finns även inom befintliga detaljplaner. År 2008 uppskattades antalet obebyggda småhusomter inom detaljplanlagda område till fler än 400 stycken. Se kapitlet Förutsättningar.

Föreslagna områden som pekas ut för tillkommande bebyggelse innebär inte automatiskt byggrätter. Inriktning anges i kustatlasens områdestabeller. För de flesta områden finns förutsättningar som behöver klaras ut i detaljplan som t.ex. teknisk försörjning som väg- och avloppsfrågor och markbeskaffenhet. Förtätningarna planeras genom detaljplanläggning som beaktar behov av allmän platsmark, vägområden, grönområden, strandskydd etc.

De förändringar av klimatet som väntas kommer att påverka förhållningssättet till planeringen utmed kusten. Det är dock idag svårt att säkert förutsäga konsekvenserna. Riktlinjer med koppling till bebyggelseutveckling och framtida klimatförändringar redovisas i kapitlet "Miljö, hälsa och säkerhet". I kapitlet "Förutsättningar" beskrivs det nuvarande kunskapsläget och nedan redovisas förhållningssätt inom kommunen.

Ställningstaganden- allmänt

- Ny bebyggelse bör inte medges i särskilt värdefulla frilufts-, natur- och kulturmiljöer eller på öar utan förbindelse till fastlandet.
- Tillkommande bebyggelse föreslås lokaliseras till eller i anslutning till redan bebyggda områden. På detta sätt finns förutsättningar att nyttja befintlig infrastruktur i form av vägar, vatten och avlopp liksom liksom gemensamhetsanläggningar för bryggor och båtplatser.
- Förändring och förnyelse i befintliga bebyggelseområden bör ske på så sätt att den samspekar med befintlig bebyggelse på ett bra sätt. Det kan gälla såväl bebyggelsens omfattning, placering och utformning som tomters storlek.
- I områden med starkt bebyggelsetryck och behov av förbättrad allmän tillgänglighet gäller en restriktiv inställning till lokaliseringar utanför detaljplan eller andra utpekade områden för ny bebyggelse. Allmänhetens behov av tillgänglighet är ett överordnat intresse i dessa områden.

Ställningstaganden- enstaka nylokaliseringar och mindre grupper

Gäller för all ej planlagd mark. För områden som markerats särskilt på kartan gäller dessutom vad som anges för området.

- Nylokalisering av bebyggelse utan stöd i den fördjupade översiktsplanen är inte förenlig med det allmänna intresset av en långsiktigt lämplig bebyggelseutveckling i Umeås närområde och ska därför behandlas restriktivt. En utspridning av ny bebyggelse i Umeås närområde motverkar den långsiktigt önskvärda balansen mellan bebyggelse och andra markanspråk som översiktsplanen anvisar.
- Det är viktigt att respektera att enstaka lokaliseringar kan påverka en långsiktigt önskvärd utveckling eller handlingsfriheten för framtida behov. Det kan gälla behov som vi idag inte ens kan förutse, planeringsuppgifter för kommande generationer som vi redan idag har ett ansvar att inte försvåra eller bygga bort genom oplanerad strövis bebyggelse. Enstaka lokaliseringar måste därför bedömas utifrån hur de tillsammans med framtida önskemål av liknande slag kan påverka bebyggelseutvecklingen i stort. Bebyggelsetrycket i fördjupningsområdet gör att en enstaka lokalisering gärna följs av fler och då mister man den större och mera långsiktiga bedömningen som görs i denna övergripande fördjupade översiktsplan. Även markområden som inte anges för någon särskilt angiven framtida förändring är behandlade i ett samlat övergripande perspektiv. Om inte annat så för att bibehålla framtida handlingsfrihet för kommande generationers behov. En restriktiv hållning bör därför råda gentemot enstaka lokaliseringar som inte har stöd i den fördjupade översiktsplanen.
- Enstaka nylokaliseringar inom eller i direkt anslutning till befintliga bebyggelsegrupper kan accepteras i det fall den tillkommande bebyggelsen samspekar med den befintliga bebyggelsen på ett bra sätt och inte stegvis leder till en successiv utvidgning av den befintliga bebyggelsegruppen. De får inte vara hindrande för jordbruk, friluftslivs-, natur- eller kulturmiljöintressen och hänsyn ska tas till strandskydd. Därutöver krävs att VA-frågan kan lösas på ett hållbart sätt och att lokaliseringen är hållbar utifrån möjlighet att nyttja befintlig infrastruktur som exempelvis kollektivtrafik.
- Motsvarande ska gälla önskemål om mindre grupper av bebyggelse eller planområden som inte har stöd i översiktsplanen.

Ställningstaganden- fritidshusbebyggelse

- Fritidshusbebyggelse betraktas positivt. Den får dock inte inverka hindrande för det rörliga friluftslivet eller påtagliga naturvårdsintressen. Den bör lokaliseras till samlade grupper som hålls åtskilda av naturmark.
- Fritidshusområdenas befintliga karaktär bör bibehållas. Det gäller såväl bebyggelsens omfattning och utformning som tomtplatsernas storlek.
- I vissa särskilt känsliga områden är det särskilt viktigt att värna om fritidsbebyggelsens karaktär med hänsyn till kultur- eller naturvärden.

Ställningstaganden- vatten och avlopp (VA)

- Tillkommande bebyggelse i direkt anslutning till befintligt verksamhetsområde för vatten och avlopp ska om det är tekniskt och ekonomiskt möjligt upptas att ingå i verksamhetsområde för vatten och spillvatten eller ges möjlighet att ansluta till det allmänna vatten- och spillvattenledningsnätet genom avtal.
- För enskilda avlopp inom områden med hög skyddsnivå krävs gemensamma anläggningar som klarar gällande funktionskrav. I de recipienter där hög skyddsnivå krävs eller där åtgärder krävs för att uppnå eller bibehålla god status enligt miljö kvalitetsnormerna i vattendirektivet bör en VA-utredning tas fram i samband med bygglovgivning eller senast vid utställningsskedet vid detaljplanläggning.
- VA-utredning för ny bebyggelse bör även omfatta befintlig bebyggelse i anslutning till berörd recipient för att säkerställa att den totala miljöbelastningen inte höjs samt att lösningarna blir hållbara både ur ett miljö- och ekonomiskt perspektiv.
- För enskilda avlopp i områden med normal skyddsnivå kan VA-utredning uteslutas om så bedöms motiverat under planläggningen.
- Infiltrationsanläggningar ska anläggas så att avståndet mellan spridningsledningar och högsta grundvattennivå är minst 1 meter.
- För enstaka lokaliseringar av ny bebyggelse bör, om möjlighet finns, avloppsfrågan lösas via kommunalt VA-nät eller gemensamma anläggningar framför enskilda små avloppslösningar för enstaka hus.
- I områden där badvattendirektivet gäller t.ex. Norrmjöle och Bettnessand havsbad gäller hög skyddsnivå för spillvatten. Detta innebär krav på t.ex. samfälliga gemensamma anläggningar alternativt anslutning till det kommunala spillvattennätet.
- Dagvatten inom tätbebyggt området ska så långt som möjligt hanteras lokalt (LOD). Hårdgjorda ytor ska minimeras. Den del som p.g.a. områdets förutsättningar inte kan hanteras lokalt ska avledas i öppna "tröga" system, så naturtroga som möjligt. Dagvatten från trafikerade ytor bör hanteras så att föroreningar reduceras.
- Med anledning av att status för de olika vattenförekomsterna utmed kusten kommer att uppdateras är det vid all planläggning och tillståndsgivning angeläget att kontrollera Vattenmyndighetens uppdateringar i VISS-databasen liksom kommunens aktuella skyddsnivåkarta.
- Se även riktlinjer för val av anläggningar för VA i tabell nästa sida.

VA-utredning

Utredningen ska redovisa förslag till avloppsfrågans lösning för aktuellt planområde och måste ingå i planhandlingarna inför utställningsskedet.

I avloppsutredningen bör geohydrologiska förhållandena beskrivas tillräckligt noggrant för att visa hur det är möjligt att lösa avloppsfrågan för alla tillkommande fastigheter utifrån vad som är rimligt utifrån berörd recipient och påverkansområde.

Om gemensamhetsanläggning för dricksvatten saknas bör utredningen även omfatta hur vattenfrågan ska lösas.

Den bästa placeringen och tekniska lösningen för att lösa VA-frågan med minsta intrång och olägenhet för hälsa och miljö ska väljas om det inte kan anses ekonomiskt orimligt. Vid rimlighetsbedömning ska nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsåtgärder jämföras med kostnaderna för åtgärderna.

Riktlinjer för val av anläggningar för VA

Avlopp bör:

-i första hand, där det är tekniskt och ekonomiskt möjligt, anslutas till det kommunala avloppsnätet.

-i andra hand anslutas till samfälliga gemensamma avloppsanläggningar. För områden med hög skyddsnivå, som inte kan anslutas till kommunalt avlopp krävs en avancerad rening. Vid sådana bör kommunen vid detaljplanläggning normalt kräva att avloppsfrågan ordnas gemensamt.

-i tredje hand renas i enskild avloppsanläggning. Detta gäller vanligtvis inom områden med normal skyddsnivå för avlopp med mer spridd bebyggelse för ett mindre antal tomter. För områden med hög skyddsnivå kan anläggningar av typen minireningsverk krävas.

Vattenförsörjning bör:

-i första hand baseras på uttag från det kommunala vattenledningsnätet.

-i andra hand baseras på grundvatten från enskilda vattentäkter, om möjligt från gemensamma anläggningar.

Förhållningssätt till strandskydd

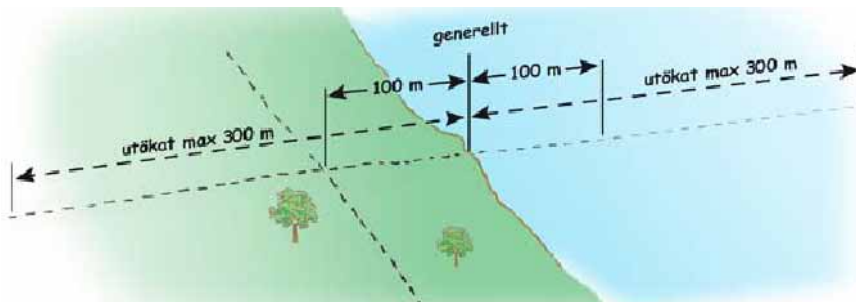
För att bevara en god strandtillgänglighet för allmänheten och goda livsvillkor för djur- och växtliv omfattas stränderna längs kusten av strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kapitlet i miljöbalken.

Föreliggande planhandling utgår från bestämmelserna om differentierat strandskydd som trädde i kraft den 1 juli 2009. Generellt omfattas land- och vattenområdet till 100m från strandlinjen vid normalt medelvattensstånd av strandskydd. Dispens från eller upphävande av strandskydd i detaljplaner kan enbart beslutas om det finns särskilda skäl som finns preciserade i lagstiftningen. Generellt råder det restriktivitet för exploateringar längs kusten eftersom Umeås kust redan är stark exploaterad.

Strandskydd gäller längs kust, sjöar och vattendrag. Längs vattendragen är det stränderna längs Ångerån, Hörneån, Sörmjöleån, Åhedån, Umeälven, Tavleån, Täfteån och Sävarån som omfattas av strandskydd.

Inom ett strandskyddat område är det förbjudet att bygga nytt eller ändra befintliga byggnader så att de kan användas till något annat ändamål, uppföra anläggningar eller anordningar på områden som är tillgängliga enligt allemannsrätten, förbereda byggander eller göra ingrepp som påtagligt förändrar livsvillkoren för djur och växter. Det är inte heller tillåtet att utöka privat/hemfridszon genom att till exempel ställa ut utemöbler, badtunnor eller anlägga gräsmattor eller blomrabatter på mark som är tillgänglig för allmänheten.

Förbjudet gäller inte anläggningar inom verksamheter för jordbruk, skogsbruk och yrkesfiske förutsatt att verksamheten ger ett betydande tillskott till försörjning och inte är en hobby- eller fritidsverksamhet.

Det generella strandskyddet gäller 100 meter från stranden vid normalvattensstånd på land och i vatten och kan, av Länsstyrelsen, utvidgas upp till 300 meter på land och i vatten.

Utökat strandskydd

Längs kusten finns några områden med utökat strandskydd vilket omfattar 300 meter från strandlinjen. Beslut om dessa området togs under 1970-talet och ska ses över av Länsstyrelsen innan den 31 december 2014. Därefter gäller utvidgat strandskydd enbart om beslutet har tagits med stöd av 7 kap i Miljöbalken i dess nya lydelse.

Ställningstaganden

- Kommunens kartläggning av nuvarande utökade strandskyddsområden visar att de saknar relevans för att säkerställa något av strandskyddets syften. Förslaget är att alla utökade strandskyddsområden som beslutades under 1970-talet längs Umeås kust utgår.

Lätta fakta om exploateringsgraden längs kusten

Sammanlagt omfattas nästan 5000 hektar längs Umeås fastlandskust av strandskyddsbestämmelser (inkl. utökat strandskydd). 60 % är exploaterat och därtill är 37 % av strandlinjen otillgänglig för allmänheten.

En sammanställning från statistiska centralbyrån visar att antalet byggnader per 1000 hektar strandskyddsområde inom 100m från strandlinjen är 900 jämfört med 820 i Stockholm.

Ställningstaganden- strandskydd, generellt

- Passager som idag eller långsiktigt kan bli viktiga för allmänhetens tillgänglighet till stränder ska inte byggas för.
- I områden med begränsad tillgänglighet är luckor mellan tomter och bebyggelse, som möjliggör vattenkontakt, utveckling av gemensamhetsanläggningar för båtar eller t.ex. etablering i andra rad, värdefulla och ska behållas.
- Vid tomtavstyckningar vid vattnet sparas alltid ett minst 20 meter brett strandavsnitt utmed vattnet för allmän tillgänglighet.
- Vid ny detaljpanelläggning ska allmänt tillgängliga passager längs med och till stränderna, säkerställas. För att skapa en tydlig gräns mellan det allmänna och privata kan således en väg eller stig mellan allmänt tillgänglig strand och tomt anläggas.
- Vid ändringar eller upphävanden av detaljplaner och områdesbestämmelser som omfattar strandområden sker alltid en prövning om strandområdet eller delar av kan göras allmänt tillgänglig, i enlighet med de principer som redovisas ovan.
- Strandområden som är av allmänt intresse t ex badstränder, utsiktspunkter etc. som ligger inom fritidshusområden ska vara lättillgängliga för allmänheten.

Riktlinjer strandskydd kopplat till områdestyp enligt plankartorna

Områdestyp i plankartor	Förutsättningar för dispens från eller upphävande av strandskydd.
Utvecklingsområden för friluftsliv, kultur- och naturmiljö (U), Skyddad natur (N), Strategisk punkt, Se havet (Se) Badplatser (Ba)	Inga upphävanden eller dispenser förutom i vissa fall för uppförande av anläggningar avsedd för det rörliga friluftslivets behov som inte inskränker allmänhetens möjlighet att nyttja stranden och inte påverkar växt- och djurlivet negativt.
Områden utanför redovisade bebyggelseområden	Förutom de i planen redovisade områdena för tillkommande bebyggelse bör inga ytterligare strandavsnitt tas i anspråk för tomtmark. Upphävanden och dispenser behandlas restriktivt och förutsätter väl motiverade särskilda skäl.
Förtättnings-/bebyggelseområden (B) Utvecklingsområden besöksnäring (T)	I planen redovisas områden för ytterligare exploatering i anslutning till bebyggda områden. Områdena saknar betydelse för natur- och friluftsvärden och det finns förutsättningar att motivera dispens från eller upphävanden av strandskydd enligt de 6 särskilda skäl i strandskyddslagstiftningen. Se även generella riktlinjer.
LIS-områden (redovisas inte i karta men beskrivs i tabeller)	I planen redovisas 4 LIS-områden där det finns utökade möjligheter till dispens från strandskyddbestämmelserna och som är särskilt intressanta för att utveckla landsbygdsutvecklingen i strandnära lägen. Utpekad LIS-område i kustplan innebär inte ett automatiskt upphävande av strandskyddet, utan fortfarande gäller det grundläggande kravet på särskilda skäl enligt 7 kap. 18 d § alternativt 18 c § miljöbalken för att upphäva eller ge dispens från strandskyddet.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden)

Med stöd av lagstiftning i Miljöbalken (kap 7 § 18d och e) kan lättnader i strandskyddet även göras inom LIS-områden för verksamheter som skapar arbetstillfällen eller ger underlag för bättre lokal service och därmed främjar landsbygdsutvecklingen. Umeås kust tillhör kuststräckan där utpekandet av LIS-områden ska ske restriktivt och under förutsättning att området endast har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets intressen. LIS-områden hanteras i särskilt tematiskt tillägg till översiktsplan. Föreslagna LIS-områden för Umeås kust finns mera utförligt redovisat i tillägget till översiktsplan: Strandskydd i Umeåregionen, antagen 2013.

För övriga bebyggelseområden som finns utpekade i strandnära lägen finns det möjlighet att söka strandskyddsdispens eller upphäver strandskydd i detaljplan enligt ett av de sex särskilda skälen i lagstiftningen utan att behöva återropa lättnader i strandskyddet på grund av LIS-skälet.

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) Se tillägget till översiktsplan: Strandskydd i Umeåregionen för ställningstaganden inom respektive område.

Plats	Beskrivning
Skeppsvik (B8.1, B8.2, T8.1, T8.2)	Skeppsvik är en strategiskt viktig utgångspunkt för turism och andra friluftaktiviteter kopplat till skärgården. Här finns goda förutsättningar till utveckling av turism och besöksnäring. Här prioriteras i första hand utveckling av besöks- och turistnäring. Tillkommande bostadsbebyggelse norr om Skeppsvik och på Gergrundet kan, förutsatt att den blir väl anlagd, lyfta områdets betydelse och ge stöd för lokal service knuten till besöksnäringen. Den får dock inte hindra rörligt friluftsliv, tillgängligheten till ett framtida småbåtshamn område norr om Skeppsvik och utvecklingen av besöksnäringen. Tillkommande bebyggelse anpassas i sin placering och utformning till områdets landskaps- och bebyggelsehistoria. Krav på detaljplan gäller för hela området.
Kylören (B 2.1)	Kylören är en gammal barlastplats med kulturell värdefull bebyggelse och en intressant strandflora. Den sydliga delen av udden ingår i Örefjärdens marina reservat och det finns god potential att utveckla Kylören till en reservatsentré. Kommunen ser det som mycket angeläget att det marina reservatet blir publikt och tillgängligt för allmänheten för att lyfta kustens attraktionsvärden vilket gynnar utvecklingen av kustnära friluftsturism och besöksnäring. På norra sidan av Kylören finns förutsättningar att förtäta bebyggelse utmed vägen ner till Kylören. På Kylören prioriteras utvecklingen av friluftsturism till reservatet Örefjärden. Möjligheten att utveckla Kylören som en reservatsentré ska inte försämrats. Det ska även vara möjligt att angöra Kylörens hamn för besökande.
Kalvarsskatan, sundsgrundet, Sandskär och Rönnkär (B 2.8, U 2.8)	Öarnas lägen gör det möjligt att med enkla åtgärder göra hela ögruppen tillgängligt för friluftslivet med hjälp av enkla broar. Skapandet av ett attraktivt besöksmål för friluftslivet på Rönnskär lyfter kustområdets värden för besöks- och turistnäring, tillsammans med utveckling för besöksnäring på Bjännön, Kylören, Norrbyskär, naturreservatet Örefjärden med närheten till Snöanskärgården. Genom att medge komplettering av bebyggelse på Kalvarsskatan och på västra stranden av Sundsgrundet och Sandskär kan anläggandet av en upplevelserik gång- och cykelled ut till Rönnskär bekostas och utveckla Rönnskär som ett besöksmål för friluftslivet. Exploatering av området förutsätter att en gång- och cykelbro ordnas för allmänheten till Rönnskär.
Bjännön (T2.1)	Bjännön är avsatt för verksamheter eller anläggningar avsedda för besöksnäringen. På Bjännön finns det goda förutsättningar för anläggningar avsedda för besöksnäringen. Hela kustområdet söder om Hörnefors har stora upplevelsevärden dock är lämpliga områden, för anläggningar som kan ta emot besökande, begränsad. Kartbilden visar endast de delar som berörs av strandskydd. Åtkomsten till havet är god med närhet till attraktiva delar av skärgården såsom Örefjärden, Norrbyskär och Snöan skärgård. På sydvästra sidan finns ett lämpligt läge för en småbåtshamn.

Särskilda skäl för upphävande av eller dispens från strandskyddet enligt 7 kap. Miljöbalken:

- Området är redan ianspråktaget, inom hemfridszon eller tomtplatsavgränsning, på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syfte.
- Området är väl avskilt från stranden av till exempel en större väg, järnväg, bebyggelse etc.
- Området behövs för en anläggning som måste ligga vid vatten och behovet inte kan tillgodoses utanför området.
- Området behövs för att utvidga en pågående verksamhet om utvidgningen inte kan genomföras utanför området.
- Området behöver användas för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet.
- Området behöver användas för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Föreslagna LIS-områden finns redovisade i särskilt tillägg till översiktsplan; Strandskydd i Umeåregionen, antagen 2013.

2.7 Kustvatten

Följande avsnitt behandlar alla de yttre vattenområden som ligger utanför delområdena och ut till den så kallade baslinjen. Här finns förutom stora öppna havsytor också en del grundområden med små skär. Inom detta yttre kustvatten finns bl.a. vattenområden av riksintresse för yrkesfisket liksom flera allmänna farleder som illustreras i karta över riksintressen på omstående uppslag. Farleder finns exempelvis utanför Tavastudden, väster och öster om Holmön, från Umeå hamn, vid Kont och Norrbyskär samt Fabriksviken i Hörnefors.

Förutom i vattenförekomsterna vid Hörnefors och utanför Holmsund (Fjärdgrundsområdet), Lillfjärden och Tavlefjärden har Umeås kustvatten god ekologisk och kemisk status. I Lillfjärden, Tavlefjärden och inom Hörneforsområdet finns risk för övergödning och miljögifter från det gamla fabriksområdet. Utanför Holmsund, dvs. i Umeälvens yttre delta, har vattnet måttlig status på grund av förorenade ämnen från tidigare fabriks- och industriverksamhet. Enligt EU's Vattendirektiv får vattenkvaliteten inte försämrats och alla vattenförekomster ska på sikt uppnå en god status. Se även ställningstaganden för vatten och avlopp under avsnittet om bebyggelse.

Kvarkenförbindelse

Människor har i århundraden bedrivit handel och haft kontakt med varandra över Kvarken. Redan en 500 år gammal karta visar att Kvarken redan då var en viktig öst-västlig transportled. Avståndet mellan Umeå och Vasa är ca 100 kilometer och sedan 1837 har det funnits mer eller mindre regelbunden fartygstrafik mellan städerna. År 1958 kom den första bilfärjan och sedan år 1972 har det funnits året-runt-trafik.

Frågan om en fast förbindelse över Kvarken har diskuterats länge. Under 1990-talet utreddes möjligheter och förutsättningar, däribland flera olika lösningar med kombinationer av bro och tunnel. En bro skulle bli drygt 60 kilometer lång och kräva omfattande landanslutningar. En fast förbindelse kan på den svenska sidan knytas t.ex. till Obbolaön, Holmsund eller t.o.m. till Norrfjärden via Holmön.

Studerade alternativ 2010 för fast förbindelse Umeå-Vasa.
Källa: ÅF Infranplan.

Kuling över de yttre grynnorna i Kvarken

Förbindelsekorridor mellan Umeå och Vasa.
Källa: Kvarkenrådet.

2.8 Miljö, hälsa och säkerhet

Klimatförändringar

Nödvändigheten av att planera för ändrade klimatförhållanden finns förtydligt i plan- och bygglagen, där det framgår att planläggning ska ske med hänsyn till klimataspekter. Det betyder dels att kommuner ska planera för en minskad klimatpåverkan och att planläggning ska främja goda miljöförhållanden genom anpassning till klimatförändringar.

Ställningstaganden i förhållande till klimatförändringar

- Inga bostadshus eller översvämningskänsliga anläggningar byggs lägre än 150 cm över medelvattenståndsnivån.
- Känsliga samhällsfunktioner bör inte byggas lägre än 180 cm över medelvattenståndsnivån.
- Infiltrationsanläggningar eller markbäddar bör anläggas minst 150 cm över medelvattenstånd och med ett avstånd mellan högsta grundvattennivå och spridningsledningar på minst 100 cm.
- Vid planläggning i utsatta områden bör en djupare utredning av vattenståndseffekter ingå.
- Bebyggelse som byggs strax ovan 150 cm över medelvattenstånd bör tåla en viss grad av översvämning.

Muddring

Den naturliga landhöjningen längs kusten medför återkommande behov av muddring. Förutom att hålla farleder och gemensamma båthamnar tillgängliga sker idag många småskaliga muddringar till och vid enskilda båtplatser.

Muddring i vatten liksom uppläggning av massor ska prövas enligt bestämmelserna om vattenverksamhet och strandskydd i Miljöbalken. I kapitlet Förutsättningar beskrivs konsekvenser av muddring.

Ställningstaganden

- För att begränsa behov och omfattning av framtida muddringar ska bebyggelse inte etableras i anslutning till grunda havsvikar eller andra vattenområden som blir föremål för snabb uppgrundning.
- För att begränsa behov och omfattning av framtida muddringar bör båtplatser samordnas i gemensamma anläggningar istället för enskilda bryggor.
- Nya detaljplaner ska redovisa lämpliga lägen för gemensamma båtplatser. Flytbryggor är att föredra framför fasta anläggningar som kräver kontinuerlig muddring.
- Muddring ska endast tillåtas restriktivt och främst i syfte att vidmakthålla gemensamma anläggningar.
- Muddring ska inte tillåtas på grunda havsbottnar med rik förekomst av havsväxter. Muddringsmassor ska inte läggas upp på känsliga och opåverkade strandmiljöer.

Gemensamma anläggningar för båtlivet är viktiga för att begränsa behovet av muddringar m.m.
Bild från Ostön.

Förorenade områden

Förorenade områden utgör alltid en potentiell risk för människors hälsa och miljö och bör därför behandlas med stor respekt. Nya förorenade områden identifieras ständigt. För att minska spridning av föroreningar är det viktigt att kunskaper finns kring vilka områden som är, eller kan vara, förorenade. Vid planering och projekt längs kusten är det viktigt att tillräcklig kunskap inhämtas och erforderlig sanering genomförs.

Efterbehandlingsfrågor bör vara en naturlig del vid all planering/bygglovshandläggning. De nationella och lokala inventeringarna av förorenad mark utgör ett mycket bra planeringsunderlag. Uppgifter om förorenade områden lagras i en databas, det så kallade EBH-stödet, vilken kommunen har tillgång till.

När föroreningsfrågan uppmärksammas tidigt in den fysiska planeringen kan mycket tid vinnas genom att inledande skeden av efterbehandlingsprocessen då kan löpa parallellt med planarbetet. Det är viktigt eftersom efterbehandling ska följa en viss ordning och projekten tar tid och är kostsamma.

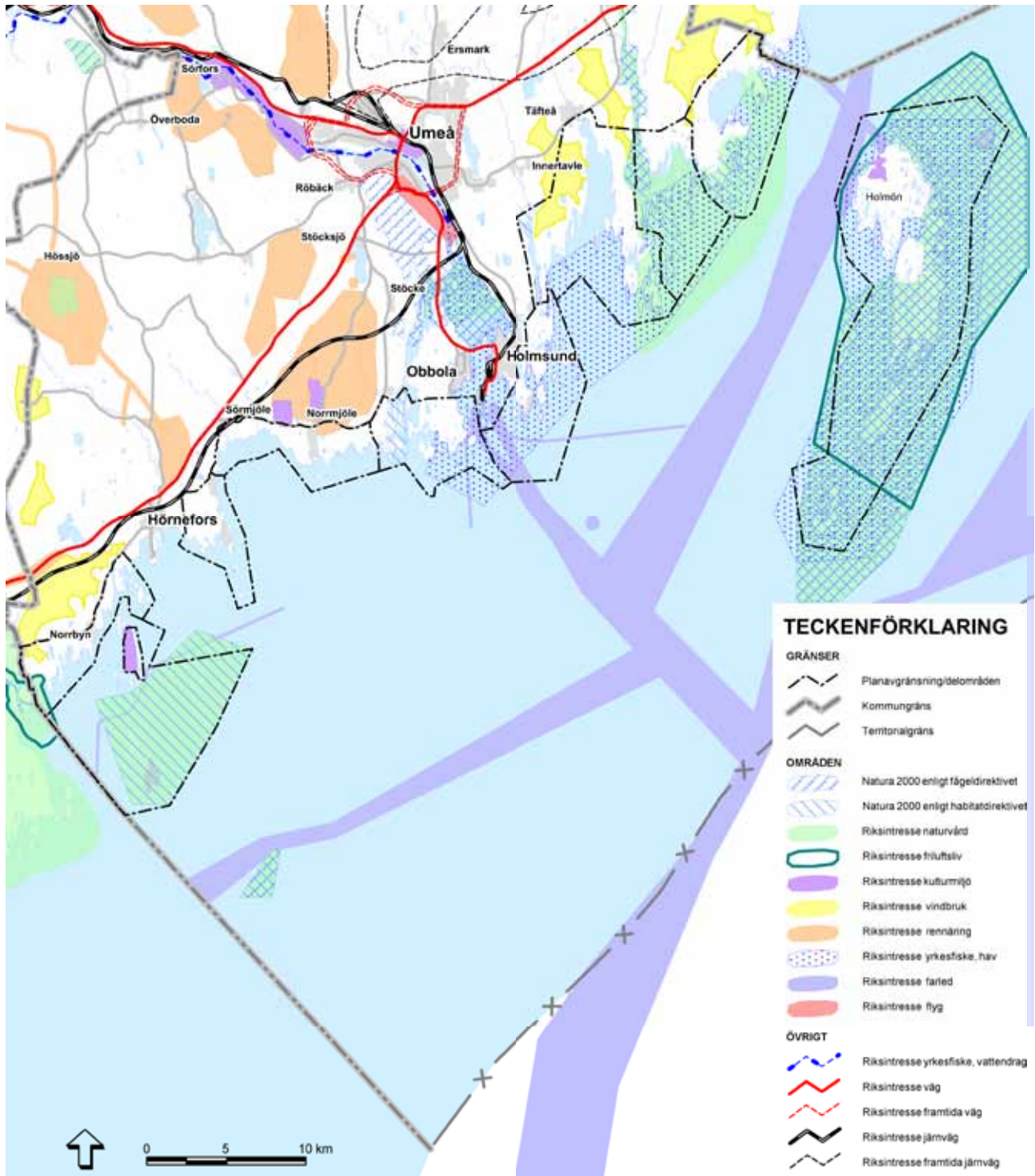
Ställningstaganden

- Områden och byggnader där det finns risk för förorening ska kontrolleras i det så kallade EBH-stödet, som hanterar uppgifter om förorenade områden, innan detaljplanläggning och områden ska vid behov undersökas ytterligare.
- Undersökningar och åtgärder ska bekostas av ansvarig. Finns ingen ansvarig ska kommunen undersöka möjligheterna till att erhålla statliga medel och agera huvudman för undersökning och vid behov efterbehandlingsåtgärder.

2.9 Riksintressen

Kusten berörs av en rad riksintressen som enligt Miljöbalken pekats ut av en statlig sektorsmyndighet eller som redovisats direkt i lagstiftningen. Områden som är av riksintresse skall redovisas särskilt i översiktsplanen. Kommunen skall kunna redogöra för hur intresset tillgodoses. Norrbyskär och Holmöarna – som båda berörs av riksintressen – ingår inte i kustplanens avgränsning. Riksintressen för infrastruktur hanteras i Fördjupningen för Umeå.

Riksintressen längs kusten. Se även tabell nästa sida.

Riksintressen som berör kusten

Riksintresse	Beskrivning	Ställningstagande
Vindbruksområde Norrbyn och Täfteå	Ett stort område bedömt som riksintresse för vindbruk berör till mindre del kustplanens delområde Norrbyn samt vid Täfteå.	Ingen nytillkommande bebyggelse eller verksamheter föreslås inom riksintresseområdet. I samband med eventuella lokaliseringprövningar eller andra verksamheter som kan påverka riksintresset för vindbruk kommer kommunen att samråda med Länsstyrelsen.
Kulturmiljön Snöan	Snöan är en större ö i Norrbyns skärgård med en tusenårig kontinuitet av fiskehistoria. Bl.a. finns spår av flera tidigare hamnlägen som successivt övergetts och flyttats med anledning av landhöjningen. På ön finns också ett gammalt fiskekapell.	Gällande restriktioner enligt Länsstyrelsens beslut om naturreservat med skötselplan för Snöanskärgården ska beaktas. Planförslaget innehåller inga åtgärder som motverkar syftena med reservatet. Länsstyrelsens förslag om nytt marint reservat för Örefjärden ska ytterligare säkerställa en god skötsel av kulturmiljöerna.
Naturområdet Snöanskärgården	Snöanskärgården är skyddad som naturreservat och Natura 2000-område. Länsstyrelsen planerar ett nytt marint reservat, Örefjärden, som kommer att ersätta det nuvarande skyddet.	Gällande restriktioner enligt Länsstyrelsens beslut om naturreservat med skötselplan ska beaktas. Planförslaget innehåller inga åtgärder som motverkar syftena med reservatet. Länsstyrelsens förslag om nytt marint reservat för Örefjärden ska ytterligare säkerställa skydd och skötsel av naturmiljöerna.
Naturområde Strömbäck-Kont	Strömbäck-Konts naturreservat ingår i nätverket Natura 2000. Reservatet förvaltas av Umeå kommun.	Gällande restriktioner enligt beslut om naturreservat med skötselplan ska beaktas. Planförslaget innehåller inga åtgärder som motverkar syftena med reservatet.
Yrkesfiskeområde Obbola-Holmsund-Tätefjärden	Ett stort vattenområde utanför Obbola och Holmsund samt i de yttre delarna av Tätefjärden är av riksintresse för yrkesfisket.	Planförslaget innehåller inga åtgärder som motverkar riksintresset.
Naturområdet Skeppsviksskärgården-Ostnäs	Stora områden av stränder, öar och vatten på de yttre delarna av Tätehalvön, i Skeppsviksskärgården och vid Ostnäs är av riksintresse för naturvården. Naturreservaten Skeppsviksskärgården och Ostnäs ingår dessutom i nätverket Natura 2000.	Gällande restriktioner enligt Länsstyrelsens beslut om naturreservat med skötselplan ska beaktas. Planförslaget innehåller inga åtgärder som motverkar syftena med reservatet eller de utpekade riksintressena.
Farleder	Utmed kusten finns farleder som bedömts vara av riksintresse för båttrafiken. Flera farleder utgår från Holmsund-Obbola men andra farleder finns vid Norrbysskär.	Planförslaget innehåller inga åtgärder som motverkar de riksintessanta farlederna.
Rennäring	En liten del av Norrmjöle berörs av ett större sammanhängande riksintresse för rennäring.	Vid åtgärder som berör områdena ska samråd ske med berörda samebyar.
Infrastruktur	Planområdet för kustplanen angränsar till riksintresse för kommunikationer, väg gällande E12, E4 samt Botniabanan och järnväg Umeå-Holmsund.	Planförslaget innehåller inga åtgärder som motverkar riksintressena. Riksintressen för kommunikation hanteras i Fördjupningen för Umeå.
Natura 2000 SPA	Planområdet berör två SPA-områden: Holmöarna och Sävaråns utlopp. Båda områden är viktiga rast- och häckningsplatser för fåglar.	Vid åtgärder inom eller angränsande till Natura-områdena måste hänsyn tas till Natura 2000-bevarandemålen.
Natura 2000 SCI	Utmed kusten finns flera områden som ingår i det europeiska Natura 2000-nätverket och där naturliga livsmiljöer för växter och djur ska bevaras i ett gynnsamt bevarandestånd: Öreälven, Snöanskärgården, Tavlefjärden, Sävarån, Sävaråns utlopp, Skeppsviksskärgården, Ostnäs, Holmöarna.	Inom planområdet ingår alla SCI-områden i naturreservat. Vid Sävaråns utlopp pågår en reservatsbildningsprocess. Vid åtgärder som ligger inom eller angränsar till områdena måste hänsyn tas till Natura 2000-bevarandemålen.

Kustatlasindelning	
1 Norrbyns skärgård	sid 46
2 Norrbyn	sid 50
3 Blågrundsudden	sid 56
4 Sörmjölle- Norrmjölle	sid 62
5 Obbola- Kont	sid 70
6 Holmsund	sid 76
7 Täftefjärden	sid 82
8 Skeppsvik	sid 88
9 Ostrnäs	sid 96

Kustplanens gränser med indelning i de delområden som redovisas i kapitel 3, Kustatlas. Norrbynskärr och Holmön ingår inte i planen. För Norrbynskärr finns områdesbestämmelser och för Holmön finns målsättningar beslutade.

3. Kustatlas med preciserade planförslag

Detta kapitel benämns kustatlas och beskriver kommunens syn på markanvändningen i nio olika delområden utmed kusten. I kustatlasen preciseras de generella riktlinjer som presenterats i tidigare kapitel. För varje delområde redovisas korta fakta, prioriterade frågor för planeringen, pågående förändringar samt planförslag i form av en karta med tillhörande tabell.

Som tidigare nämnts ingår inte Norrbynskärr eller Holmön i kustplanen. Norrbynskärr omfattas av områdesbestämmelser.

Inte heller tätorterna Hörnefors, Obbola, Holmsund eller Täfteå behandlas i planen. För Hörnefors och Täfteå finns särskilda fördjupade översiktsplaner. Tätorterna Holmsund och Obbola ingår i *Fördjupning för Umeå*.

Plankartorna

I plankartorna utvisas områden med värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljöer, bebyggelseområden, skyddad natur samt exempelvis detaljplanlagda området. För de strand- och kuststräckor där planen inte anger någon särskild markanvändning ser kommunen inte att det är aktuellt med någon förändring av pågående markanvändning.

Beteckningar i plankarta	
Utvecklingsområde natur- och kulturmiljö	U
Bebyggelseområde	B
Utvecklingsområde besöksnäring, turism	T
Skyddad natur	N
Strategisk besökspunkt, "Se-havet"	Se
Småbåtshamn, naturhamn	Ha
Badplats	Ba

3.1 Delområde Norrbyns skärgård

Korta fakta

Norrbyns skärgård är, vid sidan av Holmöarna, länets största skärgårdsområde. Läget i det yttre havsbandet gör området starkt präglad av havet. Klapperstensfält, berghällar och fågelöar ger området en speciell karaktär. De nordligaste utposterna av Höga Kustens röda granit finns här. Här finns också de flesta av Umeås klippöar.

Den största ön är Snöan med en tusenårig historia som fiskeplats. Ön har mycket stora kulturhistoriska värden och är också utsedd som riksintresse för kulturmiljövärden. Det gamla Snöanskärgårdens naturreservat omfattar Snöan och några angränsande öar. Den yttersta ön Bonden är norra Östersjöns viktigaste fågelberg med bl.a. tusentals häckande tordmular. Numera ingår båda reservaten i ett stort marint naturreservat Örefjärden - Snöanskärgården.

Som tidigare nämnts omfattas Norrbyskär av områdesbestämmelser och ingår inte i denna fördjupade översiktsplan.

I delområdet finns ingen fast befolkning. Fritidshusbebyggelse finns, förutom på Norrbyskär, främst på öarna Stor-Kvisslan, Stor-Husskär och Snöan.

Delområdet berörs av stora riksintresseområden för naturvård och friluftsliv.

Pågående förändringar

Nyligen har det tagits beslut för ett stort marint naturreservat Örefjärden-Snöanskärgården. Inom delområdet Norrbyns skärgård har alla vattenområden bedömts ha god status med hänsyn till Vattendirektivet.

Planförslag- prioriterade frågor

- Västerbottens första marina naturreservat - Örefjärden - Snöanskärgården omfattar hela kuststräckan från Norrbyn till Järnäs i Nordmalings kommun. Reservatet berör de flesta öar utanför Norrbyskär och ersätter och inkluderar det nuvarande Snöanskärgårdens naturreservat och Bonden. På fastlandet inkluderas Långören och delar av Kylören.
- Kommunen ser det som mycket angeläget att det marina reservatet blir publikt och tillgängligt för allmänheten. Av särskild vikt för skärgården är att utveckla Snöan som besöksmål.

Bonden är norra Östersjöns viktigaste fågelberg. På den lilla klippan av röd rapakivgranit häckar närmare 6 000 fågelpar, främst tordmule (3 900 par), sillgrissla (1 600 par) och tobisgrissla (200 par)

Områdebeskrivningar och riktlinjer, delområde Norrbyns skärgård

Beteckningarna hänvisar till plankarta på nästföljande uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
U1.1	Gråskär	Naturmiljö / fågelskydd	Mycket rikt fågelliv med ett stort antal grågås, ejder, vigg, silltrut, roskarl och tobisgrissla. Fågelskyddsområde. Ingår i naturreservatet Örefjärden - Snöanskärgården. Beträdnadsförbud gäller	Ingen åtgärd
U1.2	Måkläppen	Naturmiljö/fågelskydd	Mycket rikt fågelliv med stora antal av grågås, ejder, vigg, silltrut, roskarl och tobisgrissla. Fågelskyddsområde. Ingår i naturreservatet Örefjärden - Snöanskärgården	Ingen åtgärd
U1.3	Bonden	Naturmiljö/fågelskydd	Norra Östersjöns viktigaste fågelberg med tusentals häckande tordmular och sillgrisslor. Fågelskyddsområde. Ingår i naturreservatet Örefjärden - Snöanskärgården	Ingen åtgärd
U1.4	Västra Fjärdhällorna	Naturmiljö/fågelskydd	Ö med ökande fågelliv, förekomst av bl.a. skrântärna. Ingår i naturreservatet Örefjärden - Snöanskärgården	Ingen åtgärd
U1.5	Rävskär	Friluftsliv, natur- och kulturmiljö	Ö med variationsrika miljöer, klippor, barrskog och lövskog. Skyddad landstigningsplats i sundet mot Persskär. Gammal transformatorstation med kulturhistoriska värden	Ingen åtgärd
U1.6	Snöan	Friluftsliv, natur- och kulturmiljö	Stor ö med mycket lång kulturhistoria som fiskeplats och med stor betydelse för friluftsliv och naturvård. Ingår i naturreservatet Örefjärden - Snöanskärgården	Ingen åtgärd
Ha1.1	Snöans hamn	Naturhamn	Grund naturhamn med sandbotten och en badvik på västra sidan Järnhällan. Stigar leder till fiskekapellet och fornlämningar	Ingen åtgärd
Ha1.2	Husskärs naturhamn	Naturhamn	Naturhamn med plats för cirka fem båtar	Ingen åtgärd
N1.1	Örefjärdens- Snöanskärgårdens marina naturreservat	Naturreservat	Skärgårdsområde som omfattar hela kuststräckan från Norrbyn till Järnäs (Nordmaling). Omfattar de flesta öar utanför Norrbynskär, ersätter och inkluderar nuvarande Snöanskärgårdens naturreservat	Statligt marint naturreservat. Det första i Västerbotens län
OMR	Norrbynskär	Öar som omfattas av områdesbestämmelser	-	Behandlas inte i planen

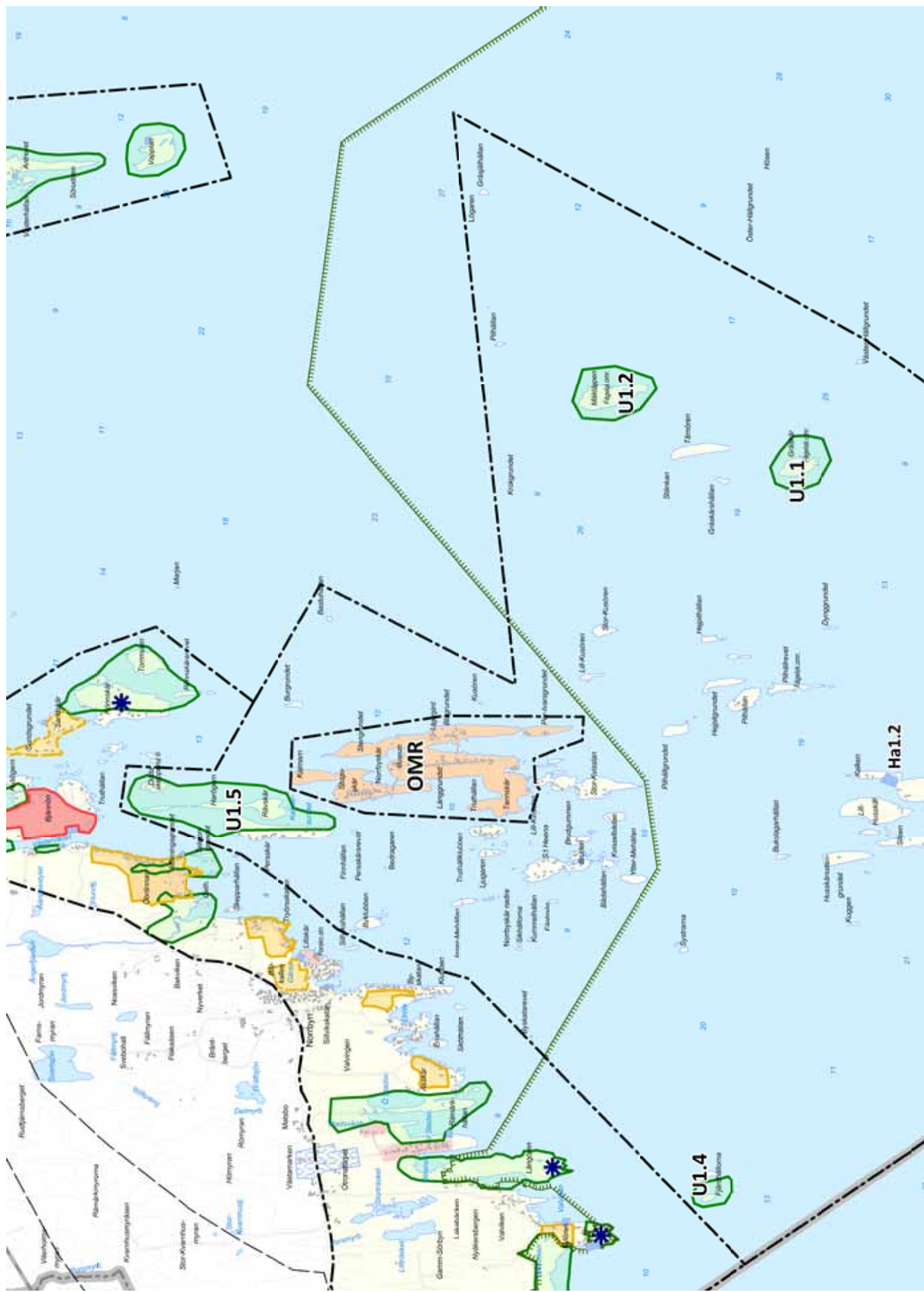
Snöan med sin långa tradition som fiskeplats är en viktig kulturmiljö och har stor betydelse för friluftsliv

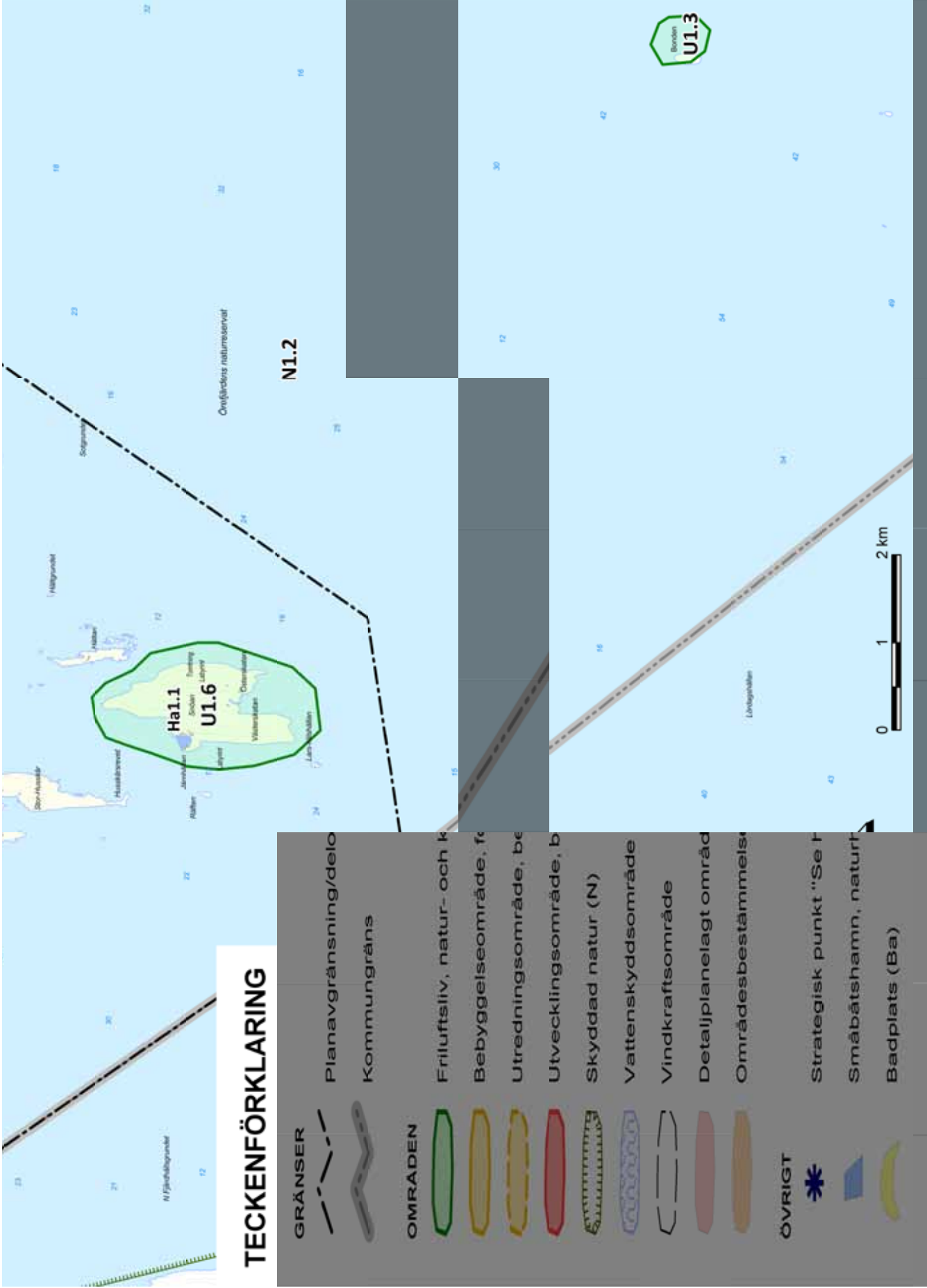
Fika vid fiskekapellet på Snöan

3 KUSTATLAS MED PRECISERADE PLANFÖRSLAG

Delområdet Norrbyns skärgård med ställningstaganden om användningen av mark- och vatten. Till kartan hör områdestabell.

TECKENFÖRKLARING

- GRÄNSER**
- Planavgränsning/delområde
- Kommungräns
- OMRÅDEN**
- Friluftsliv, natur- och kulturområde
- Bebyggelseområde, förbudsområde
- Utredningsområde, bebyggelseområde
- Utvecklingsområde, bebyggelseområde
- Skyddad natur (N)
- Vattenskyddsområde
- Vindkraftsområde
- Detaljplanlagt område
- Områdesbestämning
- ÖVRIGT**
- Strategisk punkt "Se Planprogrammet"
- Småbåtshamn, naturhamn
- Badplats (Ba)

I Norrbyn finns två småbåthamnar, hamnen för Norrbyskärstrafiken samt Umeå Marina Forskningscentrum. Området till vänster om borte småbåthamnen vid Lillskär föreslås bli utredningsområde för ny bebyggelse och ny anslutningsväg till Norrbyskärshamnen

3.2 Delområde 2 Norrbyn

Korta fakta

Norrbyn är kommunens sydligaste kuststräcka. Kusten är påtagligt nord-sydligt orienterad med flera långa uddar och grunda vikar. Norrbyn-området angränsar i söder mot Öreälvens delta och Nordmalings kommun. Inom området mynnar ett mindre vattendrag, Ängerån. Flera av vikarna är grunda och under snabb förändring p.g.a. landhöjningen, bl.a. Östra och Västra Stadsviken och Öster- och Västervadet.

Norrbyn är en mindre ort med cirka 170 invånare. Här finns hamn för trafiken till Norrbyskär samt två småbåthamnar. Här finns också Umeå Marina Forskningscentrum som är ett av fyra marina forskningscentra i landet. Service i form av skola och butik finns i Hörnefors. Norrbyn är en utgångspunkt för båtlivet i den fina skärgården utanför.

Bebyggelse finns på flertalet uddar inom delområdet. Flera av de enskilda vägar som leder ut på uddarna är stängda för allmänheten. Långören är ett undantag då den är en av mycket få helt obebyggda uddar inom Umeå kommun.

I området finns relativt gott om obebyggda tomter inom detaljplanlagda området varav ett fåtal belägna inom 100 meter från strandlinjen.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är dålig. Idag finns, förutom i Norrbyn, inga riktigt bra besöksplatser som ger allmänheten åtkomst till och utblickar över havet. Ordnade badplatser saknas utmed fastlandet.

Delområdet ligger i gräns med stora riksintresseområden för naturvård och friluftsliv.

Jordbärsskatan

Långören, en av de fina platserna att se havet

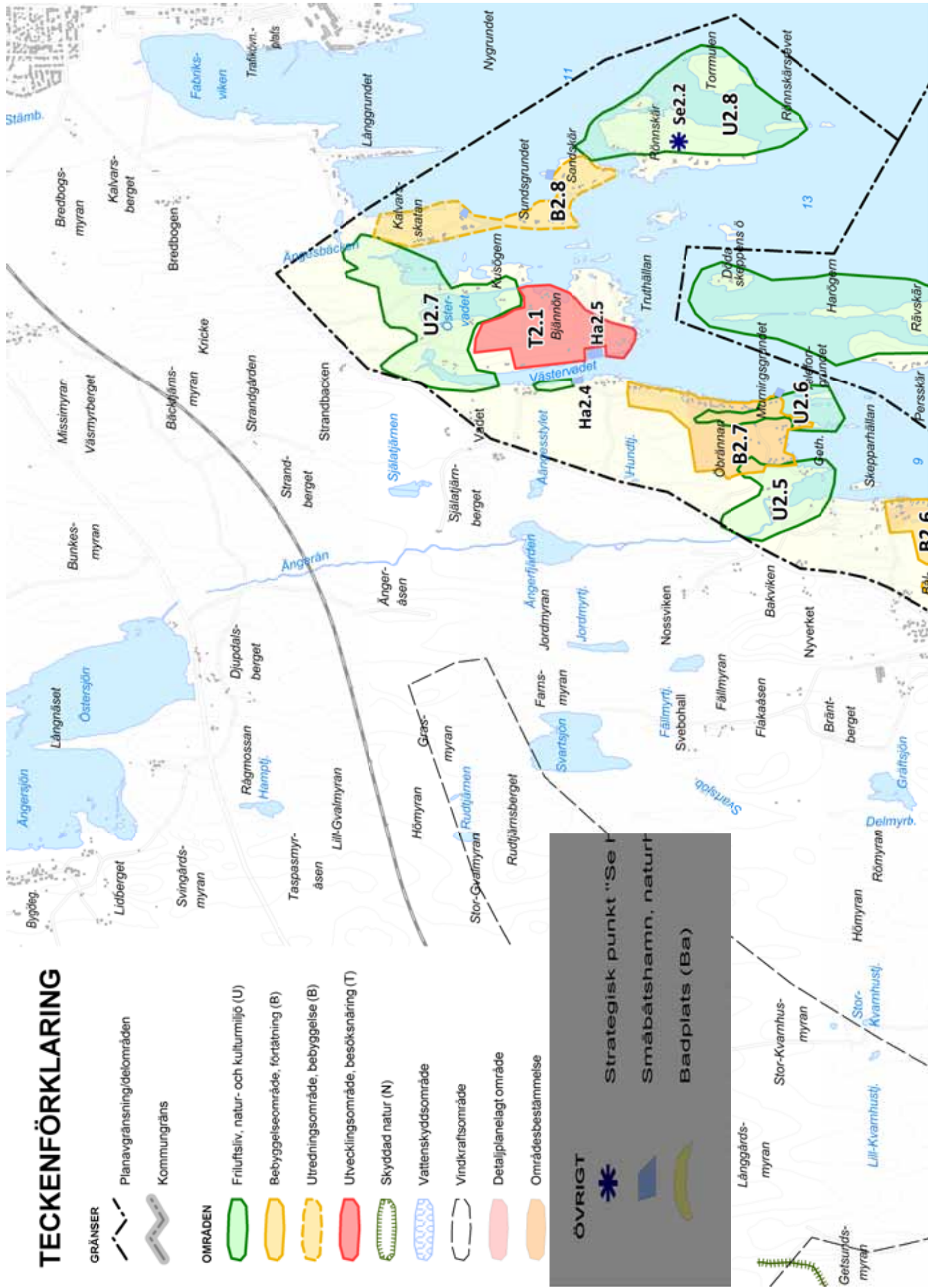
Pågående förändringar

Ett stort marint naturreservat har nyligen beslutats, se nedan under Planförslag. Delområdet berörs delvis av att ett vattenområde utanför Hörnefors som bedöms ha måttlig eller otillfredsställande status enligt Vattendirektivet med hänsyn till förekomst av förenande ämnen från tidigare industri i Hörnefors. Alla vattenområden ska enligt direktivet uppnå god status. Problem med övergödning finns även pga reningsverket vid Megrundet, Hörnefors.

Planförslag- prioriterade frågor

- Västerbottens första marina naturreservat - Örefjärden - Snöanskärgården - omfattar hela kuststräckan från Norrbyn till Järnäs (Nordmalings kommun). Fastlandsuddarna Kylören och Långören med angränsande vattenområden ingår i reservatet.
- Kommunen ser det som mycket angeläget att det marina reservatet blir publikt och tillgängligt för allmänheten. En plats som bör utvecklas inom ramarna för naturreservatet är Långören (Se2.1). Likaså bör reservatet innebära att Kylören (U2.2 och Se2.3) utvecklas så att allmänheten kan uppleva kulturmiljöerna.
- Ett utredningsområde för ny bebyggelse i Norrbyn med ny väganslutning till Norrbyskärs hamnen pekas ut vid Bålkallen (B2.5). Se följande uppslag.
- Ett LIS - område för ny bebyggelse på Sandskär, Sundsgrundet och Kalvarsskatan (B2.8) med attraktivt vattennära boende pekas ut i syfte att stödja friluftsentressen och utvecklingen av Hörnefors. Ön Rönnskär (U2.8 och Se2.2) kan sammanbindas med fastlandet och utvecklas för friluftslivet som en följd av förslag på ny bebyggelse på innanförliggande öar (B2.8). Se tillägg till översiktsplan - Strandskydd i Umeåregionen.
- Bjännön är ett område som är lämpligt för utveckling av turism och besöksnäring (T2.1), eventuellt med inriktning mot rörligt friluftsliv och är utpekad som LIS- område i tillägg till översiktsplanen.
- En allmän badplats (Ba2.1) kan utvecklas i Norrbyn invid befintlig småbåthamn (Ha2.2), väster om hamninloppet.
- En cykelled mellan Norrbyn och Hörnefors bör vara prioriterat.

Delområdet Norrbyn med ställningstaganden om användningen av mark- och vatten. Till kartan hör områdestabell.

Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde Norrbyn

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag.

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se2.1	Långören	Strategisk besökspunkt	Exponerad udde inom Örefjärdens - Snöanskärgårdens marina naturreservat	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet. Vandring ut till udden. Se också U2.3
Se2.2	Rönnskär	Strategisk besökspunkt	Skärgårdsö nära Hörnefors med varierad natur	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet. Om framtida tillgänglighet, se U2.8 och B2.8
Se 2.3	Kylören	Strategisk besökspunkt	Udde med historisk anknytning och gammal bebyggelse. Bilväg till udden, de sista 600 meterna är enskild väg försedd med bom	Se också U2.3.
U2.1	Kylörviken	Naturmiljö	Grund och vid havsvik med landhöjningsvegetation. Rekreativområde för Sörbyns kriminalvårdsanstalt	Inga åtgärder
U2.2	Kylören	Natur- och kulturmiljö	Gammal barlastplats med äldre bebyggelse och intressant flora. Riksintresse för kulturmiljö. Udden ingår i Örefjärden - Snöanskärgårdens marina naturreservat	Utveckla förutsättningarna för allmänheten att uppleva och förstå kulturmiljöerna. Gör av Länsstyrelsen med stöd av skötselplan för naturreservatet Örefjärden
U2.3	Långören med Otronsviken	Friluftsliv och naturmiljö	En av mycket få obebyggda, stora uddar i kommunen. Strövvänlig barrskog med exponerad yttersta udde. Otronsviken under snabb uppgrundning och med bred grålbård	Görs tillgängligt av Länsstyrelsen med stöd av skötselplan för naturreservatet Örefjärden. Lämplig plats för en öppen rast-/övernattningsstuga på udden. Se även Se2.2
U2.4	Östra och Västra Stadsviken	Naturmiljö	Mycket grunda vikar med flacka, starkt uppgrundande stränder. Värdefull strandskog, drumlina med barrskog. Muddrad ränna	Inga åtgärder
U2.5	Ängeråns utlopp	Naturmiljö	Grunt strandområde kring Ängeråns utlopp med strandängar och flacka, små deltaöar. Inslag av både ny och gammal bebyggelse	Inga åtgärder
U2.6	Murningsgrundet	Naturmiljö	Grund, bred och flack havsvik med lövskog och strandängar. Udde med värdefull lövskog	Inga åtgärder
U2.7	Öster- och Västervadet	Friluftsliv och naturmiljö	Grunda vikar på ömse sidor av Bjännön, kraftigt landhöjningspåverkade. Ny muddrad ränna ut ur Östervadet	Inga åtgärder
U2.8	Rönnskär-Torrmulen	Friluftsliv och naturmiljö	Hörnefors närmaste öar med potentiella friluftsvärden. Värdefull skärgårdsnatur	Ön Rönnskär kan utvecklas för friluftslivet som en följd av förslag på ny bebyggelse på de inre öarna, se även Se2.2 och B2.8
B2.1	Kylören norra	Bebyggelse LIS-område	Skogsmark på moränås norr om gamla bebyggelsen på Kylören	Förtätning av bebyggelse utmed vägen mot Kylören. Detaljplan med beaktande av strandskydd och behovet av gemensam båthamn. Hänsyn ska också tas till Kylörens natur- och kulturmiljövärden. Möjligheten att utveckla Kylören som en reservatsentré ska inte försämrats. Anslut möjligen till befintlig båthamn Kylören. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för VA. VA-utredning angående både avlopp och dricksvatten bedöms behövas inför planläggning.
B2.3	Ässkär	Bebyggelse	Skogsmark innanför befintlig strandnära bebyggelse	Förtätning av bebyggelse innanför befintlig, strandnära bebyggelse. Exploatering förutsätter lösning med gemensam båtplats. Området förutsätter detaljplan och bör omfattas av samfällad gemensam avloppsanläggning

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
B2.4	Byskatan	Bebyggelse	Skogsmark innanför befintlig strandnära bebyggelse	Förtätning av befintlig bebyggelse. Exploatering förutsätter detaljplan med lösning av frågan om gemensam båtplats. Eventuellt kan sådan ordnas tillsammans med liten badplats vid södra delen av Byskärshällan. Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. möjligheten att området omfattas av anslutning till Norrbyns reningsverk
B2.5 Utredningsområde	Bålkallen-Norrbyn	Bebyggelse	Skogsbevuxen västsluttning i anslutning till Norrbyns samhälle och intill Lillskärs småbåthamn	Utredningsområde för framtida etablering av ny, tätare bebyggelse i syfte att stödja utvecklingen i Norrbyn. Området kan också inrymma ny väganlutning till Norrbysskärshamnen. Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. möjligheten att området omfattas av anslutning till Norrbyns reningsverk. Även trafiksituationen bör studeras vid fortsatt planering.
B2.6	Tryörsskatan	Bebyggelse	Skogsmark innanför befintlig strandnära bebyggelse	Förtätning av bebyggelse inom befintlig detaljplan. Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. möjligheten att området omfattas av anslutning till Norrbyns reningsverk
B2.7	Öbrännan	Bebyggelse	Skogsmark innanför befintlig strandnära bebyggelse	Möjlig ny bebyggelse till stor del inom befintlig detaljplan. Anvisad hamn finns inom detaljplan. Särskild hänsyn visas för område med hållmark. Området bör omfattas av samförd gemensam anläggning för VA
B2.8 Utredningsområde	Kalvarsskatan och Sandskär-Sundsgrundet	Bebyggelse LIS-område	I norr en skogklädd udde nära Hörnefors och med befintlig bebyggelse på västra sidan. I söder två skogklädda öar med viss bebyggelse, ön Sundsgrundet näbar från land via grovbruten väg i strandlinjen. Väster om B2.8 finns ett grundområde. Det är angeläget att finna en gemensam lösning för fritidsbåtar i området.	Utredningsområde för möjlig förtätning av bebyggelse i form av attraktivt vattennära boende som ska stödja Hörnefors utveckling. Förutsätter detaljplan med upphävande av strandskydd med stöd av reglerna om tätortsutveckling. Lämpligt läge för hamn finns på norra änden av Sandskär. Grundområdet i väster lämpar sig inte för avloppsutsläpp eller båtanläggningar. Exploatering förutsätter att gång- och cykelbro ordnas för allmänheten ända ut till Rönnskär (se Se2.2 och U2.8). Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. möjligheten att området omfattas av anslutning till Hörnefors reningsverk
T2.1	Bjännön	Turism och besöksnäring LIS-område	Stor udde med endast gles bebyggelse, relativt höglänt och varierad med en småskalig topografi. Bra åtkomst till havet med närhet till attraktiva delar av skärgården	Möjligt område för utveckling av anläggningar av besöksnäringsskäraktar. Förutsätter detaljplan med bl.a. långsiktig lösning för småbåthamn, lämpligen vid Ha2.5. Hänsyn tas till naturvärden vid Västervadet.
N2.1	Örefjärdens - Snöanskärgårdens marina naturreservat	Naturreservat	Skärgårdsområde som omfattar hela kuststräckan från Norrbyn till Järnäs (Nordmaling)	Statligt marint naturreservat, det första i Västerbottens län som beslutades 2012.
Ha2.1	Kylören	Småbåthamn	Kajanläggning med mindre hamn för fritidsbåtar.	Inga åtgärder
Ha2.2	Norrbyns båthamnförening	Småbåthamn och kulturmiljö	Relativt stor småbåthamn centralt i Norrbyn. Kulturhistoriska värden med gammal sjöbodbebyggelse. Sjösättningsramp. Gästplatser saknas. Toaletter finns i hamnen. Lämpligt läge för badplats finns invid hamnen, Ba1	Inga åtgärder
Ha2.3	Lillskärs småbåt-hamn	Småbåthamn	Stor småbåthamn i skyddat läge intill Umeå Marina Forskningscentrum i Norrbyn. Sjösättningsramp	Inga åtgärder (yttersta udden vid Lillskär har fina hållar där det är möjligt att anlägga en badbrygga, Ba2)
Ha2.4	Haraviklandet hamn	Småbåthamn och kulturmiljö	Äldre fiskeläge med gamla båtshus	Äldre hamn som kan utvecklas till småbåthamn
Ha2.5	Bjännön	Småbåthamn	Strandsträcka med bra djup	Möjligt läge för småbåthamn
Ba2.1	Norrbyn bad	Bad	Möjlig badplats för boende i Norrbyn	Badplats kan utvecklas invid befintlig småbåthamn, Ha2.2, väster om inloppet
Ba2.2	Lillskär bad	Bad	Klippor på Lillskär vid inloppet till småbåthamnen	Yttersta udden vid Lillskär har fina hållar där det är möjligt att anlägga en badbrygga

3.3 Delområde 3 Blågrundsudden

Korta fakta

Blågrundsudden är ett förhållandevis litet delområde med en kuststräcka som nästan saknar öar. I söder finns en något flikig kuststräcka medan en lång och relativt rak kuststräcka med kraftig prägel av bebyggelse vidtar mot norr.

Inga vattendrag eller sjöar finns inom området. Flera av vikarna är grunda och under snabb förändring p.g.a. landhöjningen, bl.a. Jannviken och Boviken i söder. Den tidigare havsviken Storhamnen har helt avsnörts från havet.

En av de få öarna är Antrevet som är dominerad av öppna heddar. Här finns en skyddad hamn och gammal sjöbodbebyggelse med kulturhistoriska värden.

Närmaste service i form av skola och butik finns i Sörmjöle.

Detta är en av de kuststräckor i kommunen som har tät och riklig fritidshusbebyggelse. En mycket stor andel av denna kustlinjen är präglad av bebyggelse. Bebyggelsen är i stor utsträckning detaljplanelagd och lokaliserad i flera rader utmed kusten.

Det finns drygt 30 obebyggda tomter inom detaljplan varav de flesta inom ett nära avstånd från strandlinjen.

I området råder stor brist på gemensamma anläggningar för båtar. Följden har blivit att detta är den strandlinje som inom Umeå kommun är mest perforerad av enskilda muddringar och pirar.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är dålig. Idag finns få besöksplatser som ger allmänheten åtkomst till och utblickar över havet. Ordnade badplatser saknas.

Inga områden av riksintresse berör delområdet.

Antrevet är en av de få öarna i delområdet Blågrundsudden. Här finns en skyddad hamn med äldre fiskebebyggelse som har kulturhistoriska värden. Här är det viktigt att skydda kulturmiljön och att tillåta åtgärder som håller öns hedmarker öppna.

Pågående förändringar

Inom delområdet Blågrundsudden har vattenområdena bedömts ha god status med hänsyn till Vattendirektivet.

Planförslag- prioriterade frågor

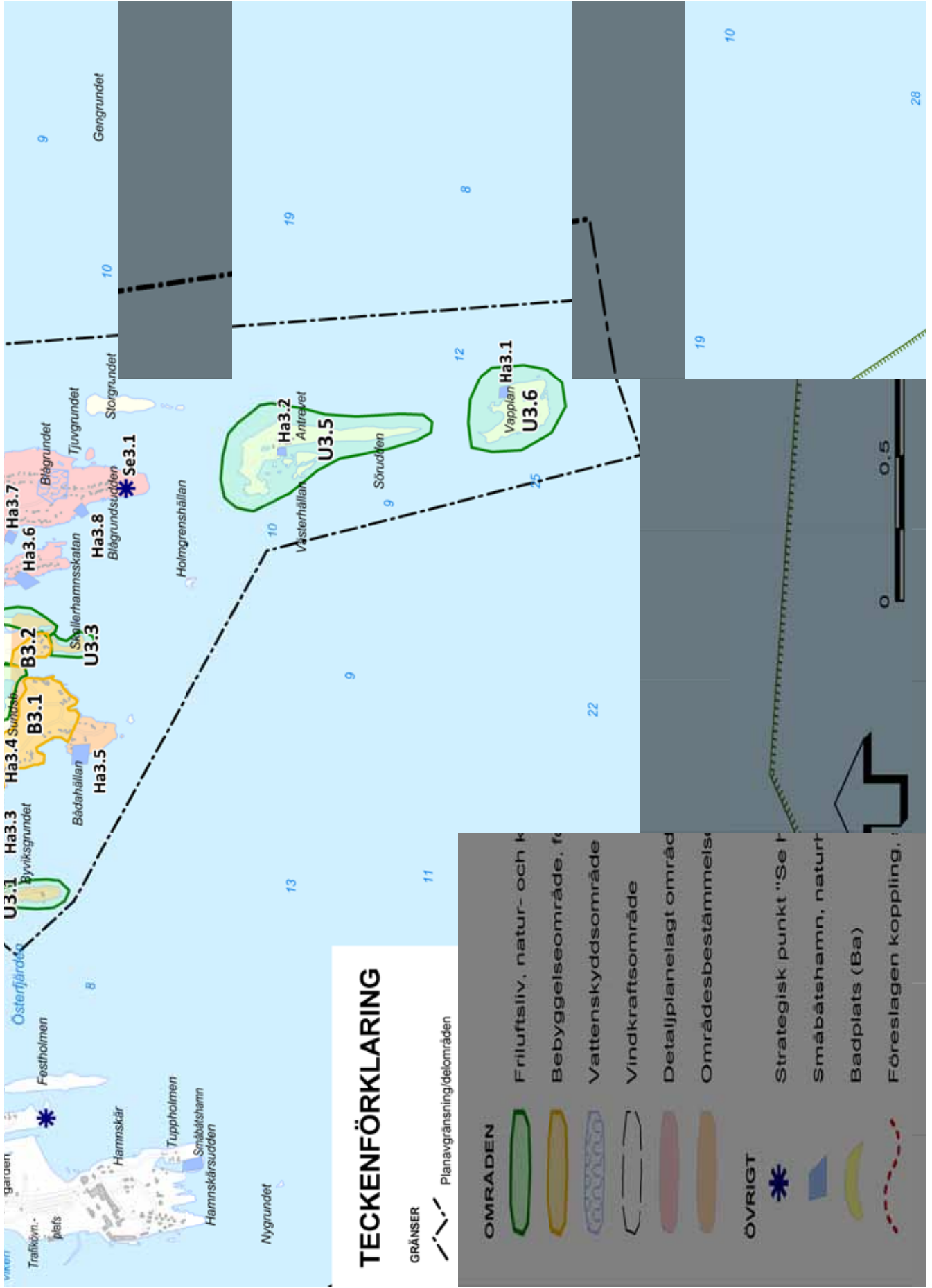
- Allmänhetens tillgänglighet till stränderna är en angelägen fråga. Blågrundsudden är en av få punkter inom delområdet där allmänheten kan se och uppleva havet.
- Delområdet ger inte stora möjligheter för ytterligare bebyggelse. Förtätning innanför strandnära bebyggelse inom befintlig detaljplan kan dock ske i söder vid Sandviken (B3.1).
- Det är angeläget med långsiktig lösning av gemensamma anläggningar för VA utmed hela kuststräckan inom delområdet.
- Det är angeläget att i stort sett all vidare etablering av båtplatser sker som gemensamhetsanläggningar och i första hand vid de tioalet lägen som i planen utpekats som långsiktigt lämpliga (Ha3.3 - Ha3.12) eller vid liknande platser som har motsvarande goda förutsättningar.
- Av funktions- och miljöskäl bör avloppsfrågor för befintlig bebyggelse vid Mathällan- Sva-jet och Blågrundet utredas däribland möjligheten att ansluta området till Sörmjöles reningsverk alternativt samfälliga gemensamma VA-anläggningar.

Blågrundsviken är en av de grunda vikarna omgiven av relativt tät bebyggelse. På bilden syns hur landhöjningen skapar problem med båtplatserna. En av de prioriterade planfrågorna i detta delområde är att samordna båtplatserna till gemensamma småbåthamnar.

Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde Blågrundsudden

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se3.1	Blågrundsudden	Strategisk besökspunkt	Exponerad udde i den yttre delen av Mjölefjärden	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
U3.1	Byviksgrundet	Friluftsliv och naturmiljö	Långsträckt udde med hedmark och vackra utblickar	Inga åtgärder
U3.2	Storhamnen	Natur- och kulturmiljö	Avsnörd havsvik med landhöjningsvegetation. Tidigare hamn	Inga åtgärder
U3.3	Skallerhamnskatan	Naturmiljö	Geovetenskapligt och botaniskt intressant liten udde under snabb förändring av landhöjningen, omgiven av bebyggelse	Inga åtgärder
U3.4	Jannviken	Naturmiljö	Långsträckt och grund havsik under snabb förändring p.g.a landhöjningen, helt oexploaterad västra strand	Inga åtgärder
U3.5	Antrevet	Natur- och kulturmiljö	Ö dominerad av öppna hedar och med en skyddad hamn och gammal sjöbodbebyggelse	Viktigt att i första hand bevara de värdefulla kulturmiljöerna och att tillåta åtgärder som håller hedmarkerna öppna
U3.6	Vapplan	Naturmiljö/fågelskydd	Välbesökt frodig ö av stort värde för häckande sjöfåglar	Ingen åtgärd
U3.7	Själhällan	Naturmiljö/fågelskydd	Fågelrik liten ö med låg strandängsvegetation och av stort värde för häckande kustfåglar, bl.a. dvärgmåsar och bergand	Inga åtgärder
B3.1	Sandviken	Bebyggelse	Skogsmark innanför befintlig strandnära bebyggelse	Förtätning av bebyggelse innanför strandnära bebyggelse inom befintlig detaljplan. Möjlig tillgång till kommunalt vatten som finns i ledning från Hörnefors till Sörmjöle. Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. möjligheten att området omfattas av anslutning till Hörnefors reningsverk
Ha3.1	Vapplan	Naturhamn	Naturhamn som endast kan besökas vid lugnt väder. Stor försiktighet krävs men bra inseglingsdjup	Inga åtgärder
Ha3.2	Antrevet	Hamn	Liten skyddad hamn vid fiskeläget Antrevet	Inga åtgärder
Ha3.3	Sandviken västra	Småbåthamn	Strandsträcka med bra djup	Möjligt läge för gemensam småbåthamn
Ha3.4	Sandviken östra	Småbåthamn	Strandsträcka med bra djup	Möjligt läge för gemensam småbåthamn
Ha3.5	Bådahällan	Småbåthamn	Strandsträcka med bra djup	Möjligt läge för gemensam småbåthamn
Ha3.6	Jannviken	Småbåthamn	Strandsträcka i den yttre delen av Jannviken, bra djup	Möjligt läge för gemensam småbåthamn
Ha3.7	Boviken	Småbåthamn	Befintlig småbåthamn	Inga åtgärder
Ha3.8	Blågrundsudden västra	Småbåthamn	Strandsträcka med bra djup	Möjligt läge för gemensam småbåthamn

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Ha3.9	Blågrundsudden norra	Småbåthamn	Skyddad vik med muddrad ränna från flera enskilda båtplatser	Möjligt läge för gemensam småbåthamn
Ha3.10	Svajet	Småbåthamn	Strandsträcka med bra djup	Möjligt läge för gemensam småbåthamn
Ha3.11	Nörd-Kammarviksudden	Småbåthamn	Udde	Möjligt läge för gemensam småbåthamn
Ha3.12	Själähällan	Småbåthamn	Strandsträcka med bra djup	Möjligt läge för gemensam småbåthamn

Blågrundsudden söder om Sörmjöle är en av de platser där det finns gott om bebyggelse men där själva udden ändå är tillgänglig. Detta är en plats där det är viktigt att långsiktigt säkerställa allmänhetens tillgång till udden för upplevelser av havet

3.4 Delområde 4 Sörmjölle-Norrmjölle

Korta fakta

Sörmjölle och Norrmjölle är för många umebor synonymt med upplevelser av havet. Hit åker många för sommarens bad. Umeås allra bästa havsbad finns inom delområdet, bl.a. Bettnessand, Norrmjölle havsbad, Kolonin och Klössand. Tre åar och flera bäckar, som alla mynnar i Mjöllefjärden, bidrar till att skapa förutsättningarna för de fina sandstränderna.

Längst in i Mjöllefjärden vid Åhedåns och Sörmjölleåns utlopp är uppgrundningen påtaglig men i övrigt finns en hel del djupa vatten relativt strandnära inom detta delområde. Vattendrag inom området är Sörmjölleån, Åhedån samt Norrmjölleån. Kuststräckan saknar nästan helt öar.

En av kommunens få obebyggda uddar är Kläppudden vid Norrmjölle. Här finns strövvänliga marker med varierad topografi, klippstränder och närhet till sandstränder. En fin kulturmiljö finns vid Norrmjölleåns utlopp där gammal sjöbodbebyggelse ligger vackert vid ån och intill en öppen sandhed.

I delområdet bor omkring 600 personer och längs kuststräckan finns mycket bebyggelse med flertalet fastboende. Sörmjölle har service i form av skola och butik. I området kring Sörmjölle finns mer än 60 obebyggda tomter inom detaljplan och i Norrmjölle fler än 70 som i huvudsak ligger mer än 200 meter från stranden.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är relativt god genom att sträckan har flera badstränder som är öppna för allmänheten. Eftersom det är ett område med sandstränder är det svårt att ha båt i området.

Riksintresse för rennäring berör delområdet.

Pågående förändringar

Norrmjölle och Sörmjölle är oerhört attraktiva områden där omvandlingen från fritidshus till permanentboende är tydlig. Båda områdena föreslås bli föremål för utredning och åtgärdsförslag gällande VA-lösningar inom en tioårsperiod enligt Regler för vatten- och avloppsfrågor i tillväxt- och omvandlingsområden (Umeå kommun, 2009).

Inom delområdet har vattenområdena bedömts ha god status med hänsyn till Vattendirektivet. Badvattendirektivet pekar ut Norrmjölle och Sörmjölle havsbad vilket innebär en hög skyddsnivå för spillvattenrening vilket kan kräva t.ex. med samfälliga gemensamma anläggningar eller kommunal anslutning.

De fina sandstränderna i Sörmjölle - Norrmjölle lockar till besök året om. På bilden Klössand i december

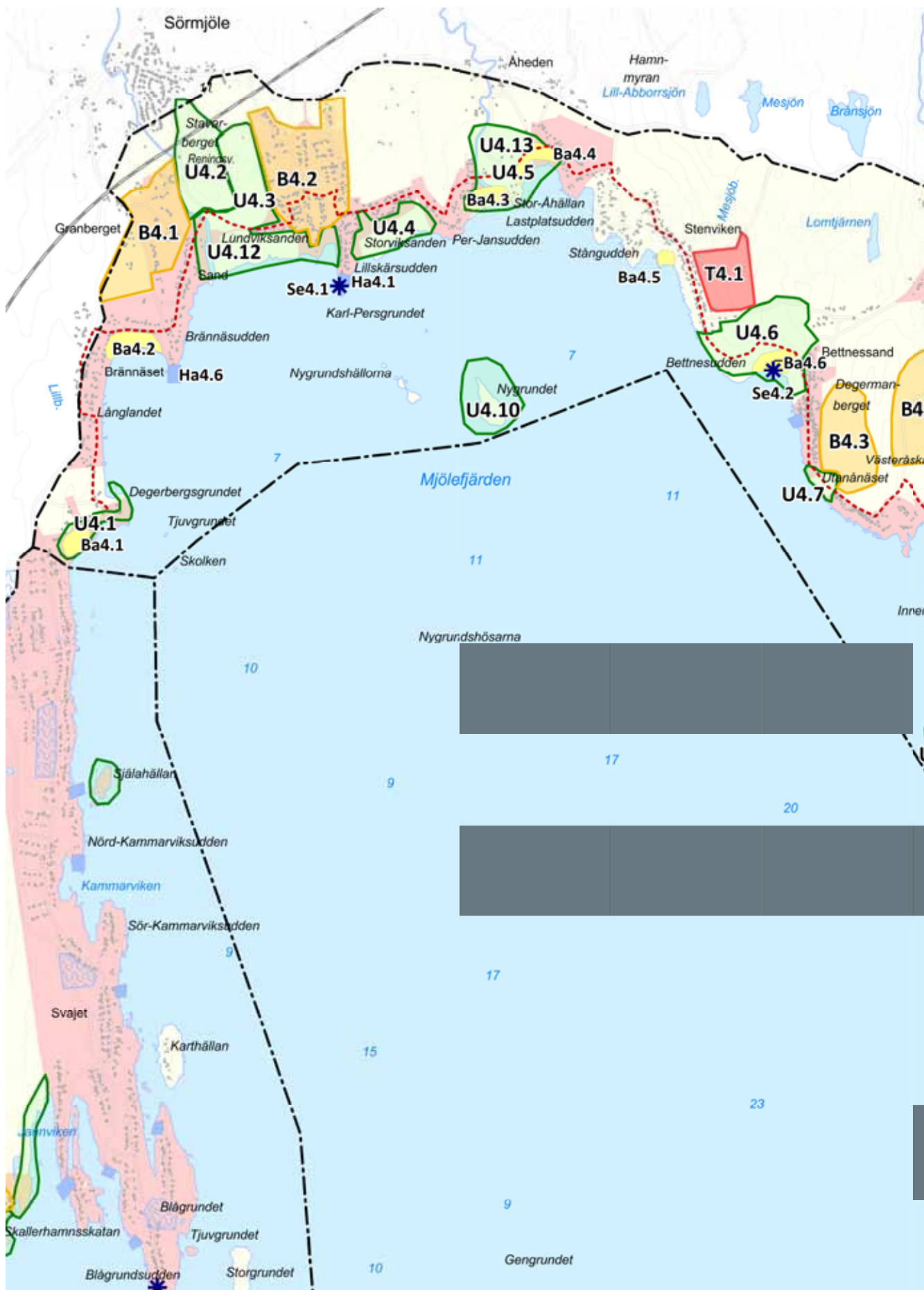

Planförslag- prioriterade frågor

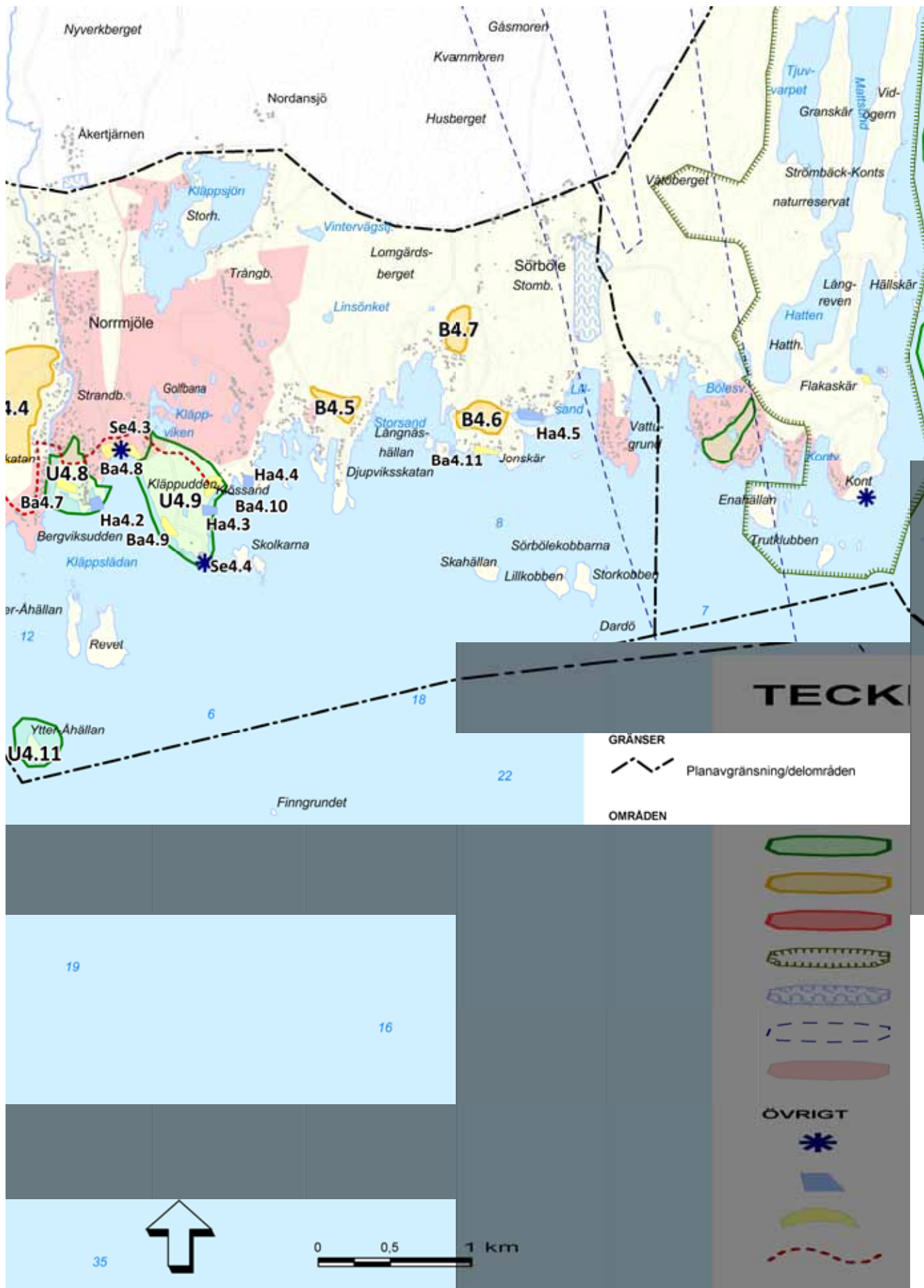
- För samtliga havsbad är det angeläget att säkerställa allmänhetens tillgänglighet och att införliva badstränderna i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad".
- Frågan om att binda samman de tio havsbaden i ett stråk i form av en gång- och cykelväg är en angelägen åtgärd som föreslås bli föremål för en särskild utredning. Se illustration sidan 16.
- För samtliga havsbad är det angeläget med en positiv syn på att stränder sköts av lokala aktörer där syftet är att hålla stränder fria från igenväxning. Det är viktigt att skötselåtgärder bedrivs långsiktigt och kontinuerligt.
- På ömse sidor om Åhedåns utlopp finns mycket fina badstränder (Ba4.3 och Ba4.4) där det är angeläget att allmänhetens tillgång till området säkerställs.
- Badplatsen Kolonim är en av kommunens finaste (Ba4.1). Här är det viktigt att säkerställa allmänhetens tillgänglighet till stranden.
- Den i stort sett obebyggda Kläppudden vid Normjöle (U4.9) har stor betydelse för friluftsliv och naturvård och föreslås bli föremål för skydd som kommunalt naturreservat.
- Vid Stenviken finns ett område som är lämpligt för utveckling av turism och besöksnäring (T4.1), och som kan dra nytta av närheten till bl.a. Bettnessands havsbad och andra närliggande havsbad.
- Norrmjöle föreslås kunna utökas med ny bebyggelse åt sydväst (B4.4).
- Ett nytt bebyggelseområde i ett mycket attraktivt läge är under planering på Degermanbergets västvända sluttning (B4.3).
- Vid sidan om havsbaden är Lillskärsudden (Se4.1) en av få punkter inom delområdet där allmänheten kan se och uppleva havet. Omgivningarna kring udden är även bra fågellokal.
- Lundvikssanden och Störvikssanden är väl lämpande för återskapande av öppna, betade strandängar (U4.3 och U4.4). Idag utgörs de av igenväxande stränder.
- Framtida av behov av ytterligare parkeringsmöjligheter vid de stora havsbaden Norrmjöle och Bettnessand kan behöva utredas.
- Med hänsyn till att hela delområdet har stora värden för badlivet samtidigt som bebyggelsestrycket är stort bör möjligheten att samordna befintliga och tillkommande avloppsanläggningar utredas.

Sörmjöleåns utlopp med värdefulla rastplatser för fåglar på de föränderliga sandbankarna. De flacka stränderna vid Lundvikssanden lämpar sig väl för restaurering av betade havsstrandängar

Delområdet Sörmjöle - Norrmjöle med ställningstaganden om användningen av mark- och vatten. Till kartan hör områdestabell.

Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde Sörmjölje- Norrmjölje

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se4.1	Lillskärsudden	Strategisk besökspunkt	Udde inne i Mjöljefjärden med bebyggelse och småbåthamn.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet.
Se4.2	Bettnessand	Strategisk besökspunkt	En av Umeå kommuns två viktigaste badstränder. Stor sandstrand med anslutande stor parkering och ett sommaröppet café.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet.
Se4.3	Norrmjölje	Strategisk besökspunkt	En av Umeå kommuns två viktigaste badstränder. Stor sandstrand med anslutande stor parkering.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet.
Se4.4	Kläppudden	Strategisk besökspunkt	Udde med klippor och fina utblickar över öppet hav. Vandring ut till udden. Se även U4.9.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet.
U4.1	Kolonin	Friluftsliv	Sandstrand med stort attraktionsvärde för besökare, bl.a. i form av badstrand, Ba4.1.	Inga åtgärder
U4.2	Stavarberget	Friluftsliv	Sörmjölje närreklamationsområde med eljusspår och stigar.	Inga åtgärder
U4.3	Lundviksanden	Naturmiljö och landskapsbild	Grunt och igenvuxet strandområde vid Sörmjöljeåns utlopp. Stor sanbank i strandlinjen. Viktig rastlokal för fåglar.	Område lämpligt för återskapande av öppna, betade strandängar.
U4.4	Storviksanden	Naturmiljö och landskapsbild	Grunt och igenvuxet strandområde på sanddyner. Viktig rastlokal för fåglar.	Område lämpligt för återskapande av öppna, betade strandängar.
U4.5	Åhedåns utlopp	Friluftsliv och naturmiljö	Åhedåns utlopp med omgivande sandstränder (Ba4.3 och Ba4.4) och en bebyggd udde, Stor-Åhällan. Strandmiljöerna är förhållandevis lite påverkade av bebyggelse.	Särskilt angeläget att allmänhetens tillgång till hela området säkerställs.
U4.6	Bettnessudden	Naturmiljö och friluftsliv	Skogklädd udde i direkt anslutning till Bettnessands havsbad. Stig genom området.	Se Ba4.6 för förslag till åtgärder för att förstärka den öppna sandheden. I övrigt inga åtgärder.
U4.7	Utanånäset	Naturmiljö och friluftsliv	Liten klippa med orörd strand mellan bebyggelseområdena. Av stor betydelse för allmänhetens tillgänglighet till stranden.	Inga åtgärder
U4.8	Norrmjölje - Skataviken	Naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv	Öppen sandhed i anslutning till Norrmjöljeåns utlopp med bad och gammal hamn med kulturhistoriska värden.	Skötsel för att hålla sandheden fri från igenväxning ska tillåtas. Säkerställ allmänhetens tillgänglighet.
U4.9	Kläppudden	Naturmiljö och friluftsliv	En av få nästan obebyggda, stora uddar i kommunen. Strövvänliga marker med varierad topografi. Klippstränder och närhet till sandstränder.	Långsiktigt säkerställande för allmänheten och naturvärden genom kommunalt skydd som naturreservat.
U4.10	Nygrundet	Naturmiljö/fågelskydd	Blandskogklädd ö av stort värde för häckande kustfåglar, bl.a. dvärgmåns och bergand.	Ingen åtgärd
U4.11	Ytter-Åhällan	Naturmiljö/fågelskydd	Fågelskärr med hög, sluttande profil och av mycket stor betydelse för häckande kustfåglar, bl.a. vitkindad gås, roskarl, skräntärna och tobisgrissla.	Ön bör ges ett skydd som fågelskyddsområde.
U4.12	Sörmjöljeån	Naturmiljö	Litet kustmynnande vattendrag som finns med bland Länsstyrelsens nationellt värdefulla vattendrag p.g.a. förekomst av kusharr och flodnejonöga.	Verksamheter som hindrar uppvandringen av fisk får inte förekomma.
U4.13	Nätingtjärnbäcken	Naturmiljö	Litet kustmynnande vattendrag som finns med bland Länsstyrelsens nationellt värdefulla vattendrag p.g.a. uppvandring av havsöring med god föryrngning.	Verksamheter som hindrar uppvandringen av fisk får inte förekomma.

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
B4.1	Sörmjölje-Granberget	Bebyggelse	Skogsdominerat område med gles bebyggelse i utkanten av Sörmjölje och intill Botniabanan.	Förtätning av bebyggelse i sydvästra delen av Sörmjölje både inom och utanför befintlig detaljplan mellan Botniabanan och havet. Anslutning mot strandskydd utmed Sörmjöljeån beaktas. Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. möjligheten att området omfattas av anslutning till Sörmjölje reningsverk alternativt tillskapande av samfälliga gemensamma lösningar. Möjligheten att ansluta till gemensam båthamn vid Brännäsudden ska beaktas.
B4.2	Sörmjölje-Lundvikbrånet	Bebyggelse	Delvis bebyggt område i utkanten av Sörmjölje och intill Botniabanan.	Förtätning av bebyggelse i sydöstra delen av Sörmjölje inom befintlig detaljplan mellan Botniabanan och havet. Möjligheten att ansluta till gemensam båthamn vid Lillskärsudden (Ha4.1) ska beaktas. Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. möjligheten att området omfattas av anslutning till Sörmjölje reningsverk alternativt tillskapande av samfälliga gemensamma lösningar.
B4.3	Degermanberget	Bebyggelse	Västvänd skogstäckt slutning med högt läge.	Möjligt nytt bebyggelseområde i ett attraktivt läge. Detaljplan. Bästa sätt att lösa avloppsfrågan bör utredas.
B4.4	Normjölje sydväst	Bebyggelse	Skogklädd slutning vänd mot Normjöljeån.	Möjlig ny bebyggelse i sydvästra delen av Normjölje. Anslutning mot strandskydd utmed Normjöljeån beaktas. Detaljplan. Förutsättning är gemensamma lösningar för VA liksom att trafiksituationen utreds. I området finns privat anslutning till kommunalt vatten. För området gäller badvattendirektivet. Bästa sätt att lösa avloppsfrågan bör utredas. Möjligheten att ansluta till gemensam båthamn vid Skataviken ska beaktas.
B4.5	Djupvikskatan	Bebyggelse	Skogklädd sydsluttning nedanför Djupvikskataberget.	Möjlig ny bebyggelse i andra rad i anslutning till befintlig bebyggelse. Området bör omfattas av enskild gemensam anläggning för VA. Gemensam anläggning för båtar saknas.
B4.6	Jonskär	Bebyggelse	Möjlig ny bebyggelse.	Möjlig ny bebyggelse i andra rad i anslutning till befintlig bebyggelse. Detaljplan i syfte att säkerställa tillgänglighet till stranden. Området bör omfattas av enskild gemensam anläggning för VA. Gemensam båthamn vid Jonskärsviken.
T4.1	Stenviken	Turism och besöksnäring	Skogklädd väst- och sydsluttning innanför befintlig strandnära bebyggelse. Nära anslutning till Bettnessands havsbad.	Möjligt område för utveckling av besöksnäring. Kan kopplas samman med Bettnessand och övriga stränder inom "Umeås tio havsbad". Kopplingen mot Bettnessand kan förstärkas genom återskapande av sandhed norr om badet, se U4.6. Området kan anslutas med befintliga vägar från två håll. Exploatering förutsätter detaljplan. Avgränsning mot befintlig bebyggelse bör göras. Exempelvis genom att nyttja befintligt skogsparti. För området gäller badvattendirektivet.
Ha4.1	Lillskärsudden	Småbåthamn och kulturmiljö	Småbåthamn, nyligen moderniserad, längst ut på udden. Sjöbodlar.	Ingen åtgärd
Ha4.2	Skataviken	Småbåthamn	Småbåthamn med bra läge vid Normjöljeåns utlopp. Sjösättningsramp.	Inga åtgärder

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Ha4.3	Kläppudden	Småbåthamn	Enkel småbåthamn med flytbryggor vid klippa, tillgänglig till fots. Läge inom U4.9 som är av stort värde för naturvård och friluftsliv	Inga åtgärder
Ha4.4	Vörterviken	Småbåthamn	Muddrad vik öster om Klössand	Möjligt läge för ny båthamn
Ha4.5	Jonskärs-viken	Småbåthamn	Nyanlagd småbåthamn i en muddrad mindre havsvik	Inga åtgärder
Ha4.6	Brännäsets	Småbåthamn	Småbåthamn i närheten av badet med 40 platser. Tidigare fiskeläge som användes av fiskare från Sörmjöle och Hörnefors. Pågående utvecklingsarbete däribland 10 gästplatser samt uppförande av serviceutrymmen med toa, dusch osv.	Inga åtgärder
Ba4.1	Kolonin	Badplats	Badplats med sanddyner. Ett av "Umeås tio havsbad"	Viktigt att säkerställa allmänhetens tillgänglighet och införliva badstranden i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stranden fri från igenväxning ska tillåtas
Ba4.2	Brännäsviken	Badplats	Stor sandstrand med mindre tennishana. Läget är trångt direkt utanför befintlig bebyggelse. Ett av "Umeås tio havsbad"	Säkerställ allmänhetens tillgänglighet och införliva badstranden i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stranden fri från igenväxning ska tillåtas
Ba4.3	Åhedäns utlopp	Badplats	Badstrand med fina sanddyner vid Åhedäns utlopp och intill udden Stor-Åhällan. Ett av "Umeås tio havsbad". Se även U4.5	Säkerställ allmänhetens tillgänglighet och införliva badstranden i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stranden fri från igenväxning ska tillåtas. På sikt när området etableras som badplats är det önskvärt att även själva udden Stor-Åhällan införlivas i det område som är tillgängligt för allmänheten
Ba4.4	Ögerviken	Badplats	Badstrand med fina sanddyner inne i Ögerviken, intill udden Stor-Åhällan och med nära anslutning till Åhedäns utlopp. Ett av "Umeås tio havsbad". Se även U4.5	Säkerställ allmänhetens tillgänglighet och införliva badstranden i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stranden fri från igenväxning ska tillåtas. På sikt när området etableras som badplats är det önskvärt att även själva udden Stor-Åhällan införlivas i det område som är tillgängligt för allmänheten
Ba4.5	Rosessand	Badplats	Två små sandstränder. Läget är trångt direkt utanför befintlig bebyggelse. Ingår i "Umeås tio havsbad"	Säkerställ allmänhetens tillgänglighet och införliva badstränderna i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stränderna fria från igenväxning ska tillåtas
Ba4.6	Betnessands havsbad	Badplats	Sandstrand. En av Umeå kommuns två viktigaste badstränder. Ett av "Umeås tio havsbad"	Införliva badstranden i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stranden fri från igenväxning ska tillåtas. Även återskapande av öppen sandhed i området närmast norr om badplatsen kan tillåtas
Ba4.7	Skatasanden	Badplats	Sandstrand vid Norrmjöleåns utlopp. Stora ytor med sandhed som av de boende hålls öppen från igenväxning. Ett av "Umeås tio havsbad"	Säkerställ allmänhetens tillgänglighet. Införliva badstranden i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stranden fri från igenväxning ska tillåtas
Ba4.8	Norrmjöle havsbad	Badplats	Sandstrand. En av Umeå kommuns två viktigaste badstränder. Ett av "Umeås tio havsbad"	Införliva badstranden i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stranden fri från igenväxning ska tillåtas
Ba4.9	Kläppudden	Badplats	Klippor med badmöjligheter	Inga åtgärder
Ba4.10	Klössand	Badplats	Liten sandstrand med skyddat läge. Ett av "Umeås tio havsbad"	Säkerställ allmänhetens tillgänglighet. Införliva badstranden i det stråk utmed kusten som benämns "Umeås tio havsbad". Skötsel för att hålla stranden fri från igenväxning ska tillåtas
Ba4.11	Jonskär	Badplats	Liten sandstrand nära bebyggelse	Säkerställ allmänhetens tillgänglighet

De igenvuxna stränderna längst inne i Mjölefjärden kan restaureras till öppna betade strandängar.

3.5 Delområde 5 Obbola-Kont

De gränser som fastlagts för kommunens fördjupade översiktplaner innebär att själva tätorten Obbola inte ingår i fördjupningen för kusten. Frågor rörande bebyggelse, infrastruktur, service m.m. som syftar till att stärka Obbola-Holmsund i takt med att Umeå växer bör i första hand hanteras i en framtida översyn, exempelvis i form av en fördjupad översiktsplan.

Kustplanen redovisar förslag till markanvändningsförändringar avseende de rena kustaspekterna men tydliggör också i vilka delar det är relevant med förändringar av gällande planer.

Korta fakta

Obbola - Kont är ett varierat delområde fördelat på östra och västra sidan av den mindre av Umeälvens utloppsfäror - Västerfjärden. Området har också en varierad exploateringsgrad.

Kuststräckan är flikig med flera stora sund och vikar, flera av dem vid Västerfjärdens mynning. Nagelhamnsviken på Obbolaön är en vik under stark uppgrundning. Inga vattendrag utöver Umeälven mynnar inom området.

Delområdet har flera öar. Tarv med bl.a. klippor och bebyggelse är den största. En fin kulturmiljö finns på ön Bredskär där en gammal lotsstation präglar bebyggelsen. På Bredskär finns också en sandstrand och klippor som lämpar sig för bad.

Flera små, exponerade öar i det yttre kustbandet är av stor betydelse för häckande kustfåglar. Obbolstenarna är den värdefullaste. Naturreseptat Strömbäck-Kont förvaltas av Umeå kommun och består av 230 hektar land och lika mycket vattenyt. Reservatet är mycket publikt och lättillgängligt, delvis också för rörelsehinderade.

Den stora Obbolaön domineras av ett småsprucket landskap med skogar, våtmarker och en hel del kulturhistoriska lämningar. Obbolaöns yttre delar är tätt bebyggda med fritidshusområden, idag med en hög grad av permanentboende. Bebyggelse finns också utmed samtliga uddar och vikar väster om Strömbäck-Konts naturreseptat.

Vid Bredvik i Obbola finns en av kommunens största småbåthamnar. I Obbola finns också en av de få platser i kommunen där allmänheten kan köpa fisk direkt i hamnen. Obbola har god service i form av butiker, skola, arbetsplatser etc. För boende på andra sidan Västerfjärden finns närmaste service i Sörmjöle och Umeå. Inom delområdet bor cirka 370 personer.

Drygt 30 obebyggda tomter finns inom detaljplanelagda områden varav ungefär en tredje del ligger inom 100 meter från stranden.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är begränsad genom att kuststräckan är tätt bebyggd. Ett undantag utgör Kont, den yttersta udden i naturreseptat Strömbäck-Kont. Udden är lättillgänglig och ett av kommunens mest populära utflyktsmål vid havet. Längst ut på Obbolaön finns Vitskärsudden, en annan attraktiv udde för besökare. Här är dock tillgängligheten sämre.

Viktiga badplatser i närheten av Obbola är Byviken och Fläse havsbad. Fläse är inte ett långsiktigt hållbart läge utan kräver kontinuerliga insatser. En eventuell framtida badplats kan vara Silverskatan vid Sundet.

Delområdet berörs av riksintresse för yrkesfiske i vattnen utanför Obbola.

Pågående förändringar

Närheten till Umeå gör att stora delar av bebyggelsen är under omvandling från fritidsboende till permanentboende. Obbolakusten är ett område som föreslås bli föremål för utredning och åtgärdsförslag beträffande VA-förhållanden inom en ti-årsperiod enligt Regler för vatten- och avloppsfrågor i tillväxt- och omvandlingsområden (Umeå kommun, 2009).

Delområdet berörs av att ett vattenområde utanför Obbola-Holmsund bedöms ha måttlig status enligt Vattendirektivet med hänsyn till förekomst av sedimentation med förenande ämnen i Umeälvens delta. Alla vattenområden ska enligt direktivet uppnå god status.

Planförslag- prioriterade frågor

- Vitskärsudden är en strategisk besökspunkt för upplevelser av havet. Det angeläget att allmänhetens tillgänglighet till udden inte begränsas.
- Strömbäck-Konts naturreservat föreslås utökas genom att införliva ön Risön i reservatet (U5.2).
- Ögruppen Obbolstenarna bör skyddas som fågelskyddsområde (U5.9).
- Ett utredningsområde för långsiktig markreserv för framtida bebyggelse som har koppling till Obbolas tätortsutvidgning föreslås på de östra delarna av Obbolaön (B5.1). Området ses som ett expansionsområde för Obbola med en ny havsnära stadsdel. Med stöd av detaljplan och med hänsyn till behovet av tätortsutveckling kan strandskyddet upphävas. Allmän åtkomst till stranden ska dock bibehållas inom området. Exploatering förutsätter också hänsyn till känsliga våtmarker inom området.
- Ön Bredskär är lämplig för utveckling av besöksnäring kopplad till områdets värdefulla kultur- och naturmiljö (T5.1). Det är dock viktigt att bibehålla bebyggelsens småskaliga karaktär.
- Med anledning av att vattenområdena här inte har uppnått godkänd status utifrån Vattendirektivet bör all detaljplaneläggning och andra tillståndsärenden i detta delområde föregås av att man inhämtar uppdateringar om vattenförekomsternas status från Vattenmyndigheten.

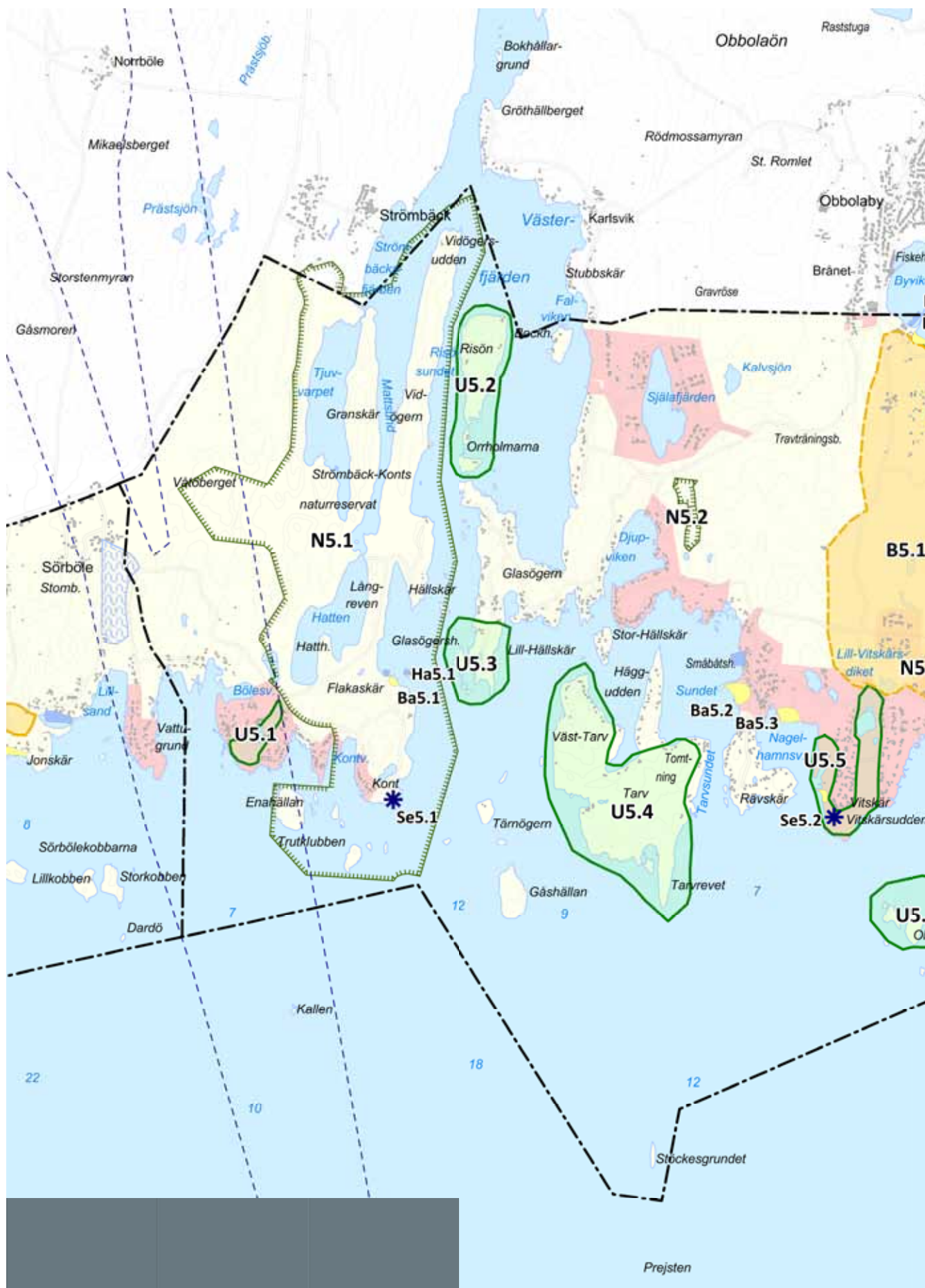

Bredskär utanför Obbola är en stor ö med f.d. lottsstation och bebyggelse med kulturhistoriska värden. På ön finns klippor och badstrand. Ön är lämplig för en försiktig utveckling av besöksnäring

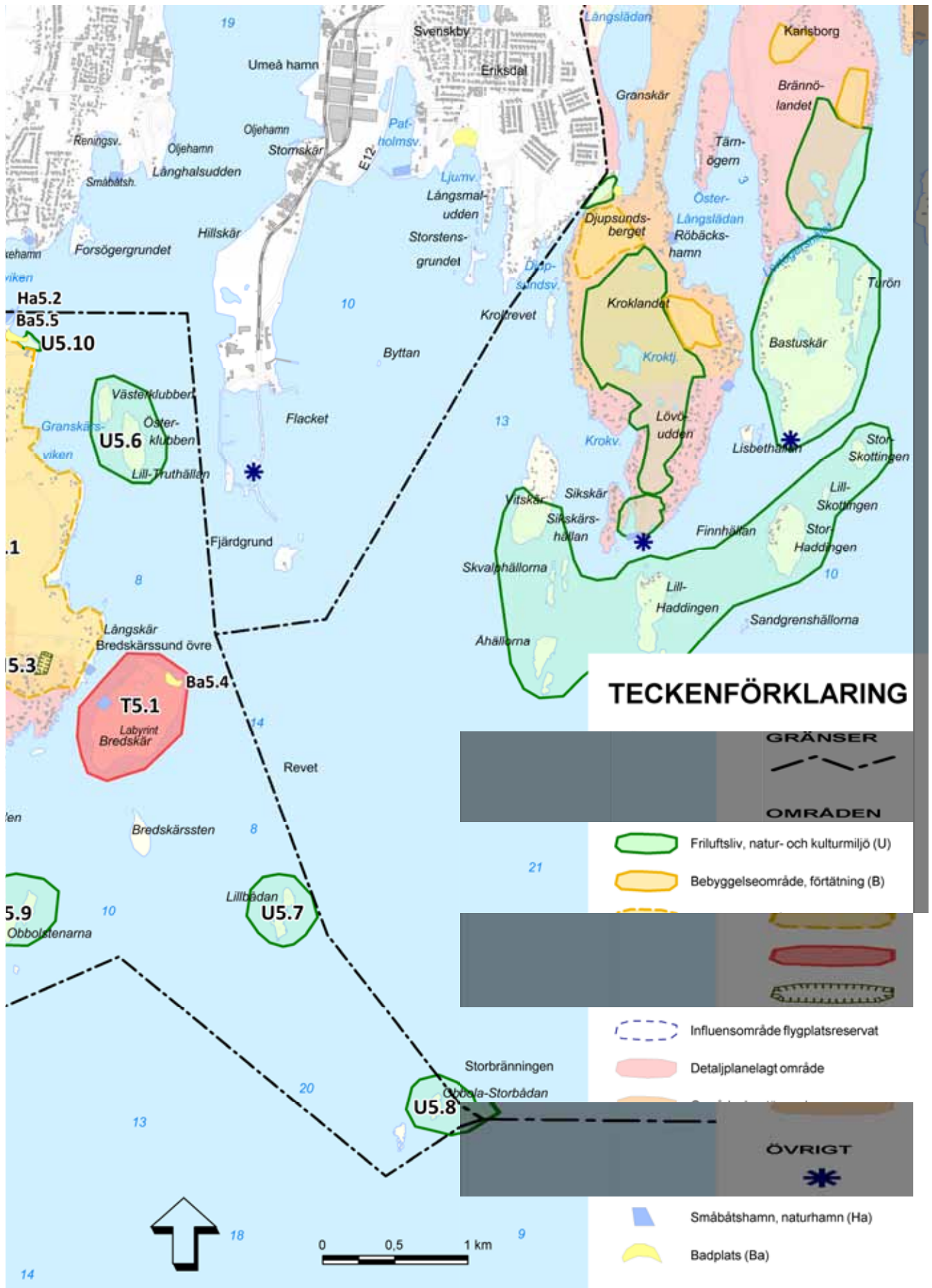
Obbola och Byviken med badplats och småbåtshamn

Delområdet Obbola - Kont med ställningstaganden om användningen av mark- och vatten. Till kartan hör områdestabell.

Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde 5 Obbola-Kont

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se5.1	Kont	Strategisk besökspunkt	Udde med klippor och iordningställda rastplaster. Inom Strömbäck-Konts naturreservat. Se även N5.1	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
Se5.2	Vitskärsudden	Strategisk besökspunkt	Yttersta udden på Obbolaön. Bilväg ut till udden	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
U5.1	Stannklubben	Naturmiljö och friluftsliv	Litet hållmarksområde omgivet av bebyggelse. Av stor betydelse för allmänhetens tillgång till havet	Inga åtgärder
U5.2	Risön	Naturmiljö	Skogsdominerad ö i den yttre delen av Västerfjärden. Höga naturvärden	Långsiktigt säkerställande för allmänheten och naturvärden genom införlivande av ön i Strömbäck-Konts naturreservat
U5.3	Glasögern	Friluftsliv	I stort sett oexplorerad udde. Resurs för det rörliga friluftslivet.	Ingen åtgärd
U5.4	Tarv	Natur- och kulturmiljö	Ö med mycket varierade naturmiljöer, skog, klippområden, öppna hedar och någon sandstrand. Södra delen har mäktiga berghällar som stupar rakt ned i vattnet. Enstaka fritidshus	Ingen åtgärd
U5.5	Vitskär-Nagelhamnsviken	Naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv	Vitskär en exponerad udde med blockiga stränder och klapperstensvallar. Nagelhamnsviken är mycket grund och har både torra strandängar och alskog. Viktig rastlokal för fåglar	Ingen åtgärd
U5.6	Klubbarna	Naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv	Två klippöar strax utanför Obbola. Viktiga för friluftslivet med sitt läge och möjligheterna till bad från höga klippor	Inga åtgärder
U5.7	Obbola-Lillbådan	Naturmiljö/ fågelskydd	Två klippöar i ytterskärgården av stor betydelse för häckande kustfåglar	Ingen åtgärd
U5.8	Obbola-Storbådan	Naturmiljö/ fågelskydd	Två små klippöar i det allra yttersta kustbandet, av stor betydelse för häckande kustfåglar	Ingen åtgärd
U5.9	Obbol-stenarna	Naturmiljö/ fågelskydd	En tät, flack ögrupp om tre huvudöar och två hållor. Mycket varierad natur. Öarna är av mycket stor betydelse för häckande kustfåglar med en mycket stor art- och individrikedom, bl.a. bergand, roskarl, labb, dvärgmås och tobisgrissla	Ögruppen bör skyddas som fågelskyddsområde
U5.10	Byviken	Naturmiljö och friluftsliv	Sanddominerad strand med höga botaniska kvaliteter, här växer bland annat den mycket sällsynta sandstarren.	Igenväxande strandavsnitt bör rensas för att gynnar sandstarrens livsmiljö.
N5.1	Strömbäck-Kont	Naturreservat	Umeå kommuns första egna naturreservat, 237 ha land och 252 ha vatten. Väl tillrättat för friluftslivet och flitigt besökt av allmänheten. Umeås troligen mest besökta naturområde i anslutning till havet	Införlivande av Risön (U5.2) i naturreservatet.
N5.2	Djupviken	Naturmiljö	Äldre naturskogsartad granskog som är skyddad som biotopskydd	Inga åtgärder
N5.3	Bredskärs-sund	Naturmiljö	Äldre naturskogsartad barrskog som är skyddad som biotopskydd. Mycket litet objekt	Inga åtgärder

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
B5.1 Utredningsområde	Obbola södra	Bebyggelse	Flackt område på Obbolaöns sydöstra del med varierad skog (hyggen, ungskogar, äldre skog), värdefulla våtmarker och en del bebyggelse intill stränderna. Nära anslutning till Obbola tätort	Utredningsområde för långsiktig markreserv för framtida bebyggelse som har koppling till Obbolas tätortsutvidgning. Kan ses som ett expansionsområde för Obbola och ny havsnära stadsdel. För upphävande av strandskydd se särskilt kapitel. Området är stort och för någon del kan det bli aktuellt med upphävande av strandskydd. Allmän åtkomst ska dock bibehållas inom området. Exploatering förutsätter också hänsyn för de känsliga våtmarkerna. Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. att området omfattas av anslutning till det kommunala VA-nätet. Även trafiksituationen behöver utredas i samband med fortsatt planering.
T5.1	Bredskär	Turism och besöksnäring, kulturmiljö	Stor ö med f.d. lottsstation med småskalig bebyggelse av kulturhistoriska värden. På ön finns också labyrint, rekreationsvärden i form av klippor och badstrand. En av de studerade korridorerna för förbindelse över Kvarken tar stöd på Bredskär	Område lämpligt för utveckling av besöksnäring kopplad till områdets värdefulla kultur- och naturmiljö. Viktigt att bibehålla bebyggelsens småskaliga karaktär
Ha5.1	Simphamn	Småbåthamn	Umeå Motorbåtsällskaps klubbstuga och gästhamn med el, bastu, badstrand. Ingår i naturreservat	Inga åtgärder
Ha5.2	Byviken småbåthamn	Småbåthamn	Stor småbåthamn i Obbola med plats för gästande båtar. Vattendjupet är 2-3 meter och tillgång finns till el, mastkran, färskvatten, toaletter, dusch och soptömning	Inga åtgärder
Ba5.1	Simphamn	Badplats	Sandstrand vid Simphamns gästhamn	Inga åtgärder
Ba5.2	Sundet, Silverskatan	Badstrand	Liten sandstrand	Ingen åtgärd
Ba5.3	Fläse havsbad	Badplats	Liten sandstrand	Ingen åtgärd
Ba5.4	Bredskär	Badstrand	Liten sandstrand	Ingen åtgärd
Ba5.5	Byviken	Badplats	Liten sandstrand	Ingen åtgärd

Enahällan, Strömbäck- Konts naturreservat

3.6 Delområde 6 Holmsund

De gränser som fastlagts för kommunens fördjupade översiktplaner innebär att vare sig själva tätorten Holmsund eller Holmsunds hamn ingår i fördjupningen för kusten. Frågor om bebyggelse, infrastruktur, service m.m. som syftar till att stärka Obbola-Holmsund i takt med att Umeå växer bör i första hand hanteras av en kommande översyn, exempelvis i form av en fördjupad översiktsplan.

Kustplanen redovisar förslag till markanvändningsförändringar avseende de rena kustaspekterna men tydliggör också i vilka delar det är relevant med förändringar av gällande planer.

Korta fakta

Holmsund är ett varierat delområde omkring Holmsund tätort och öster om Umeälvens utlopp. Kuststräckan domineras av några stora halvöar - Kroklandet och Brännölandet - och flera långsträckta fjärdar. Österlångslädan är en fjärd under stark uppgrundning. Inga vattendrag utöver Umeälven mynnar i området.

Utanför kustlinjen finns Holmsunds skärgård - en grupp av spridda små öar som präglas av öppna hedmarker och viss småskalig bebyggelse. Flera av de små öarna är av stor betydelse för häckande kustfåglar.

Bastuskär är den största av öarna, belägen mycket nära fastlandet och bevuxen med gammal granskog med höga naturvärden.

Kroklandet är en stor halvö med bebyggelse utmed i stort sett hela strandlängden men med mycket strövvänliga och vackra marker i de inre delarna.

Holmsund är en stor tätort med god service i form av butiker, skola, arbetsplatser etc. Inom själva delområdet bor drygt 300 personer.

I området finns få obebyggda tomter inom detaljplan.

Vid Patholmsviken i Holmsund finns kommunens största småbåthamn, dock utanför gränsen för det område som omfattas av den fördjupade översiktsplanen.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är begränsad genom att kuststräckan är tätt bebyggd. Ett undantag utgör Lövöudden som är en strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet (Se6.1).

Delområdet berörs av riksintresse för yrkesfiske i vattnen utanför Obbola.

Pågående förändringar

Närheten till Umeå gör att stora delar av bebyggelsen genomgår eller redan har genomgått omvandling från fritidsboende till permanentboende. Holmsund är ett område som föreslås bli föremål för utredning och åtgärdsförslag gällande VA-lösningar inom en tioårsperiod enligt Regler för vatten- och avloppsfrågor i tillväxt- och omvandlingsområden (Umeå kommun, 2009).

Delområdet berörs av att ett vattenområde utanför Obbola-Holmsund bedöms ha måttlig status enligt Vattendirektivet med hänsyn till förekomst av sedimentation med förenande ämnen i Umeälvens delta. Alla vattenområden ska enligt direktivet uppnå god status.

Österlångslädan och andra kustnära vatten kan klassificeras som en egen vattenförekomst. Statusen för dessa vatten är ännu okänd men det kan finnas risk för övergödning i Österlångslädan.

Planförslag- prioriterade frågor

- Lövöudden (Se6.1) är en strategisk besökspunkt för upplevelser av havet. Det angeläget att allmänhetens tillgänglighet till udden inte begränsas.
- Den stora ön Bastuskär (U6.4) har stor potential att på sikt utvecklas för det rörliga friluftslivet. Detta förutsätter dock att ön kan anslutas till fastlandet med bro för gående. Den yttersta udden på Bastuskär är en punkt av framtida strategisk betydelse för allmänhetens utblickar över havet (Se6.2).
- Ett utredningsområde för långsiktig markreserv för framtida bebyggelse som har koppling till Holmsunds tätortsutvidgning föreslås på Djupsundsberget i den nordvästra delen av Kroklandet (B6.1). Området ses som ett expansområde för Holmsund med en ny havsnära stadsdel med vida utblickar. Möjliga särskilda skäl för upphävande av strandskydd utreds i detaljplaneskedet. Allmän åtkomst till stranden ska dock bibehållas inom området. Explorering förutsätter också hänsyn till kulturhistoriska lämningar inom området.
- Några områden för ny bebyggelse intill befintlig bebyggelse föreslås på den östra delen av Kroklandet (B6.2) samt på Brännölandet (B6.3 och B6.4).
- Det är angeläget att i större grad än idag samordna småbåthamnar till gemensamma platser. Några sådana platser föreslås.
- Med anledning av att vattenområdena här inte har uppnått godkänd status utifrån Vattendirektivet bör all detaljplanläggning och andra tillståndsärenden i detta delområde föregås av att man inhämtar uppdateringar om vattenförekomsternas status från Vattenmyndigheten.

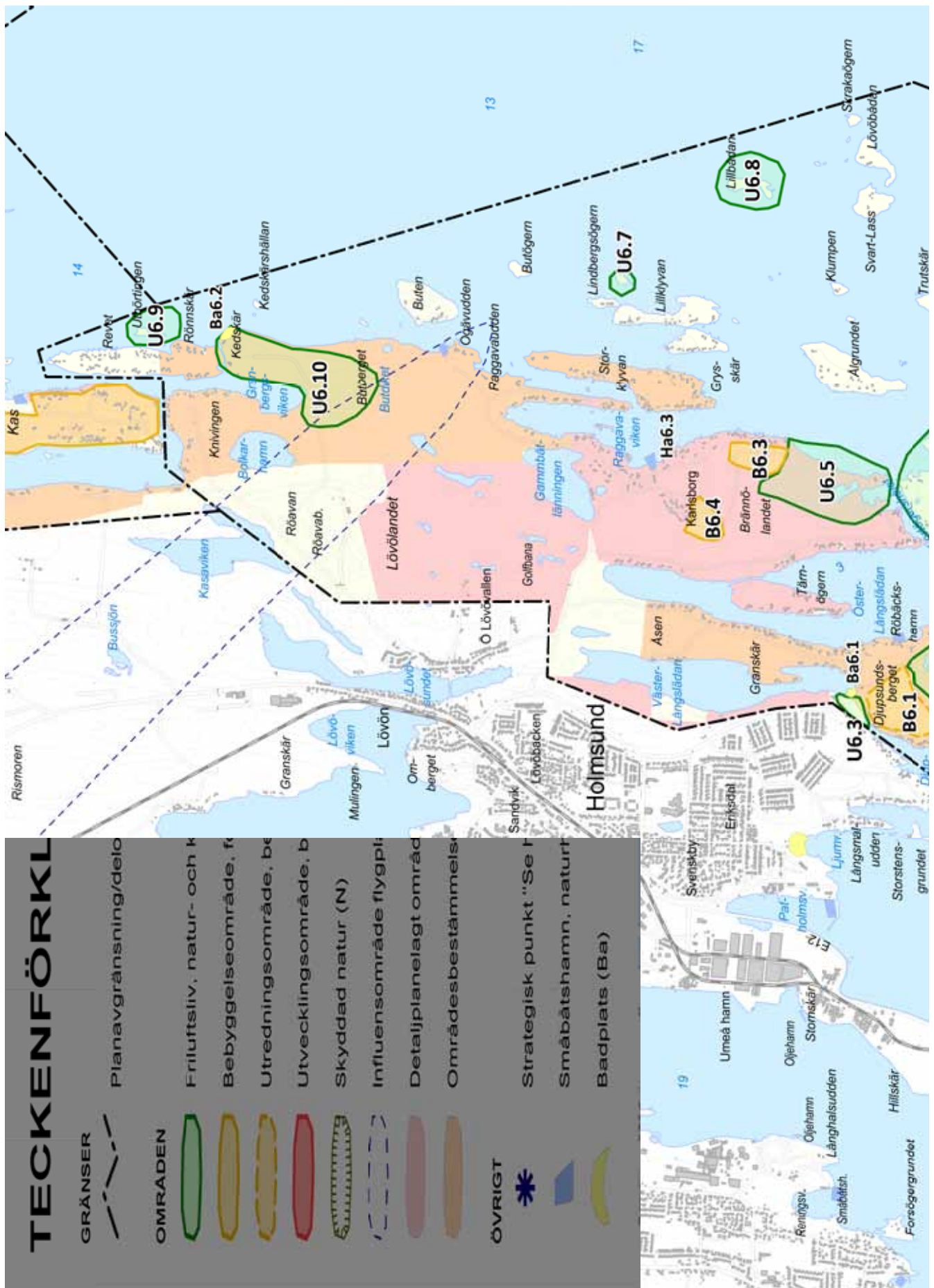

Kroklandet

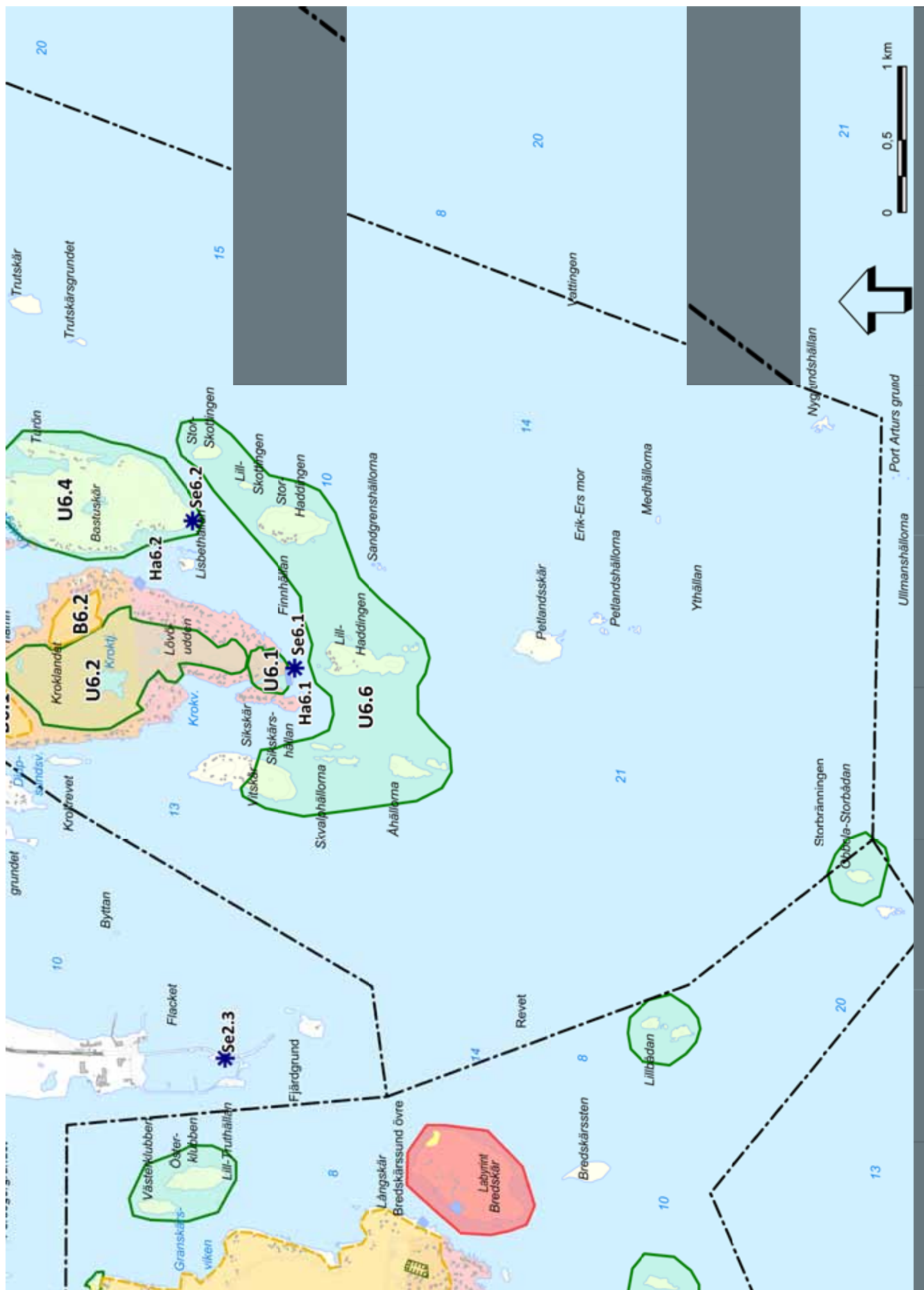

3 KUSTATLAS MED PRECISERADE PLANFÖRSLAG

TECKENFÖRKL	
GRÄNSER	Planavgränsning/delo
OMRÅDEN	<ul style="list-style-type: none"> Friluftsliv, natur- och k Bebyggelseområde, f Utredningsområde, b Utvecklingsområde, b Skyddad natur (N) Influensområde flygpl Detaljplanlagt områd Områdesbestämmels
ÖVRIGT	<ul style="list-style-type: none"> Strategisk punkt "Se f Småbåtshamn, natur Badplats (Ba)

Delområdet Holmsund med ställningstaganden om användningen av mark- och vatten. Till kartan hör områdestabell.

3 KUSTATILAS MED PRECISERADE PLANFÖRSLAG

Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde Holmsund

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se6.1	Lövöudden	Strategisk besökspunkt	Lättåtkomlig udde vid småbåthamnen längst ut på Kroklandet. Se mer under text om U6.1	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
Se6.2	Bastuskär	Strategisk besökspunkt	Bastuskärs yttersta udde	Se havet! Strategisk framtida besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet. Kan bli tillgänglig först om bro för gående anläggs mot fastlandet och med stig till yttersta udden
U6.1	Lövöudden	Friluftsliv	Kroklandets yttersta udde med delar av Sikskär. Varierande natur med skog, hedar och klippor samt en liten småbåthamn. Idag inte anpassat för besökare. Se även Se6.1	Området görs tillgängligt för allmänheten. Möjligt med en mindre anläggning för friluftslivet
U6.2	Kroklandet	Naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv	Kroklandets centrala delar med varierad natur i form av ett kuperat landskap med skog, klippor, klapperfält, kärr och tjärnar. Området är av stor betydelse för rörligt friluftsliv och genomkorsas av flera stigar	Ingen åtgärd
U6.3	Djupsunds-bäckens ravin	Naturmiljö och friluftsliv	Liten bäckravin med bl.a. lövskog utmed Djupsundsbacken. Stig passerar i ravinen	Ingen åtgärd
U6.4	Bastuskär	Naturmiljö och friluftsliv	Stor ö med granskog, småtjärnar och stränder. Till viss del bebyggda stränder. Skiljd från fastlandet med ett trångt sund	Stor potential för att på lång sikt utveckla för det rörliga friluftslivet, men förutsätter att ön kan anslutas till fastlandet med bro för gående
U6.5	Brännön sydost	Naturmiljö	Oexploaterad strandsträcka med påtaglig landhöjningsprägel. En mindre lagun samt strandängar och lövskog. Stig genom området planeras	Inga åtgärder
U6.6	Holmsunds skärgård	Naturmiljö/ fågelskydd, kulturmiljö och friluftsliv	Flera mindre öar utanför Holmsund med förhållandevis lite bebyggelse. Öarna är med närheten till tätorten viktiga för friluftslivet, inte minst vintertid och sommardag för paddling och båtliv. Skvalphälorna är ett kustnära skär av betydelse för häckande kustfåglar	Ingen åtgärd
U6.7	Lill-Klyvan öster om	Naturmiljö/ fågelskydd	Frodigt fågelskär av betydelse för häckande kustfåglar	Ingen åtgärd
U6.8	Lillbådan	Naturmiljö/ fågelskydd	Artrikt fågelskär av betydelse för häckande kustfåglar	Ingen åtgärd
U6.9	Utbörtingen	Naturmiljö/ fågelskydd	Mycket kustnära fågelskär av stor betydelse för häckande kustfåglar	Ingen åtgärd
U6.10	Butberget	Naturmiljö och friluftsliv	Oexploaterat friluftsområde för Holmsund med anlagda stigar, varierat skogslandskap med bergknallar och uppgrundningsmarker med landhöjningsskog	Ingen åtgärd

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
B6.1 Utredningsområde	Djupsundsberget	Bebyggelse	Högt berg med exponerat läge. Berg i dagen, klapperfält och tallskog. Fornminnen finns på toppen	Utredningsområde för långsiktig markreserv för framtida bebyggelse som har koppling till Holmsunds tätortsutvidgning. Kan utredas i sammanhang med anslutande delar av fastlandet norr om Djupsundsbacken. Möjliga särskilda skäl för upphävande av strandskydd utreds i detaljplaneskedet. Allmän åtkomst till stranden ska bibehållas. Avloppsfrågor bör utredas i syfte att finna den lämpligaste lösningen däribland t.ex. möjligheten att området omfattas av anslutning till det kommunala VA-nätet.
B6.2	Kroklandet östra	Bebyggelse	Skogsdominerat område mellan väg och befintlig bebyggelse	Möjligt bebyggelseområde. Exploatering förutsätter detaljplan och lösning med gemensam båtplats i markerat läge i söder.
B6.3	Brännölandet	Bebyggelse	Skogsdominerat område innanför befintlig strandnära bebyggelse	Möjligt bebyggelseområde innanför befintlig strandnära bebyggelse. Området bör omfattas av enskild gemensam anläggning för VA.
B6.4	Karlsborg	Bebyggelse	Skogsdominerat område intill befintlig villabebyggelse	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till befintlig bebyggelsegrupp. Området bör omfattas av enskild gemensam anläggning för VA.
Ha6.1	Lövöuddens hamn, udden	Småbåthamn	Befintlig småbåthamn längst ut på Lövöudden	Möjlig utökning av småbåthamn, gemensam anläggning för boende på Kroklandet
Ha6.2	Kroklandet östra	Småbåthamn	Kort obebyggd strandsträcka på Kroklandets östra sida	Möjlig småbåthamn, gemensam anläggning för boende i anslutande ny bebyggelse
Ha6.3	Karlsborg småbåthamn	Småbåthamn	Stor småbåthamn med några få gästplatser	Inga åtgärder
Ba6.1	Djupsunds badplats	Badplats	Skyddad liten strand med brygga	Inga åtgärder
Ba6.2	Kedskär	Badplats	Skyddad liten strand	Inga åtgärder

3.7 Delområde 7 Täftefjärden

Korta fakta

Täftefjärden är den största av alla fjärdar som förekommer utmed Umeås kust. Den sträcker sig mer än en mil i nordsydlig riktning från Täfteå och Täfteåns mynning till Täftehalvöns yttersta udde Tavastögern.

Själva Täftefjärden är förhållandevis grund och i de inre delarna är den s.k. Lillfjärden delvis under igenväxning till följd av landhöjning. Täfteån och Tavelån är två vattendrag som mynnar i delområdet. Tavlefjärden är en mycket långsträckt fjärd med för naturvärden värdefulla och oexploaterade stränder. I den norra delen finns Tavlefjärdens naturreservat.

Utmed den östra stranden av Täftefjärden finns några långsträckta, drumlinformade öar. I övrigt är öarna få inom delområdet.

De yttersta delarna av Täftehalvön präglas av flikig kust med vikar och sjöar under avsnörning från havet. Røvsundet är en stor lagun med allt mindre påverkan av havets vatten. Strandmiljöerna innehåller våtmarker med höga naturvärden. Längst ut på halvön finns den exponerade Tavastögern, kustens mest avlägsna platssett till hur långt det är att vandra dit.

På Täftehalvön finns bebyggelse utmed stora delar av strandlängden och den enskilda s.k. Rovågersvägen närmar sig sitt kapacitetstak. På andra sidan Täftefjärden finns i stället några av kommunens längsta obebyggda kuststräckor.

Ett 70-tal obebyggda tomter finns inom detaljplanelagda områden. Vid Kas-Västernfjärden finns ett 50-tal tomter varav en stor del inom 100 meter från stranden. Antalet tomter vid Rovågern uppgår till ungefär 20 varav mer än hälften inom 100 meter från stranden.

Inom själva delområdet bor fler än 400 invånare. Täfteå har god service i form av butik och skola men ingår inte i det område som omfattas av den fördjupade översiktsplanen för kusten. För Täfteå gäller en särskild fördjupad översiktsplan. Vid Strana i Täfteåns mynning finns en stor småbåthamn.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är - förutom vid några platser - begränsad på Täftefjärdens östra sida eftersom bebyggelsen är tät. En badplats finns vid Fäbodsand.

Delområdet berörs av riksintresse för yrkesfiske samt Natura 2000.

Pågående förändringar

Närheten till Umeå gör att stora delar av bebyggelsen är under omvandling från fritidsboende till permanentboende. Rovågern och Täftefjärden är områden som föreslås bli föremål för utredning och åtgärdsförslag gällande VA-lösningar inom en tioårsperiod enligt Regler för vatten- och avloppsfrågor i tillväxt- och omvandlingsområden (Umeå kommun, 2009). En VA-utredning för området B7.2 genomfördes under år 2012 och utredningen visade på möjligheter att ansluta området till det kommunala VA-nätet i det fall området utvecklas enligt ett scenario med hög exploatering.

Inom delområdet finns de två områden längs kusten som har otillfredställande status enligt EU's Vattendirektiv. Tavlefjärden är den ena vattenförekomsten med otillfredsställande ekologisk status mot bakgrund av övergödningssproblematik. Statusen grundas på ett års data och ska verifieras med en dataserie över tre år. Skulle övergödningssproblematiken bekräftas krävs åtgärder som bland annat kan omfatta även avloppssystem för befintlig bebyggelse.

Lillfjärden - den inre delen av Täftefjärden - är den andra vattenförekomsten med otillfredsställande ekologisk status. Även här finns en problematik med övergödning som ska verifieras med en treårig dataserie.

Strana småbåthamn i Täfteå har blivit en träffpunkt

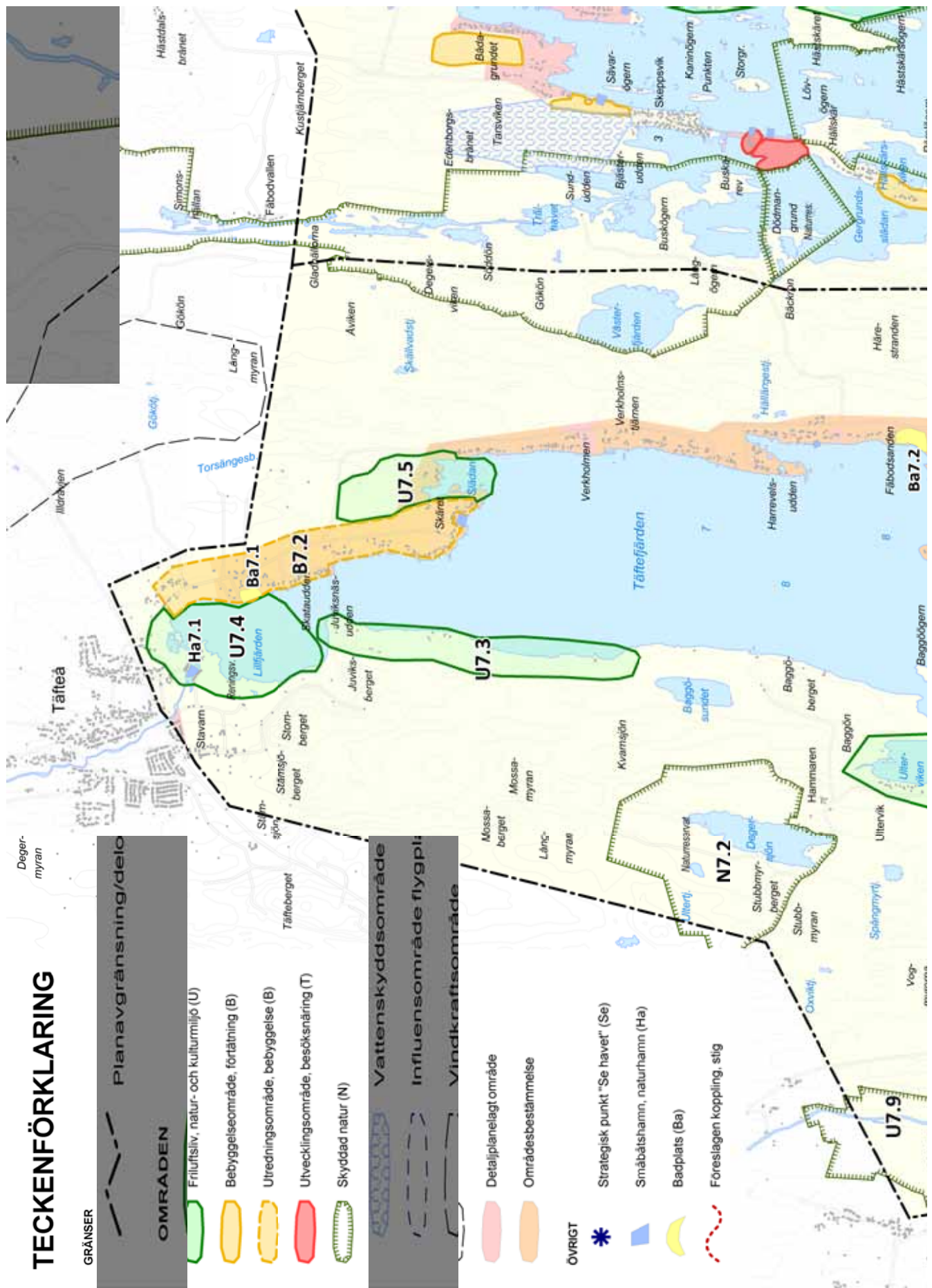

Kas

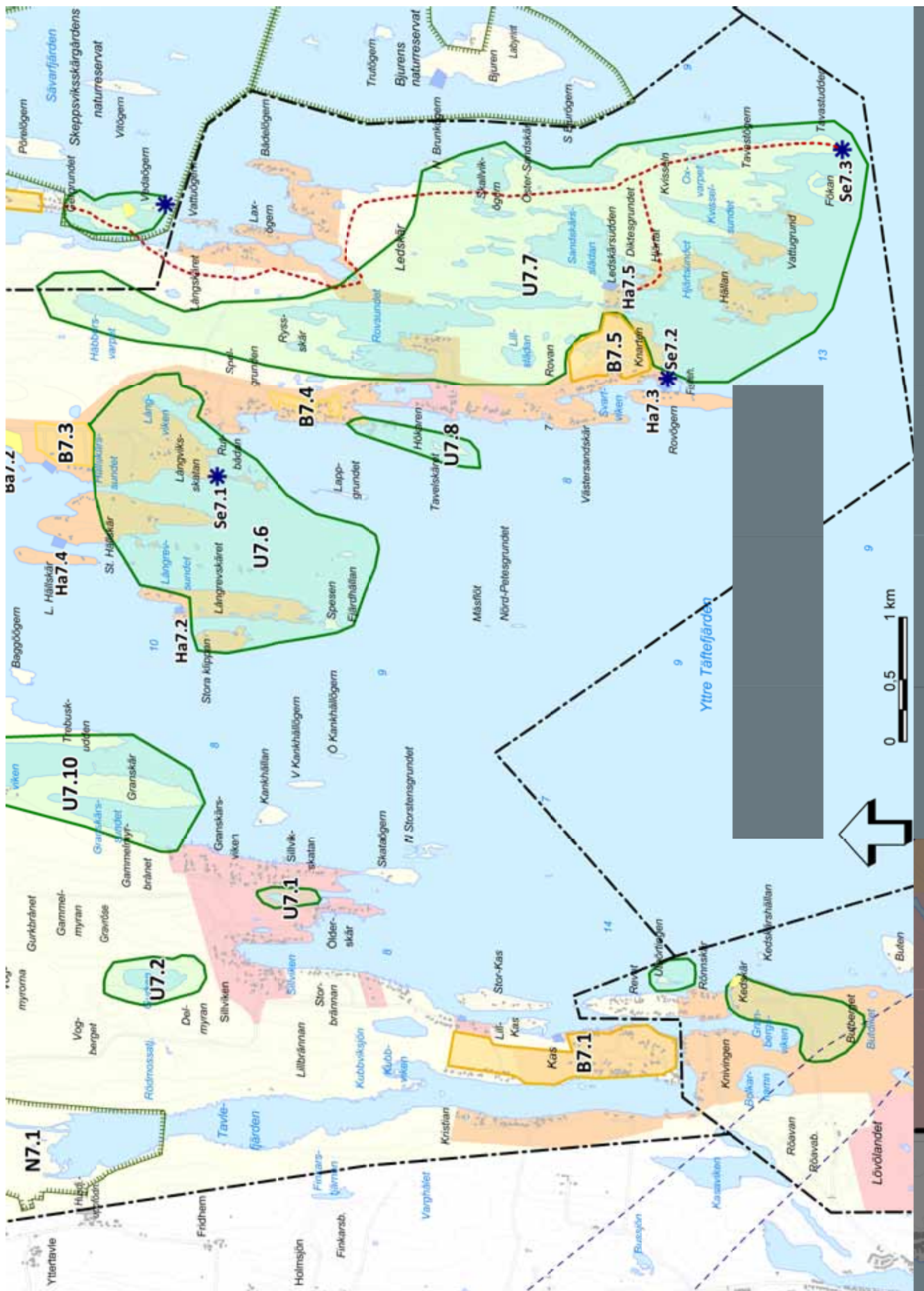
Planförslag- prioriterade frågor

- Vid Täfteåns mynning finns lämpliga områden för restaurering av öppna, betade strandängar i syfte att skapa naturvärden, öppenhet i landskapet och utblickar mellan Täfteå och havet (U7.4).
- Långviksskatan (U7.6) är en av kommunens mest nära och attraktiva uddar och kan på sikt utvecklas för friluftslivet. Allmänhetens tillgänglighet till udden får inte begränsas. Det är här angeläget med en positiv syn på skötsel som går ut på att hålla stranden fri från igenväxning.
- En ny vandringsled från Ledskärsgrundet till avlägsna och exklusiva Tavastögern (Se7.3) kan anordnas i syfte att få ett 9 km sammanhängande stråk från Skeppsvik till Tavastögern.
- Området kring Tavastögern - Diktesgrundet (U7.9) kan i framtiden vara av intresse för naturskydd med prioritet för åtgärder för friluftslivet.
- Täftefjärdens västra sida ska behålla karaktären av låg exploateringsgrad med en lång orörd strandlinje.
- Täftefjärdens östra sida, Täfteåhalvön, är högt exploaterad med bebyggelse längs hela Rovägersvägen, främst mellan vägen och strandzonen. Det finns områdesbestämmelser för Täfteåhalvön, antagna av kommunfullmäktige 1995 och kompletterade 2001. Dessa har karaktär av en fördjupad översiktsplan och anger bland annat vilka områden som bör kvarstå som naturmark. De anger även vissa möjligheter till bebyggelsekompletteringar. Områdesbestämmelserna har dock flera år på nacken och dessutom råder ett högt bebyggelsestryck med flertal önskemål om kompletteringar på fler ställen än områdesbestämmelserna medger. Vissa kompletteringar har också skett utan att områdesbestämmelserna följts.
 Fortfarande kvarstår dock en av de starkaste begränsningarna för fortsatt utbyggnad på Täfteåhalvön, nämligen Rovägersvägens begränsade standard, främst trafiksäkerhetsmässigt. Även exploateringar vid vägens yttre (södra) del där trafiken är låg måste prövas med hänsyn till trafikkonsekvenserna längs hela vägen, särskilt i dess inre (norra) del där trafiken ackumuleras och trafiksäkerheten för bl.a. oskyddade trafikanter, äventyras.
 Innan ytterligare utbyggnader på Täfteåhalvön kan medges behöver man därför klarlägga vilka förbättringar av trafikförhållandena som kan krävas och även klara ut hur dessa skall finansieras och i vems regi de ska genomföras. Vägen är enskild och sköts av en vägsamfällighet. Man behöver därför klarlägga efter vilka principer de markägare som exploaterar sina markområden ska bidra till finansiering och genomförande av nödvändiga åtgärder på hela vägen. Även VA-frågorna på Täfteåhalvön behöver behandlas i ett samlat perspektiv innan eventuell ytterligare bebyggelse kan ske.
- Täfteåfjärdens inre del (Lill-fjärdens) har en otillfredsställande vattenstatus och uppfyller inte de miljö kvalitetsnormer för vatten som fastställts under 2009 av Vattenmyndigheten. Närsalthalterna är höga vilket kan ha samband med omfattningen av avloppsinfiltration i området. En samlad bedömning behöver därför ske av i vilken omfattning och i så fall var ytterligare avloppsinfiltration är möjlig, eller om någon form av samlad avloppslösning på sikt kan krävas. Detta kan beröra även redan befintlig bebyggelse.
- De bebyggelseområden som föreslås på kartan ska därför i nuläget enbart ses som ur andra aspekter tänkbara. De måste också föregås av den samlade bedömning i fråga om väg- och VA-frågor som avses ovan. De är inte i överensstämmelse med de gällande områdesbestämmelserna.
 Områdesbestämmelserna för Täfteåhalvön behöver således ses över innan ytterligare bebyggelse i området medges. Detta kan ske som en revidering av gällande områdesbestämmelser, alternativt kan områdesbestämmelserna ersättas med en mer fördjupad översiktsplan för området än vad som är möjligt i denna kommunövergripande kustplan. Om detaljplanläggning trots allt skulle aktualiseras innan en sådan samlad översyn skett måste man i en sådan detaljplan ta ansvar för och grundläggande behandla helhetssynen på väg- och VA-frågorna för hela Täfteåhalvön.
 Vid den mer detaljerade översynen för Täfteåhalvön bör man fortfarande beakta att den begränsade tillgängligheten till stränderna utmed Rovägersvägen gör det angeläget att luckor i bebyggelsen, där kontakt med havet och gemensamma båtplatser för eventuell ytterligare bebyggelse kunde tillkomma, bör betraktas som värdefulla och så långt möjligt behållas.
- När det gäller Tavlefjärdens och Lill-fjärdens otillfredsställande vattenstatus med övergödningssproblem innebär det dels att ökad belastning från ny bebyggelse inte kan medges (jfr ang Täfteåhalvön ovan). Det innebär också att andra åtgärder kan behöva vidtas för att minska näringstillförseln till dessa vatten så att de förbättras till s.k. god status i enlighet med miljö kvalitetsnormerna för vatten. Detta kan även, åtminstone på sikt, motivera krav på samfälliga gemensamma avloppslösningar för befintlig bebyggelse.

Delområdet Täftefjärden med ställningstaganden om användningen av mark- och vatten. Tillkartan hör områdestabell.

3 KUSTATLAS MED PRECISERADE PLANFÖRSLAG

Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde Täftefjärden

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se7.1	Långviksskatan	Strategisk besökspunkt	Lättåtkomlig vacker udde och sandhed vid Täftefjärden.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet. Se mer under text om U7.6.
Se7.2	Rovågern	Strategisk besökspunkt	Skyddat litet hamnområde med vackert läge i slutet av Rovågersvägen.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet.
Se7.3	Tavastögern	Strategisk besökspunkt	Kommunens kanske mest exponerade fastlandsudde. Avlägset med vackra vyar.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet.
U7.1	Sillviksskatan	Naturmiljö	Grund, landhöjningspräglad vik och lagun med omgivande lövskog.	Ingen åtgärd
U7.2	Gurken	Naturmiljö	Liten sjö med värdefull lövstrandskog.	Ingen åtgärd
U7.3	Käringögern	Naturmiljö	Strandnära lövskogar med höga naturvärden.	Ingen åtgärd
U7.4	Täfteåns utlopp/Lillfjärden	Naturmiljö	Igenväxningsmarker kring Täfteåns utlopp. Lillfjärden är mycket grund med mjukna vegetationsrika bottnar med förekomster av kransalger.	Lämpligt område för restaurering av öppna, betade strandängar i syfte att skapa naturvärden, öppenhet i landskapet och utblickar mellan byn och havet. Stor potential för utblickar från Rovågersvägen. Muddring ska undvikas.
U7.5	Slädan	Naturmiljö	Uppgrundande havsvik med strandskog, förhållandevis oexploaterad strandsträcka.	Inga åtgärder
U7.6	Långviksskatan, Långviken och Långrevskäret, öster om	Naturmiljö och friluftsliv samt fågelskydd	Sand- och grusdomnerad udde med hedmarker och gles barrskog, i söder övergående i långa grunda revlar. Tiotalet hus inom området. I öster en kraftigt igenväxande vik. Udden har stora upplevelsevärden. Fågellokal. Långrevskäret, öster om är en liten, flack namnlös ö av stor betydelse för häckande kustfåglar.	En av kommunens mest attraktiva och lättillgängliga uddar. Utvecklas för friluftslivet. Öppna sandheden bör bibehållas genom återkommande skötsel. Långrevskäret, öster om - inga åtgärder.
U7.7	Tavastögern med Diktesgrundet och Sandskärs-slädan, Häbbersvarpet, Rovsundet	Naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö	Kombination av exponerad skärgård med uddar, öar och flikig drumlinkust med skyddade vikar. Stark prägel av landhöjning. Själva Tavastögern är ett exklusivt avlägset besöksmål med fina hedmarker. Sandskärs-slädan en vik med ovanliga vattenväxter. Mycket höga skyddsvärden med utgångspunkt från naturvård, friluftsliv och kulturmiljö. Häbbersvarpet är en botaniskt rik lokal. Rovsundet är en stor lagun under avsnörning från havet med allt mindre påverkan av brackvatten. strandmiljöerna innehåller våtmarker med höga naturvärden.	Stort område som i framtiden kan vara av intresse för naturskydd med åtgärder för friluftslivet. Inom området ska iaktas stor restriktivitet mot åtgärder som kan påverka strandmiljöerna.
U7.8	Tavelskäret	Naturmiljö/fågelskydd	Flack ö med bl.a. frodiga strandängar, av stor betydelse för häckande kustfåglar, bl.a. landets största koloni av häckande bergänder. Ön omges av grunda och vegetationsklädda bottnar.	Ingen muddring.
U7.9	Tavelån	Naturmiljö	Kustmynnande vattendrag som finns med bland Länsstyrelsens nationellt värdefulla vattendrag p.g.a. av förekomst av flodpärlmussla.	Verksamheter som hindrar uppvandringen av fisk får inte förekomma.
U7.10	Ulterviken/ Granskär	Naturmiljö	Oexploaterad kuststräcka längs grunda vikar med höga naturvärden. I båda vikar förekommer det kansalger och skörträfse. Vikarna är viktiga uppväxtområden för fisk. På granskär finns det landhöjningsskogar med höga naturvärden.	Vattnet i vikarna är naturligt näringsrika och mycket känsliga för påverkan från t ex avlopp. Ingen muddring eller andra åtgärder som kan påverka miljön med vattenväxter ska förekomma.
B7.1	Kas	Bebyggelse	Skogbevuxen halvö mellan Tavlefjärden och Täftefjärden, till delar bebyggd i huvudsak utmed stränderna.	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till befintlig bebyggelse, lämpligt för förtätning. Förutsättning är gemensamma lösningar för VA där Tavlefjärden inte påverkas liksom att trafiksituationen utreds. Utöver detta krävs gemensam lösning för båt, lämpligen vid anslutande möjlig båthamn.

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
B7.2 Utredningsområde	Täfteå östra	Bebyggelse		Utredningsområde för förtätad bebyggelse i anlutningen till Täfteå samhälle. Ett succesivt utbyggande av området, utgående från Täfteå kan skapa förutsättningar att ansluta fastigheter till det kommunala spillvattennätet. Ur miljösynpunkt är detta den bästa lösningen för att uppnå en bra ekologisk vattenstatus i Lillfjärden. Därmed finns ett mycket angeläget allmänt intresse för att upphäva strandskydd. Fri passage ska dock finnas längs stranden. Exploatering förutsätter detaljplan där lösningar för VA, trafik och gemensamma hamnanläggningar utreds.
B7.3	Fäbodsand	Bebyggelse	Öppen tallskog på sandig-grusig mark i anslutning till Fäbodsands badplats.	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till Fäbodsands badplats. Exploatering förutsätter detaljplan och lösning med gemensam båtplats i markerat läge utmed stranden. Lämpligt med gång- och cykelväg till badplatsen. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för VA
B7.4	Spelgrundet	Bebyggelse	Grandominerad skog mot förhållandevis exponerad strand. Stora delar av strandsträckan bebyggd.	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till dels befintlig strandnära bebyggelse. Exploatering förutsätter detaljplan och lösning med gemensam båtplats i läge utmed stranden. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för VA
B7.5	Rovågern	Bebyggelse	Öppen talldominerad skogsmark med förhållandevis högt läge intill Rovågersvägens slut. Några småtjärnar i området.	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till vägslutet vid Rovågern, med läge både öster och väster om vägen. Exploatering förutsätter detaljplan med särskild anpassning till naturmiljön och lösning med gemensam båtplats. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för VA
N7.1	Tavlefjärden	Naturreservat	Statligt naturreservat. Strandskogar och våtmarker vid Tavelåns mynning i Tavlefjärden. Skyddat som naturreservat med anledning av Banverkets kompensationsåtgärder vid Umedeltat.	Ingen åtgärd
N7.2	Degersjön	Naturreservat	Statligt naturreservat om 180 ha. Område med gammal naturskogsartad barrskog, lövskog, en sjö och myrar.	Ingen åtgärd
N7.3	Nedre Sävårans naturreservat	Naturreservat	Se beskrivning i delområde Skeppsvik.	Ingen åtgärd
Ha7.1	Strana småbåthamn	Småbåthamn	Befintlig småbåthamn med båtplatser på ömse sidor av Täfteåns utlopp längst in i Tätefjärden. Närhet till Täfteå.	Ingen åtgärd
Ha7.2	Klippan naturhamn	Naturhamn	Naturhamn med badplats på norra delen av ön Klippan.	Ingen åtgärd
Ha7.3	Rovågern småbåthamn	Småbåthamn och kulturmiljö	Gammal fiskehamn med kulturhistoriska värden, väl skyddad bakom vågbrytare. Hamnen är en av få inom kommunen som används för yrkesfiske. I hamnen finns bl.a. redskapsbodar och frys- och kylanläggning. Betongkaj med plats för några båtar samt gästplatser i mån av utrymme.	Yrkesfiskets expansionsbehov bör prioriteras före andra behov
Ha7.4	Ledskärs småbåthamn	Småbåthamn	Befintlig småbåthamn för de boende på öarna Hjärtat och Hällskär. Ränna muddrad söderut genom Sikgrundshålet	Ingen åtgärd
Ha7.5	Hällskär	Naturhamn		
Ba7.1	Täfteå badplats	Badplats	Befintlig badplats.	Ingen åtgärd
Ba7.2	Fäbodsands badplats	Badplats	Befintlig badplats, omgiven av öppen tallhed på sandmark. Badplatsen delvis igenväxande.	Ingen åtgärd

3.8 Delområde 8 Skeppsvik

Korta fakta

Skeppsviksskärgården är Sveriges mest utpräglade drumlinskärgård. Drumliner är strömlinjeformade moränryggar som visar inlandsisens rörelseriktning.

Delområdet utgörs av den stora Ytterbodafjärden som är grund, mycket stenig och rik på små öar. Kustremsan är mycket flikig. Sävarån mynnar i den innersta delen av fjärden. Mötet mellan åns sötvatten och havets brackvatten ger förutsättningar för en speciell flora. Från Sävaråns mynning i norr till Tavastögern i söder (inom delområdet Rovågern) finns på en sträcka av en mil alla övergångsstadier från sötvattenväxter till exponerade uddar med sydliga brackvattenarter.

De yttre delarna av skärgården ingår i Skeppsviksskärgårdens naturreservat. Den största ön Bjuren bildar ett eget naturreservat. Även Nedre Sävaråns naturreservat ansluter till Skeppsvik. Samtliga är statliga reservat.

Skeppsvik var tidigare lastageplats för Sävar sågverk som anlades på slutet av 1700-talet. Flottning i Sävarån pågick fram till 1951. Sedan 1940-talet ökade antalet fritidsboende i Skeppsvik och denna typ av bebyggelse växte fram främst kring södra Hällskär men även i bykärnan. I själva bykärnan längs vägen är bebyggelsen tät. I Skeppsvik bedrivs restaurang året runt i den f.d herrgården som uppfördes under första delen av 1800-talet. Till gården hör även ett f.d kontor.

Bebyggelsen inom delområdet finns annars främst på de långsträckta uddarna i det inre av Ytterbodafjärden. Enstaka hus finns också spridda på öarna i skärgården. Det finns ett tiotal obebyggda tomter inom detaljplanelagt område, alla inom nära avstånd till stranden.

De grunda strandförhållandena gör att det har varit svårt att hitta bra lägen för båthamnar utan omfattande grävning och muddring. Närmaste service i form av skola och butik finns i Sävar. Inom själva delområdet bor ett 70-tal invånare.

I delområdet finns endast ett fåtal obebyggda tomter inom detaljplan.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är relativt god genom att allmän väg når ut till Skeppsviks herrgård. Skeppsviksskärgården brukar räknas till kommunens bästa vattnen för långfärdsskridsko och paddling. Skärgården är också ett viktigt vatten för fritidsfisket. Ett par fina naturhamnar finns på öar i skärgården. Ordnade badplatser saknas inom delområdet.

Inom delområdet finns riksintresseområden för naturvård.

Pågående förändringar

Delområdet är inte föremål för någon omfattande omvandling från fritids- till permanentboende. Avståndet till Umeå är förhållandevis stort.

Detta delområde är ett av de som förändras snabbast till följd av landhöjningen. Området är mycket grunt och dessutom för Sävarån med sig sediment som också bidrar till att kartan ändrar skepnad över tiden.

Skeppsvik är landets mest utpräglade drumlinskärgård. Långsträckta nord-sydliga moränryggar finns både över och strax under ytan.

Skeppsviks herrgård, till vänster i bild, är det främsta utvecklingsområdet för besöksnäring utmed den norra kuststräckan. Till höger i bild syns Skeppsviks samhälle

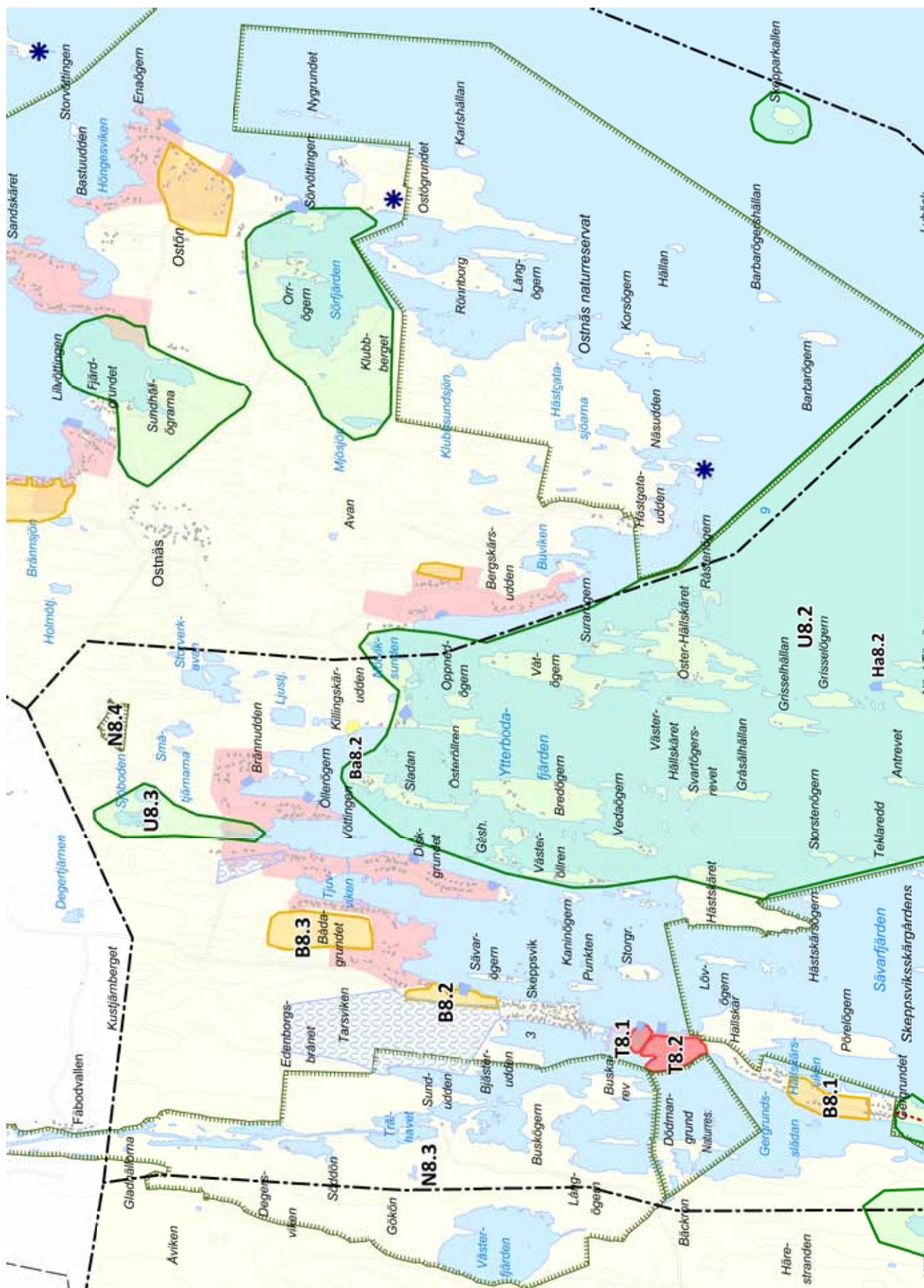
Planförslag- prioriterade frågor

- Skeppsvik är en framtida knutpunkt för turism och besöksnäring kopplat till havet och har därmed utvecklingspotential för havsnära boende.
- En ny vandringsled från Skeppsvik till den avlägsna och exklusiva Tavastögern (Se7.3) kan anordnas i syfte att få till ett 9 km långt stråk utmed kusten.
- Inom skötselplanen för naturreservatet Skeppsviksskärgården bör södra Gergrundet, söder om Skeppsviks herrgård, göras tillgängligt som en strategisk besökspunkt för att uppleva havet (Se8.1).
- Inom gällande skötselplan är det också angeläget att utveckla tillgänglighet och förutsättningar för friluftsliv på öarna Bjuren, Öster-Hällskär och Nörd-Tärnögern. Öarna kan göras mer tillgängliga för båtlivet.
- För båtlivet är det angeläget att prioritera utstakning av båtleder i den svårnavigerade Skeppsviksskärgården.
- Småbåthamnar belägna långt inne i skärgården behöver på sikt troligtvis ersättas med en gemensam anläggning i Skeppsvik.
- De grunda strandförhållandena gör att det är svårt att hitta bra lägen för ny bebyggelse. Tre områden föreslås, bl.a. ett område som föreslås blir Skeppsviks expansionsyta åt norr (B8.2). Även söder om Skeppsvik föreslås ny bebyggelse för att stödja utvecklingen i Skeppsvik (B8.1). Exploateringarna förutsätter detaljplan och utredning kring upphävande av strandskydd med anledning av landsbygdsutveckling vid Skeppsvik (s.k. LIS-område).
- Skeppsviks herrgård (T8.1) är en besökspunkt som ska tillåtas utvecklas för att locka besökare till kusten. I anslutning till herrgården finns Hällskär, ett område som är lämpligt för utveckling av turism- och besöksnäring såsom camping, aktiviteter etc (T8.2).

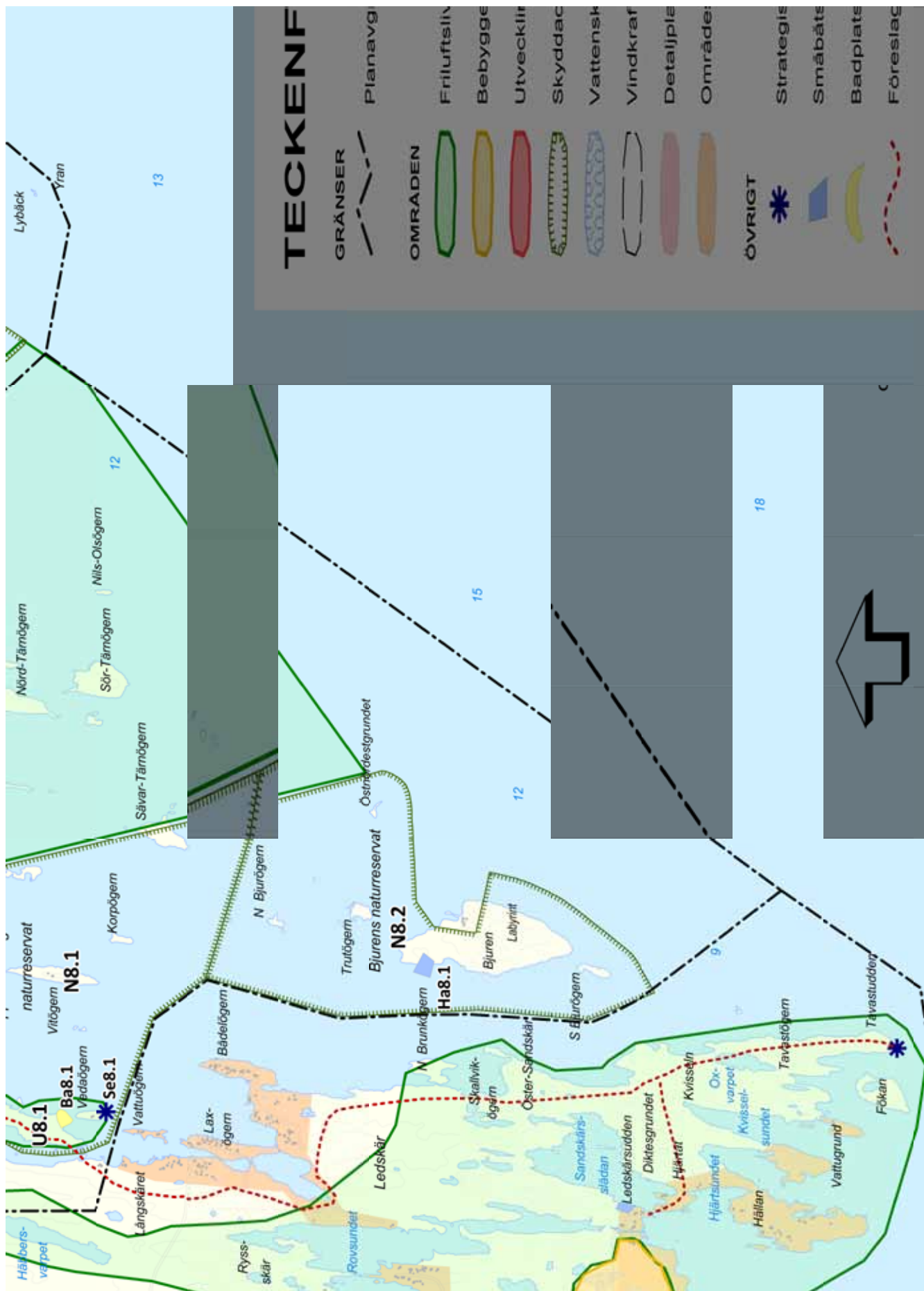

Skeppsvik- ett område med potential att utvecklas för turism- och besöksnäring

3 KUSTATLAS MED PRECISERADE PLANFÖRSLAG

3 KUSTATLAS MED PRECISERADE PLANFÖRSLAG

Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde Skeppsvik

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se8.1	Gergrundet	Strategisk besökspunkt	Liten udde vid Skorvviken söder om Skeppsvik. Gångstig från vägslut	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
U8.1	Gergrundet södra	Naturmiljö och friluftsliv	Södra delen av Gergrundet med stig till Skorvviken, en fin besöksplats, se Se8.1. Ingår i naturreservat Skeppsviksskärgården	Området är den enda fastlandsdelen av Skeppsviksskärgårdens naturreservat och bör - inom nuvarande naturskydd - göras mer tillgängligt. Kan knytas ihop med ett vandringsstråk från Skeppsviks herrgård till Tavastögen
U8.2	Skeppsviksskärgård	Naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv	Landets mest utpräglade drumlinskärgård med långsträckta uddar och öar. Delar av skärgården ingår i naturreservat N8.1. Några öar lyfts särskilt fram. Öster-Hällskär: Stor ö med attraktiva besöksvärden rikedom på naturmiljöer med lövskog, strandängar och småtjärnar. Kustanknutna kulturspår på ön. Nörd-Tärnögen: Liten ö med bra naturhamn	Ön bör göras mer tillgänglig för båtlivet
B8.1	Gergrundet LIS-område	Bebyggelse	Befintlig, delvis gles bebyggelse. Gemensam anläggning för båtar saknas idag.	Förtätning av befintlig bebyggelse med ytterligare ett tiotal tomter. Exploatering förutsätter detaljplan och utredning kring upphävande av strandskydd med anledning av landsbygdsutveckling vid Skeppsvik. Lösning med gemensam båtplats erfordras, lämpligen vid intilliggande udde. Grunt område vilket kan medföra behov att märka ut farled söderut. Området bör omfattas av enskild gemensam anläggning för VA
B8.2	Skeppsvik norra LIS-område	Bebyggelse	Skogsdominerat område direkt norr om Skeppsviks samhälle. Gemensam anläggning för båtar saknas idag	Möjligt bebyggelseområde. Allmän tillgänglighet till stranden skapas bl.a. med en möjlig gemensamhetsanläggning i form av båthamn. Småbåthamnen görs allmänt tillgänglig. Exploatering förutsätter detaljplan och utredning kring upphävande av strandskydd med anledning av landsbygdsutveckling vid Skeppsvik. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för avlopp samt eventuell anslutning till kommunalt vattennät
B8.3	Bådgrundet	Bebyggelse	Skogsdominerat område. Allmän åtkomst till strand saknas	Möjligt bebyggelseområde som kan vara stödande för utvecklingen i Skeppsvik (utpekad i tidigare Kustplan). Anslutning till gemensam båthamn saknas. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för avlopp samt eventuellt anslutning till kommunalt vattennät
T8.1	Skeppsviks herrgård LIS-område	Turism och besöksnäring, kulturmiljö	Kulturmiljö med stora upplevelsevärden. Restaurang och besöksplats	Fortsatt utveckling för besöksnäringen
T8.2	Hällskär LIS-område	Turism och besöksnäring, kulturmiljö	Tidigare delvis historisk industrimark, idag igenvuxen halvö med hållar, lövskog och stränder	Område lämpligt för utveckling av turism- och besöksnäring såsom camping, aktiviteter etc. i anslutning till Skeppsviks herrgård

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
N8.1	Skeppsviksskärgårdens naturreservat	Naturreservat (naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv)	Statligt naturreservat. Utpräglad drumlinskärgård med påtaglig landhöjning	Särskilt angeläget att - inom nuvarande naturskydd - utveckla tillgänglighet och förutsättningarna för friluftsliv på södra Gergrundet samt på öarna Bjuren, Österhällskär och Nörd-Tärnögern
N8.2	Bjuren	Naturreservat (naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv)	Statligt naturreservat. Ö med attraktiva värden för besökare. Norra Bjurögen en nära liggande flack och trädlös ö inom Skeppsviks yttersta skärgård, av stor betydelse för häckande kustfåglar	Ingen åtgärd
N8.3	Nedre Sävaråns naturreservat	Naturreservat (naturmiljö)	Planerat statligt naturreservat med pågående reservatsbildning. Långsträckta våtmarker och sumpskogar utmed de nedre delarna av Sävarån och intill åns utlopp vid Skeppsvik	Ingen åtgärd
N8.4	Sjöboden	Biotopskydd	Gammal barrblandskog	
Ha8.1	Bjuren naturhamn	Naturhamn	Naturhamn på Bjurens nordvästra sida där båtar kan stävförtöjas då vattendjupet är minst två meter	Ingen åtgärd
Ha8.2	Nörd-Tärnögern	Naturhamn	Naturhamn på Nörd-Tärnögers norra sida	Ingen åtgärd
Ba8.1	Vedaögern	Badstrand	Liten sandrevell mellan Vedaögern och Skorrviken. Ingår i naturreservat Skeppsviksskärgården	Möjlig att nyttja för bad. Ingår i naturreservat Skeppsviksskärgården
Ba8.2	Killingskär-sudden	Badstrand	Liten sandstrand	Ingen åtgärd

3.9 Delområde 9 Osnäs

Korta fakta

Osnäs är kommunens nordligaste kuststräcka. Kusten präglas av två stora halvöar, Sönnerstgrundet och Osnäshalvön, och där emellan en stor havsfjärd, Osnäsfjärden. Hela delområdet präglas av grunda, flacka stränder. Flera vikar och strandsträckor är i snabb förändring till följd av stark uppgrundning, bl.a. vid Sörfjärden väster om Ostögrundet och Sönnerstgrundfjärden.

De yttre delarna av Osnäshalvön utgör Osnäs naturreservat och stora delar av Sönnerstgrundet utgör Sladans naturreservat, båda statliga reservat.

En av de längsta obebyggda kuststräckorna inom kommunen finns på Osnäshalvön, i huvudsak inom naturreservatet.

Osnäs är den enda äldre jordbruksbebyggelsen inom delområdet. Vid Norrfjärden finns färjeläget för färjetrafiken till Holmön. Själva färjeläget ligger dock strax innanför gränsen till Robertsfors kommun. Tidigare låg färjeläget inne i Osnäsfjärden.

Bebyggelse finns främst i grupper utmed norra delen av Osnäshalvön, kring Osnäsfjärden och i norr kring Mittifjärden. En hel del av bebyggelsen ligger utmed mycket grunda strandområden och det har varit svårt att hitta bra lägen för båthamnar utan omfattande grävning och muddring. Närmaste service i form av skola och butik finns i Sävar. Ett stort antal tomter för ny bebyggelse finns inom detaljplanelagda områden.

Sönnerstgrundet är den yttersta udden i Sladans naturreservat, åtkomlig för allmänheten via en bilväg som slutar med en P-plats nära udden inom reservatet.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är relativt god, främst genom att vägarna till naturreservatet Ostnäs och vägen ut till Sönerstrgrundet är öppna för allmänheten. Bra besöksplatser som ger allmänheten en attraktiv åtkomst till upplevelser av havet saknas dock. En badplats finns i Ostnäsfjärden.

Den ensliga ön Skepparkallen hyser en av kustlandets få kolonier av storskarv.

Delområdet berörs av Natura 2000 samt riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Pågående förändringar

Delområdet är inte föremål för någon omfattande omvandling från fritids- till permanentboende.

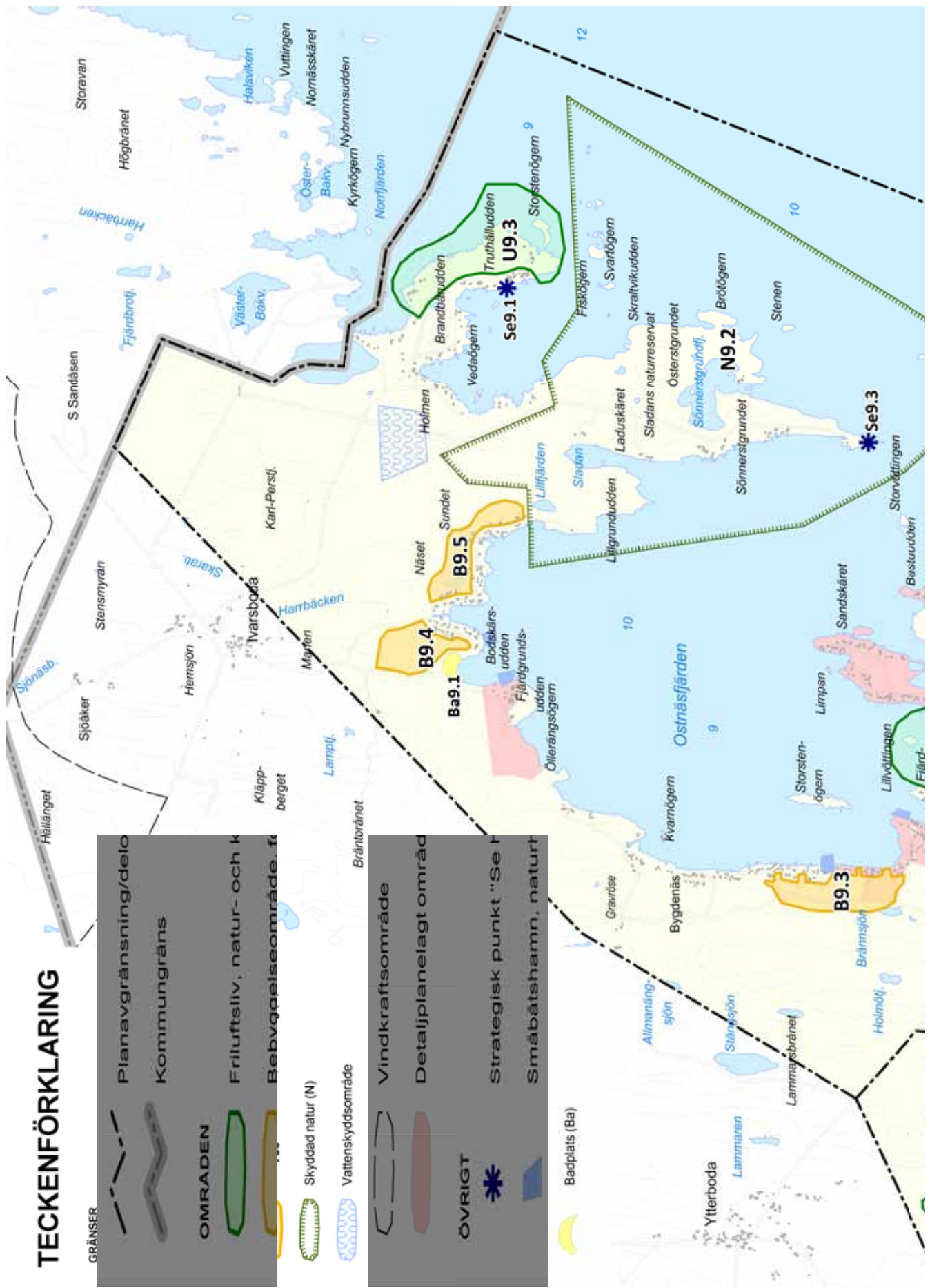
Planförslag- prioriterade frågor

- Inom skötselplanen för naturreservatet Ostnäs bör det genomföras ytterligare åtgärder för att göra reservatet tillgängligt, bl.a. genom stigar in i området. En plats som bör utvecklas i detta avseende är den exponerade och av landhöjning starkt präglade Hästgataudden (Se9.1).
- Badplatsen Djupviken i Ostnäsfjärden är delområdets enda badplats. Den är under igenväxning men det är angeläget att vidmakthålla den som allmän badplats (Ba9.1).
- De grunda strandförhållandena gör att det är svårt att hitta bra lägen för ny bebyggelse. Några områden föreslås i lägen där det finns något bättre land- och strandförhållanden (B9.1-9.5).

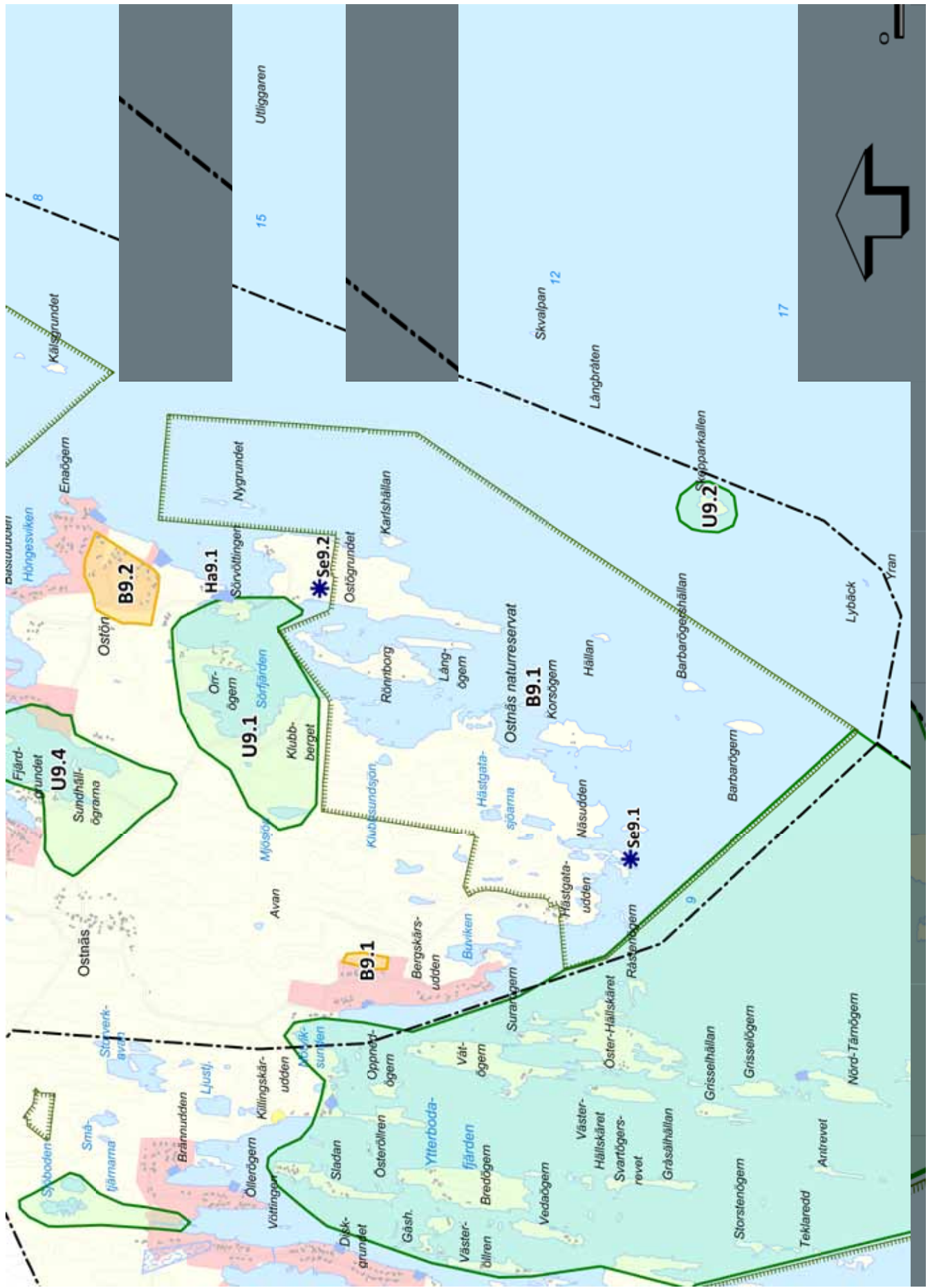

En hel del av bebyggelsen ligger utmed mycket grunda strandområden vilket innebär svårigheter att hitta bra lägen för båthamnar utan grävning och muddring. Bild från Ostögrundet.

Delområdet Osnäs med ställningstaganden om användningen av mark- och vatten. Till kartan hör områdestabell .

3 KUSTATILAS MED PRECISERADE PLANFÖRSLAG

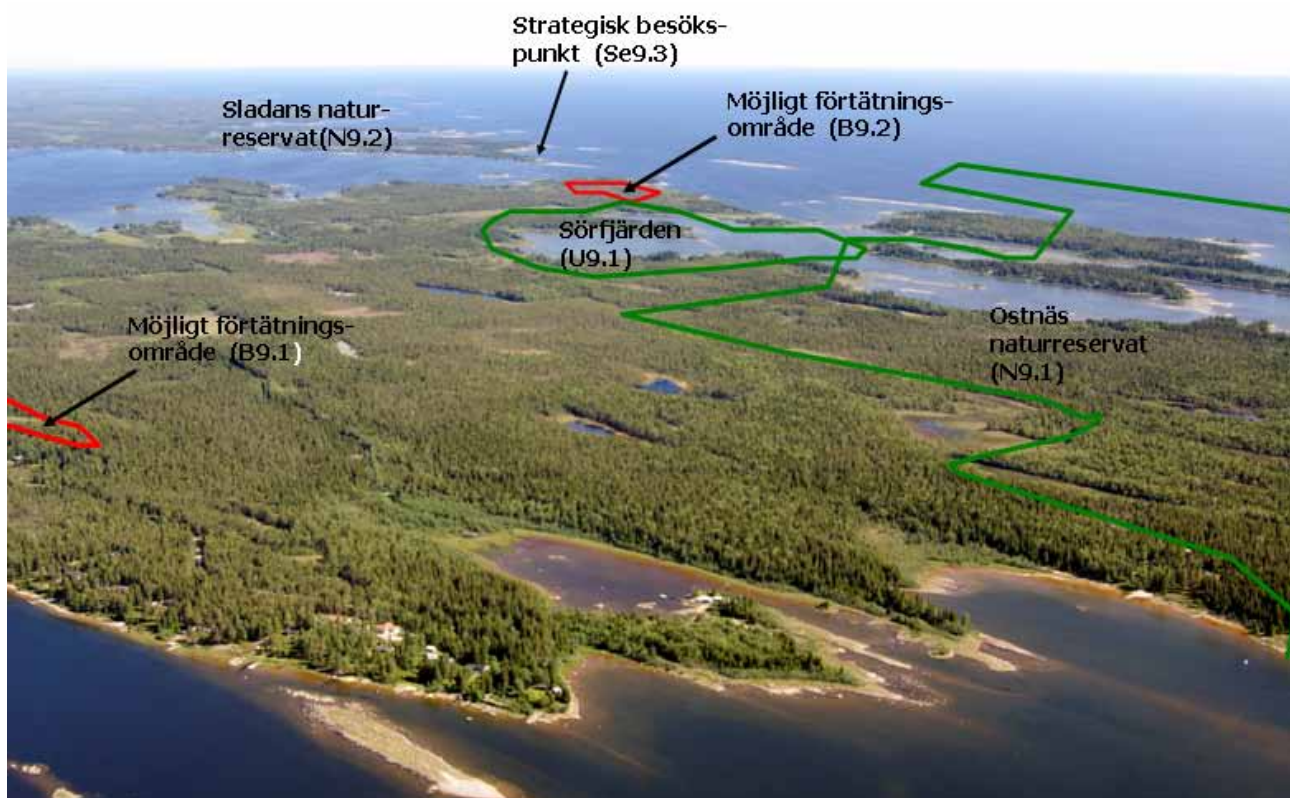
Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde Ostnäs

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se9.1	Hästgataudden	Strategisk besökspunkt	Exponerad udde inom Ostnäs naturreservat. Idag ingen stig till udden	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
Se9.2	Ostögrundet	Strategisk besökspunkt	Exponerad udde inom Ostnäs naturreservat. Idag endast enkel stig till udden	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
Se9.3	Sönnerstgrundet	Strategisk besökspunkt	Exponerad udde inom Sladans naturreservat	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
Se9.4	Truthälludden	Strategisk besökspunkt	Fin naturstrandsträcka på uddens östra sida. Idag ingen stig till stranden och udden.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet
U9.1	Sörfjärden	Naturmiljö och friluftsliv	Skyddad vik med mycket flacka och snabbt uppgrundande strandområden. Värdefull strandzon med bl.a. blåsäv, agnsäv och knappsäv. Fjärden har mycket artrik marin flora, bl.a. med landets nordligaste kända förekomst av den värdefulla kransalgen rödsträse. Strandnära grundare delar av fjärden täcks av täta mattor av kransalgar	Inga åtgärder. Inom området ska iaktas stor restriktivitet mot åtgärder som kan påverka strand- och bottenmiljöerna
U9.2	Skepparkallen	Naturmiljö/fågel-skydd	Väldokumenterad fågelö i yttersta skärgården av stor betydelse för häckande kustfåglar, bl.a. tobisgrissla, roskarl och skärpiplärka	Ingen åtgärd
U9.3	Truthälludden	Naturmiljö och friluftsliv	Oexploaterat mosaikartat kustlandskap med våtmarker, landhöjningsskog och exponerade stränder	Ingen åtgärd
U9.4	Fjärdgrundet	Naturmiljö och friluftsliv	Grund och vegetationsrikt område med två mindre inre vikar, en med tydlig tröskel mot havet. Botaniskt mycket värdefullt område där vikarna övergår till en fin våtmark följd av landhöjningsskog.	Inga åtgärder. Stor restriktivitet dock mot åtgärder som kan påverka strand- och bottenmiljöer t.ex. muddring
B9.1	Nötviken	Bebyggelse	Skogsparti i anslutning till befintlig bebyggelse och väg	Möjlig bebyggelse i andra rad utmed befintlig väg. Området bör omfattas av enskild gemensam anläggning för VA
B9.2	Ostön	Bebyggelse	Delvis bebyggt område med högt läge och närhet till två gemensamhetsanläggningar för båt	Möjlighet med ytterligare förtätning inom nuvarande detaljplan
B9.3	Ostnäs-fjärden Brännsjön	Bebyggelse	Delvis bebyggt område i sluttning mot Ostnäs-fjärden. Gemensam anläggning för båtar saknas idag	Möjligt att inom ramar för ny detaljplan planera för bebyggelse på båda sidor av genomgående väg. Exploatering förutsätter lösning med gemensam båtplats. Behov finns även att märka ut en farled. Området bör omfattas av samfällig gemensam anläggning för VA. Området blir aktuellt efter avveckling av försvarets intressen. Prel. 2013.
B9.4	Ostnäs-fjärden Bodskärs-udden	Bebyggelse	Sydsluttning som ansluter till en udde med bebyggda stränder och badplats	Möjlig ny bebyggelse, förutsätter detaljplan och lösning med gemensam båtplats, lämpligen vid befintliga små båtplatser i närheten. Området bör omfattas av samfällig gemensam anläggning för VA

B9.5	Ostnäs-fjärden Nässet	Bebyggelse	Svagt sydsluttande mark med skog och småtjärnar, ansluter till befintlig bebyggelse utmed stränderna	Möjligt planera för bebyggelse i andra rad och vidare åt norr. Förutsätter detaljplan och lösning med gemensam båtplats. Området bör omfattas av samfällid gemensam anläggning för VA
Ba9.1	Djupviken	Badplats	Liten sandstrand i den inre delen av Ostnäs-fjärden	Ingen åtgärd
N9.1	Ostnäs natur-reservat	Naturreservat	Statligt naturreservat på oexploaterad halvö med gammal barrskog och tjärnar samt utpräglad landhöjningskust. Nygrunden är en liten ögrupp av betydelse för häckande kustfåglar	Särskilt angeläget att inom nuvarande naturskydd utveckla tillgänglighet och förutsättningar för friluftsliv i reservatets södra delar vid Hästgataudden och vid Ostögrundet
N9.2	Sladans natur-reservat	Naturreservat	Statligt naturreservat på halvö med strand-skogar, vikar och viss bebyggelse. Väg ut till yttersta udden. Viktig fågellokal. Ett naturvårdsområde som avsattes med stöd av den tidigare naturvårdslagen. Naturvårdsområden ska enligt Miljöbalken betraktas som naturreservat tills en slutlig översyn gjorts av Länsstyrelsen. I samband med detta planerar Länsstyrelsen omvandla Sladan till ett naturreservat	Särskilt angeläget att inom nuvarande naturskydd utveckla en liten besöksplats längst ut på Sönerstrundet

4. Genomförande

4.1 Översiktsplanen som strategidokument

Översiktsplanen är kommunens viktigaste strategiska planeringsinstrument. I detta kapitel behandlas hur översiktsplanens intentioner, d.v.s hur redovisad planläggning av samhällets fysiska struktur och tillgodoseendet av allmänna intressen i övrigt, kan uppnås.

Myndighetsbeslut

Översiktsplanen ger vägledning för beslut enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och annan speciallagstiftning. Kommunens myndighetsutövning i samband med planläggning och bygglov styrs till stora delar av översiktsplanen. Översiktsplanen är också vägledande för andra myndigheters beslut.

Kommunens aktiva arbete

Det viktigaste styrmedlet är översiktsplanen som kommunalt handlingsprogram. Översiktsplanen ger stöd och underlag för uppdrag åt nämnder att aktivt arbeta för planens genomförande. Översiktsplanen är ett viktigt underlag i kommunens budgetprocess. För att genomföra översiktsplanens intentioner kommer det att löpande krävas utredningsarbeten och igångsättning av olika aktiviteter.

Information till marknaden

Översiktsplanens ställningstaganden blir styrande genom de signaler som ges till marknadens aktörer om spelreglerna för bl.a. lokalisering, byggande och utveckling av turistnäringen längs kusten.

Uppföljning

Kommunens tillämpning av översiktsplanen vad avser kommunens egna beslut som myndighet och genom uppdrag, investeringar etc. bör följas upp systematiskt. I den löpande ärendehanteringens bör nämnderna redovisa hur översiktsplanens intentioner beaktats. Genom en bra uppföljning underlättas aktualitetsprövningen och att rätt åtgärder vidtas.

4.2 Fortsatt arbete och sektorsvisa genomförandefrågor

Bebyggelse

För fritidshusområden gäller inte längre grundprincipen om att byggrätten begränsas till högst 150 m² bruttoarea. De detaljplaner och områdesbestämmelser som har denna bestämmelse kan ändras efter initiativ från fastighetsägarna. Planändringarna bör om möjligt avse hela planområden där fastighetsägare kan betala kostnaden i efterhand i form av planavgift.

För att uppnå den bebyggelsestruktur som översiktsplanen siktar mot krävs ett konsekvent beaktande av översiktsplanens riktlinjer och strategier vid detaljplaneläggning och bygglovgivning. Detsamma gäller övriga nämnders arbete som berör frågor som behandlas i översiktsplanen.

I samband med detaljplaneläggning träffas exploateringsavtal angående standard och kostnader för gator m. m.

Ny bebyggelse vid Kalvarsskatan, Sundsgrundet och Sandskär kan enligt planförslaget endast ske under förutsättning att medel avsätts från exploateringarna för byggande av gång- och cykelbroar till Rönnskär. Detta bör ses som en kompensation för intrånget

längs stränderna som ska gynna tillgängligheten till och utvecklingen av Rönnskär som ett kustnära friluftsmål.

Exploatering av föreslagna bebyggelseområden i Skeppsvik förutsätter att medel och mark avsätts inom ramen för exploateringen för en allmän tillgänglig hamnanläggning som gynnar Skeppsviks utveckling som besöksmål.

Teknisk försörjning m.m.

Tekniska försörjningssystem utreds senast i samband med detaljplaneläggning. Ledningsnäten för el, samt vatten och avlopp byggs ut i samband med områdesexploateringar. En ny VA-strategi för hantering av enskilda vatten och avloppsanläggningar inom kommunen ska finnas tillgänglig under år 2012. I de fall kommunalt spillvattennät är aktuellt kan särtaxa att behöva tillämpas. Särtaxa ska tillämpas då kostnaderna överstiger taxegrundande ”normalkostnader” med mer än 30 procent.

Skydd av värdefulla naturmiljöer

Kommunens ambition är sedan länge att skydda Kläppudden, t ex genom bildande av naturreservat. Kommunen äger redan marken. Risön är statligt ägd och förhandlingar inleds med syfte att utvidga Strömbäck – Konts kommunala naturreservat med Risön. Möjligheter att söka statlig bidrag för markförvärv för reservatsändamål beaktas.

Kulturmiljöer

Framtagandet av ett kulturmiljöprogram är en del av kommunens fortsatta arbete. I ett sådant program samlas kommunens förhållningssätt till såväl enstaka byggnader som värdefulla kulturmiljöer. En genomgående kulturmiljöinventering skulle underlätta beredningen av planer och bygglov i områden som hyser värdefulla byggnader.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Vattenmyndigheten har beslutat om åtgärdsprogram för att grund- och ytvattenförekomster ska uppnå målet om en god vattenstatus enligt EG:s ramdirektiv för vatten. Vid detaljplaneläggning beaktas vattenförekomsternas status så att de inte försämras.

Allmän tillgänglighet till havet och utveckling av besökspunkter

Kommunen har som ambition att på sikt uppnå en bra tillgänglighet till havsstränderna och föreslagna strategiska platser för att se havet samt en koppling mellan havsbaden medels en gång och cykelväg. Möjligheten att förverkliga ambitionen beaktas vid all planläggning i anslutning till platserna och genom enskilda och allmänna initiativ. Möjligheten att nyttja EU- och andra statliga bidrag ska beaktas.

Småbåtshamnar

Gemensamhetsanläggningar för småbåtshamnar och ökad allmäntillgänglighet eftersträvas. I vissa fall där det finns behov för en ökad allmän tillgänglighet kan medel behövs avsättas för att skapa allmänna båtplatser.

4.3 Exploateringsekonomi

Driftskostnader

Åtgärder för att se havet, en ökad tillgänglighet till och längs kusten samt utvecklingen av badstränder som planförslaget innehåller kommer att medföra ökade driftskostnader för kommunen. Det är viktigt att tillräckliga medel avsätts för att täcka dessa kostnader, så att en varaktig god utveckling av attraktiva fritidsmiljöerna längs kusten som gynnar Umeås utveckling kan uppnås.

Fyren på Stora Fjärderägg

5. Förutsättningar

I följande kapitel redovisas förutsättningar som bildar grund för planens ställningstagande. Avsnittet behandlar tendenser kring byggande och boende, bakgrund kring besöksnäring, fiske samt statliga och regionala strategier för bevarande av natur- och kulturmiljöer.

5.1 Bebyggelse och boende längs kusten

Under 1900-talet, framför allt den senare delen, har kuststräckan inom Umeå kommun genomgått förändringar till följd av exploatering av bebyggelse och till exempel anläggningar för båtliv. Bebyggelsen inom planområdet är i huvudsak planerad för fritidsbruk och relativt utspridd med viss koncentration vid till exempel Norrbyn, Hörnefors, Mathällan, Sörmjölje, Norrmjölje, Obbola, Holmsund, Sillviken, Täfteå, Rovågern och Ostnäsområdet.

Befolkningen inom planområdet uppgick år 2009 till nästan 2 800 personer, varav drygt 300 var under 16 år. Flest boende finns i Norrmjölje- Sörmjöljeområdet följt av Täftefjärden och Holmsund.

Befolkning i olika delområden, 2009.

Område	Total befolkning, antal	Varav barn under 16 år
Norrbyn	224	19
Blågrundsudden	183	16
Norrmjölje-Sörmjölje	607	94
Obbola-Kont	377	66
Holmsund	314	34
Täftefjärden	432	54
Skeppsvik	74	6
Ostnäs	143	10

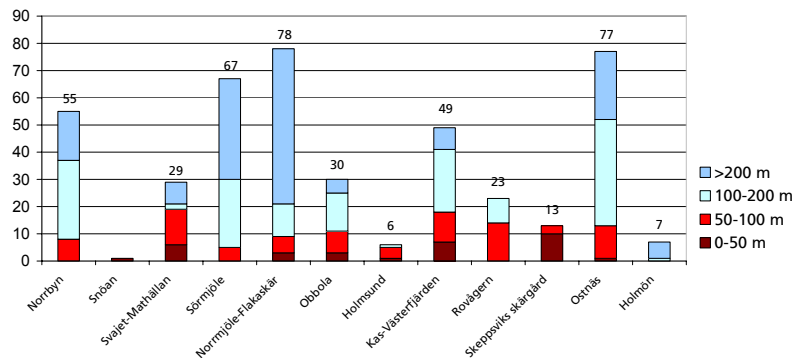
Fritidshus och tendenser mot omvandling

Kustområdet i Umeå kommun kan erbjuda attraktiva boendemiljöer och ligger inom ett klart rimligt pendlingsavstånd från Umeå tätort. Bebyggelsestrycket i strandnära lägen är stort och en tydlig tendens är att fritidshus omvandlas till permanentboende samt att byggnaders storlek och standard ökar.

Omvandlingen är tydligast i tätortsnära områden medan omvandling skett i mindre grad på mer svårtillgängliga platser som till exempel öar. Ökat åretruntboende i fritidshusområden riskerar att leda till stadsutglesning, ökat bilberande samt ökade krav på samhällsservice och infrastruktur i olika former. Med ökat permanentboende förändras även fritidshusområdets karaktär. Medan åretruntboende ofta har önskemål om förbättrad standard har fritidshusägare kanske istället en önskan att t.ex. bevara ett områdes småsklighet och en enklare standard.

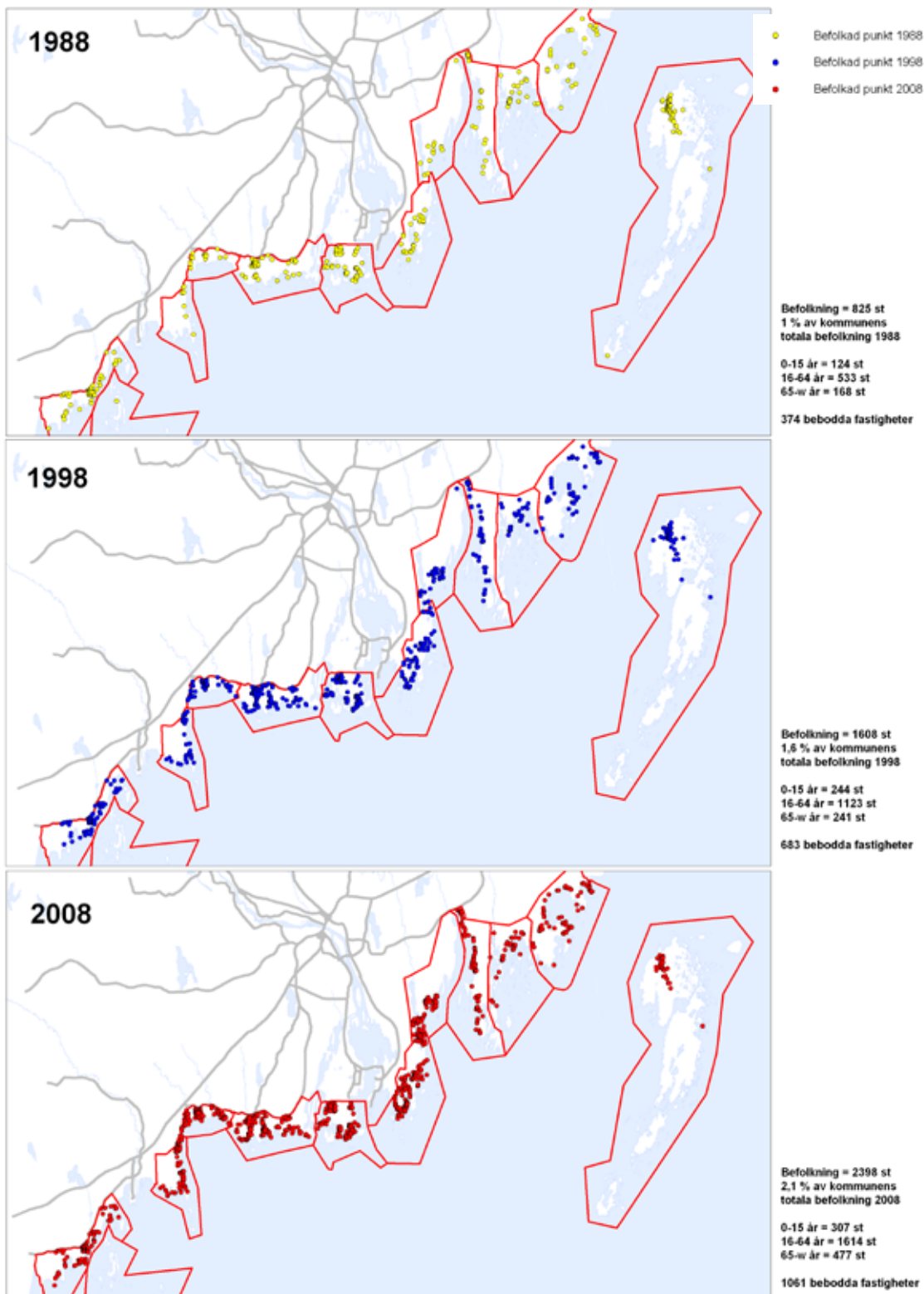
År 2007 fanns 3 200 småhus varav ungefär 2 500 var avsedda för fritidsboende. År 2008 gjordes en studie kring helårsbosättning i fritidshusområden mellan 1998 och 2008 som visade att antalet bebodda fastigheter blivit 690 fler (se kartbilder nästa sida). Detta motsvarar i genomsnitt 35 fler bebodda fastigheter per år. Även om ökningen visade sig vara något större den senaste tioårsperioden var ökningen marginell.

Totalt innebär det att 1 570 fler boende inom kustområdet under perioden vilket motsvarar 80 personer per år. Befolkningen avviker från genomsnittet i kom-

Antal obebyggda fritidshusomtomter inom detaljplan i olika områden samt avstånd från vatten till tomtgräns år 2008 (n=435).

munen genom att det finns fler äldre över 65 år. Medan 2,1 procent av kommunens befolkning år 2008 bodde längs kusten var andelen år 1998 endast en procent. En tydlig potential för fler helårsboende finns genom de 1 800 fastigheter som inte är bebodda liksom inom de över 400 obebyggda tomter för fritidshusbebyggelse som finns inom detaljplanelagda områden (se figur nedan).

Befolkning inom kustplanen år 1988, 1998 och 2008 exkl. orter. Källa: Helårsbosättning i fritidshusområden, Umeå kommun, 2009. Karta: Marika Jacobsson, SHBK.

5.2 Vatten och avlopp (VA)

Bebyggelse utanför verksamhetsområdet för vatten och spillvatten

Det finns ett stort tryck att utveckla bebyggelse i områden i kommunen som inte omfattas av det kommunala vatten- och spillvattennätet (se nästa sida). Befintliga avlopp i omvandlingsområden uppfyller vanligtvis inte de krav som ställs på en hållbar VA-lösning. För att hantera VA-frågor utanför verksamhetsområdet för vatten och spill i Umeå kommun utarbetades 2009 regler för avlopp i omvandlings- och tillväxtområden.

När allt fler väljer att bosätta sig vid exempelvis en känslig sjö kan detta leda till att näringsbelastningen ökar på recipienten med risk för övergödning, vilket i sin tur leder till ett behov av samordnade VA-förbättringar i området. Tillgången till åretruntvatten ger en ökad belastning av näringsämnen i havet och i sjöar eftersom vattenförbrukningen ökar. En fungerande rening av spillvatten i enskild anläggning ställer krav på jordlager, grundvattennivå, topografi och en viss tomtyta. När sommarstugeområden omvandlas och vattenförbrukningen ökar är risken stor att reningsanläggningarna inte fungerar vilket resulterar i sanitära olägenheter som förorenat badvatten och avloppslukt i diken. Risken är också stor att enskilda vattentäcker förorenas.

Stort antal undermåliga anläggningar

Inom Umeå kommun finns ca 8 000 enskilda anläggningar för avlopp. Den vanligast förekommande enskilda avloppsanläggningen är slamavskiljare med efterföljande infiltration. Vid de inventeringar som gjorts av Miljö- och hälsoskydd har ungefär 70 % visat sig ha brister av något slag. En stor del av dessa anläggningar uppfyller inte gällande krav. Nya regler för enskilda avloppsanläggningar infördes 2007 som delar in kraven i två skyddsnivåer, normal respektive hög skyddsnivå. Vid hög skyddsnivå krävs höggradiga reningsanläggningar med efterföljande infiltration.

Olika skyddsnivåer

Nya allmänna råd från Naturvårdsverket började gälla i augusti 2006. Enligt dessa bör kraven på anläggningar relateras till en normal eller en hög skyddsnivå. Vid hög skyddsnivå ställs högre krav som ofta innebär mer tekniskt avancerade lösningar. Umeå kommun, Miljö- och hälsoskydd, har gjort en indelning av kommunen i olika skyddsnivåer utifrån resultat från de recipientundersökningar som gjorts under ett stort antal år. En skyddsnivåkarta har tagits fram för att underlätta bedömningen av vilka krav som bör ställas för olika områden eller enstaka tomter. Kartan är ett levande dokument som förändras allt eftersom nya undersökningar genomförs. Aktuell information lämnas av Miljö- och hälsoskydd och på kommunens hemsida.

Nyanläggning av små avloppsanläggningar

Vid nyanläggning av små avloppsanläggningar för WC erfordras tillstånd av Miljö- och hälsoskyddsnämnden. För bad- disk och tvättavlopp krävs anmälan eller tillstånd. Vilka krav som ställs på en avloppsanläggning beror på områdets känslighet, risk för smittspridning samt hydrologiska och geologiska förhållanden.

En anläggning med slamavskiljare och infiltration eller markbädd klarar som regel kraven för normal skyddsnivå om den är anlagd på rätt sätt och sköts enligt gällande anvisningar. Däremot klarar den inte kraven inom områden med hög skyddsnivå. Inom sådana områden kan kraven uppnås genom en mer höggradig

I *Regler för vatten och avlopp i tillväxt- och omvandlingsområden* presenteras en arbetsgång för planeringsprocessen och val av bästa lösning gällande VA-anläggningar utanför det befintliga verksamhetsområdet.

Skyddsnivåkarta. Aktuell karta finns hos miljö- och hälsoskydd.

rening, t ex i minireningsverk med efterföljande infiltration, eller genom att utsläppet av avloppsvatten minskas, t ex genom användning av torrtoalett eller sluten tank. Sluten tank accepteras dock bara i undantagsfall och med vissa villkor eftersom en sådan lösning medför en omfattande slamtömning med tillhörande ohållbara transporter. På fastigheter på öar, som inte omfattas av kommunal slamtömning, bör inrättande av WC begränsas eftersom avloppsslammet måste omhändertas av den enskilde. För eget omhändertagande av slam krävs att Miljö- och hälsoskyddsnämnden efter särskild prövning lämnar ett medgivande.

Områden med otillfredställande status

I de fall statusen är otillfredsställande eller då risk för övergödning finns om bebyggelsen ökar bör en VA-utredning omfattande hela bebyggelseområdet tas fram. I dessa fall kan krav ställas på gemensamhetsanläggningar alternativt anslutning till befintligt kommunalt spillvattennät.

Avloppslösningar längs kusten

Kostnaderna för att lösa avloppsfrågan oavsett ägande- och driftsform kommer i många av kustområdena att vara avsevärda. Kostnaderna är orsakade av yttre förutsättningar med bergförekomst, högt grundvatten, pumpning på grund av höjdförhållanden mm. I de fall kommunalt spillvattennät är aktuellt kommer sannolikt särtaxa att behöva tillämpas. Sär-taxa ska tillämpas då kostnaderna överstiger taxegrundande "normalkostnader" med mer än 40% , Se Regler för vatten och avlopp i tillväxt och omvandlingsområden (Umeå kom-

Relevanta mål och regler

Vattendirektivet

Enligt EU:s vattendirektiv är målet att uppnå god status för alla sjöar, vattendrag, hav och grundvatten där vattenförekomstens status inte får försämrats.

Badvattendirektivet

Badvattendirektivet anger minimikvalitet på vatten för badplatser med många badande. Kommuner ska regelbundet ta prover för att kontrollera att badvattnet uppfyller ställda kvalitetskrav och klassificeras som utmärkt, bra, tillfredsställande eller dålig kvalitet.

Lagen om allmänna vattentjänster

Kommunen ansvarar för att tillhandahålla vattenförsörjning eller avlopp om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön, behöver ordnas i ett större sammanhang. Med större sammanhang menas ungefär 20-30 fastigheter, men det kan även avse enstaka fastigheter i nära anslutning till ett verksamhetsområde.

Plan- och bygglagen

Bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet bl.a. vattenförhållanden, möjligheter att ordna vattenförsörjning och avlopp, möjligheterna att förebygga vattenföroreningar (2 kap 3 §). I detaljplan får det bestämmas att bygglov inte skall ges till åtgärder som innebär en väsentlig ändring av markens användning förrän en viss vatten- eller avloppsanläggning som kommunen inte skall vara huvudman för har kommit till stånd (5 kap 8 §).

Miljöbalken

Avloppslösningar ska planeras och brukas så att en hållbar utveckling och en hälsosam och god miljö tillförsäkras, människors hälsa och miljön ska skyddas mot olägenheter orsakade av föroreningar eller annan påverkan och den som avser att bedriva en verksamhet ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Miljömål

Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans, Levande kust och skärgård, Ingen övergödning samt God bebyggd miljö, syftar till att användningen av bl.a. vatten ska ske på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt.

5.3 Strandskydd och tillgänglighet

Samtidigt som det i en tillväxtregion finns en tydlig efterfrågan på attraktiva lägen för bebyggelse ökar behovet av allmänt tillgängliga strandområden. I dagsläget är många platser i princip privatiserade och tillgängligheten är på flera håll kraftigt begränsad.

Inom strandskyddsområde är det förbjudet att uppföra nya byggnader, förbereda för bebyggelse, väsentligt förändra byggnaders ändamål, uppföra andra anläggningar, vidta åtgärder som hindrar allemansrättslig tillgång till stranden eller försämrar livsvillkoren för växt- och djurliv som t.ex. röjning av strandskogar eller muddring.

För att få en bild över hur strandskyddet tillämpats genomfördes år 2008 en kartläggning av vilka områden, inom 100 respektive 300 meters strandskyddszon samt inom detaljplanelagda områden, som är tillgängliga respektive otillgängliga längs Umeå kust.

Kartläggningen omfattar hela kustremsan indelad i tio olika delområden varav två bestående av öar vilka inte redovisas. I beräkningarna som gjorts för strandskyddsarealerna har strandlinjen följts för vikar, större kanaler och pirar medan den har utjämnats vid bryggor och mindre kanaler.

Definitionen av "tillgänglig" innebär i detta fall att områden där en 25 meter bred strandremsa varit tillgänglig över minst 200 meter längs strandlinjen utanför tätort och 100 meter innanför tätort klassats som tillgängliga. Den totala kuststräckan inom delområdena uppgår till drygt 20 mil där det generella strandskyddet sträcker sig 100 meter upp på land och lika långt ut i vattnet. På vissa ställen gäller dock ett strandskydd på 300 meter. Vissa områden är undantagna strandskyddsbestämmelser eftersom de ligger inom detaljplanelagt område.

Den totala arealen för strandområdena inom delområdena var cirka 3 600 hektar och av dessa var 36 procent otillgängliga trots att endast 17 procent är detaljplanelagda. Tillgängligheten för de olika delområdena varierar dock i stor utsträckning och ligger mellan 37 och 77 procent.

En studie genomförd av Länsstyrelsen visade att ungefär 40 procent av länets kust var exploaterad med bebyggelse. Andelen oexploaterad strand, längre än tre kilometer, på fastlandet uppskattades till en femtedel medan ungefär en fjärdedel av stränderna på öarna var oexploaterad. I en analys av exploateringsgrad, gjord av Umeå kommun, framkom att ungefär hälften av kommunens 35 mil långa kust var oexploaterad längre sträckor än 200 meter. Obbola, Holmsund och Svajet/Mathällan är områden där andelen oexploaterad kust är låg.

5.4 Klimatförändringar

Ökningen av det globala havsvattenståndet på grund av klimatförändringen kommer att medföra ökande vattenstånd även i Östersjön. Baserat på klimatpanelens (IPCC) värdering från år 2007 beräknas en ökning av vattenståndet i Bottenviken med omkring 80 cm enligt ett s.k. högsenario. Ökningen kommer dock att kompenseras av landhöjningen så att det slutliga vattenståndet prognostiseras att ligga omkring 17 cm över nuvarande medelvattenståndslinje vid SMHI's mätstation i Ratan. Osäkerheten är dock fortfarande stor. Till exempel verkar avsmältningen

Exempel på tillgängliga respektive otillgängliga strandområden i delområde 6, Holmsund. Kroklandet är ett område med mycket begränsad allmän tillgänglighet.

av Grönlands is ske i en snabbare takt än vad som ursprungligen bedömdes, något som skulle kunna ge ytterligare några decimeter högre vattenstånd.

Samtidigt kommer frekvensen av extremväderlek med häftiga västvindar att öka. Enligt högscenariot baserat på IPCC's värden från år 2007 så ligger 100-årsvattenståndet, dvs. det högsta vattenstånd som förväntas att inträffa under en 100-årsperiod, 147 cm över nivån för medelvattenståndet vid mätpunkten i Ratan. Nuvarande 100-årsvattenstånd är 131 cm över normalt. År 1984 låg det maximala vattenståndet 137 cm över medelvattenståndet. Samtidigt inträffar extrema väderlägen med höga vattenstånd oftare. Detta betyder att det i framtiden under vart annat år förväntas uppstå höga vattenstånd som ligger minst 110 cm över medelvattenståndsnivån vid Umeås kust. Även här råder osäkerhet och det finns risk att maxvärdena måste justeras uppåt.

Mellan år 2002 och 2008 nådde vattenståndet två gånger till eller över 110 cm. År 2005 tryckte stormen Gudrun in stora vattenmängder i Bottenviken, trots att stormen förlorat en stor del av sin kraft när den nådde upp till norra Sverige.

Den flacka och steniga kusten i Umeå kommun gör att höga vattenstånd inte medför några dramatiska konsekvenser vad gäller risk för ras och erosion längs kusten eller risk för människors liv. Däremot kan det finnas en ökad risk för erosion vid modifierade strandlinjer. Återkommande högvatten kan medföra betydande materiella skador för anläggningar som översvämmas allt oftare. Det finns också en påtaglig risk att lågt belägna avloppsanläggningar översvämmas oftare med följd att orenat avloppsvatten når ut i havet.

Hittills har landhöjningen medfört att anläggningar utmed kusten sakta fjärmats från stranden. Då havsnivån förväntas stiga i samma takt som landhöjningen avtar inte risken för översvämningar utan förblir relativt konstant över åren.

5.5 Muddring

Landhöjningen medför återkommande behov av muddring. Förändringar i bottensubstrat orsakar ett permanent skifte i förutsättningar för djur och växter som lever på grunda havsbottnar. Effekterna av muddring är främst lokala, men grumling som sprids med vattenströmmar kan även ge negativa konsekvenser utanför själva muddringsområdet.

Grunda kustområden är speciella biotoper med en rik förekomst av växter som har speciella miljökrav, till exempel kransalger. Grunda vattenområden, där tillgången på ljus och näring är god och temperaturen är gynnsam, är mer produktiva och artrika än djupare vatten. De grunda områdena är därför viktiga reproduktions- och uppväxtområden för fisk. Vegetationen fungerar som ett levande filter för närsalter som är av betydelse för vattenkvalitén.

Vid muddring förekommer grumling som kan orsaka ökad dödlighet hos fisklarver och bland annat leder till att vattenväxternas bladytor täcks av små partiklar. Växterna får då otillräckligt med ljus för sin fotosyntes vilket leder till att de dör. Detta har på sikt negativa konsekvenser på ekosystemet i grunda områden med bland annat minskad fiskförekomst.

Muddring kan även ge upphov till förändrade strömförhållanden som i sin tur leder till ändringar i bottensubstrat. Till exempel kan, i vissa fall, finsediment avlagras vid sandstränder vilket minskar strändernas attraktivitet som badplatser.

5.6 Besöksnäring

Besöksnäringen inom Umeå kommuns kust är framförallt koncentrerad på platser med en kombination av höga kultur- och naturmiljövärden. De aktiviteter som erbjuds besökare är förknippas med hav och vatten på ett eller annat sätt. Nedan följer en kort sammanställning kring utbudet av boende, besöksmål och aktiviteter längs kusten enligt information från Umeå turistbyrå.

Holmöarna och Norrbyskär

De mest turisminriktade områdena längs kusten är Holmöarna och Norrbyskär där det finns en rad näringsidkare inom turism. Fisket och båtlivet står i fokus på Holmöarna. Här finns båtmuseum, restaurang samt möjligheter att göra båtutflykter med Holmöslupen. Därtill finns kajak- och cykeluthyrning. Olika musikarrangemang ordnas årligen och åtminstone fyra olika boendemöjligheter finns på öarna, både privata och vandrarhem. Andra möjliga aktiviteter är vandring, fiske, fågelskådning och bad.

Norrbyskär tar utgångspunkt i sina kulturmiljövärden som kopplar till sågverksepoken. På Norrbyskär erbjuds guidningar, både med tåg och personliga vandringar, museum och utställningar. Lilla Norrbyskär visar hur området såg ut på 1920-talet i skala 1:3. Kanotuthyrning och äventyrsbana anordnas av KFUM som även har en kurs- och lägergård i området. Boendemöjligheter finns på Hotell Norrbyskär.

Holmsund och Obbola

I Holmsund har många aktiviteter anknytning till vatten med anläggningar som Aquarenas upplevelsebad, Ljumvikens havsbad med bangolf, boule, beachvolleyplaner, kiosk och kanotuthyrning. På Holmen, mellan Holmsund och Obbola finns kajakuthyrning. Dessutom erbjuder Holmsund andra typer av besöksmål som Holmsunds tropikhus med restaurang och Västerbackens sågverksmuseum. Längst ut i hamnen slutar Konstvägen Sju Älvar med en installation kallad "Plats N63 40, '8 O20 '6". Minst två möjliga boenden finns för besökare i Holmsund.

Intilliggande Obbola har också en del att erbjuda med utomhusbassäng, en fornstig på 4 km samt Fläse havsbad och camping med kiosk för besökande.

Norrmjöle och Sörmjöle

För besökare som efterfrågar bad finns exempelvis Norrmjöle och Sörmjöle med sina fina sandstränder med aktiviteter som surfing. I Bettnesand finns även beachvolleybollmöjligheter. Bettnesand och Norrmjöle bad har kiosk och enkla servering under sommarsäsongen. I Norrmjöle finns camping och i Hörnefors vandrarhem.

Naturreservat

Kustens naturreservat med dess vandringsleder är alla intressanta besöksmål. Strömbäck-Kont är tillgängliga för funktionshindrade har även camping och småbåthamn. Vandrarhem finns i närliggande Strömbäck.

Tavlefjärden, Sladan och Osnäs naturreservat ligger på fastlandet och erbjuder fina pimpelställen. De fem övriga reservaten Bjuren, Bondens, Holmöarnas, Skeppsviks- och Snöansskärgårdens naturreservat innefattar öar utanför kusten och upplevs bäst från båt eller kajak. Vintertid kan bl.a. Skeppsviks och Bjurens naturreservat besökas med långfärdsskridskor, skidor eller spark.

Andra turistföretag verksamma vid kusten

Förutom de fasta verksamheterna och besöksmålen finns en hel del aktörer som utgår ifrån Umeå eller andra områden och har sitt verksamhetsområde helt eller delvis ute i kusten. Bland annat finns elva fisketuristföretag i kommunen som arrangerar fisketurer, visserligen oftare till fjälls än ut till kusten. Vintertid finns möjlighet till kikmete.

I området finns ett företag som anordnar dykutflykter till områden kring Umeälvs mynning (utanför Holmsund, Obbola, Strömbäck- Kont), utflykter till Skeppsvik eller Norrbyskär med motorbåt samt även sälsafari i samarbete med Umeå turistbyrå och Hotell Norrbyskär.

Förutom de kajakuthyrare som finns stationerade längs kusten finns flera som hyr ut kajak/kanot i Umeå. Av dessa anordnar vissa guidade kajakturer längs olika kanotleder i Holmsund, i Sävarån med utlopp och vid Strömbäck-Kont.

5.7 Fiske

Fram till slutet av 70-talet fanns omkring 30 yrkesfiskare i kommunen. Många av dessa hade även pälsdjursfarmar. År 2009 fanns tolv fiskare med yrkesfiskelicens längs kommunens kuststräcka. Dessa utgör knappt hälften av yrkesfiskarna i länet. Antalet har ökat något de senaste åren. Fisket är småskaligt och sker oftast med fasta redskap. Ungefär hälften av yrkesfiskarna bedriver fiske som heltidssysselsättning. Främst försörjer fisket en lokal marknad med färsk fisk men några fiskare säljer fisk till andra delar av landet. Inga yrkesfiskare finns registrerade söder om Obbola.

Sportfisket är en populär sysselsättning med ett stort antal utövare. I kommunen finns fem sportfiskeklubbar. Som en följd av det ökande intresset för sportfiske har fler företag som sysslar med fisketurism, både på hel- och deltid, etablerat sig. År 2006 fann elva sådana företag i kommunen. År 2003 var antalet åtta. De flesta arrangerade fisketurer går mot inlandet och fjällen medan kustområdena anses vara underutnyttjat för sportfiske.

De viktigaste områdena för fiske i kommunen finns främst kring Umeälvens mynningsområde vid Obbola och Holmsund, kusten mellan Ostnäs och Rovågern och utanför Skeppsvik, samt kring Holmöarna. Skeppsviks skärgård är t.ex. betydelsefull för gäddfiske. Viktiga fiskehamnar för yrkesfiskare finns därför både i Obbola, Holmsund, vid Rovågern samt på Holmöarna. De viktigaste är hamnarna i Obbola och vid Rovågern där det finns redskapsbodar och frys- och kylanläggningar.

Umeälvens mynningsområde samt Holmön är klassade som riksintressen för yrkesfisket då mynningsområdet är en viktig vandringsväg för lax. Skärgården utanför Umeå/Holmsund samt kring Holmön/Ängesön, är också av riksintresse till följd av betydelsefulla fångstområden för främst lax och sik men också andra sötvattensarter. Lekområden för sik, siklöja, strömming och andra arter som fångas kommersiellt finns överallt i Umeås skärgård och innerfjärdar. Det saknas dock underlag för att avgränsa de viktigaste av dessa som riksintresse men områdena är skyddsvärda.

De områden som nämnts ovan vad gäller yrkesfisket är även populära för husbehovsfiskare och sportfiskare. Pimpling på isarna vintertid är populärt i många grunda vikar. Kustfisket i kommunen kräver inget fiskekort.

Fiskarter viktiga för näringen är främst lax, sik, strömming, abborre och siklöja. Enligt 2007 års loggböcker drog yrkesfiskarna i kommunen upp totalt 16 ton lax, 11,5 ton sik, 5,6 ton abborre samt 4,6 ton strömming. För sportfiskarna är förut-

om de ovan nämnda även gädda, harr och öring intressanta. Vilka mängder som fiskas är dock inte känt. Havslekande harr och havsöring anses vara de mest hotade arterna. Även den vilda laxen har varit hotad under längre tid. Därav har det rekommenderats att trycket på laxstammarna inte får öka i omfattning innan de återhämtat sig tillräckligt. Inga fiskodlingar finns idag längs kusten.

Ett av dagens problem med fisket i Bottenviken och Norra Kvarken är bifångsten av sälar, både gråsäl och vikare, samt sälskador på redskap och fisk. För att undgå eller åtminstone minska detta testas olika modifieringar av redskapen, som till exempel ljudskrämmor. Ett annat bifångstproblem uppstår under siklöje- och strömmingsfisket när små ännu icke köns mogna fiskar följer med fångsten. Detta försöker man åtgärda med mer selektiva redskap som släpper igenom de minsta fiskarna.

5.8 Kulturmiljöer

Områden av riksintresse för kulturmiljövård redovisas tillsammans med andra riksintressen i kapitel 2.

Längs kusten finns därtill andra områden och objekt som vid olika tidpunkter pekats ut som bevaransvärda. De områden som illustreras på följande två kartor finns beskrivna i olika inventeringar (som t.ex. Kulturhistorisk bebyggelseinventering del 1-3, Västerbottens museum, Umeå kommun).

Inom planområdet finns därtill ett stort antal fornlämningar på en rad platser. Fornminnen är skyddade enligt 2 kap. kulturminneslagen (1988:50).

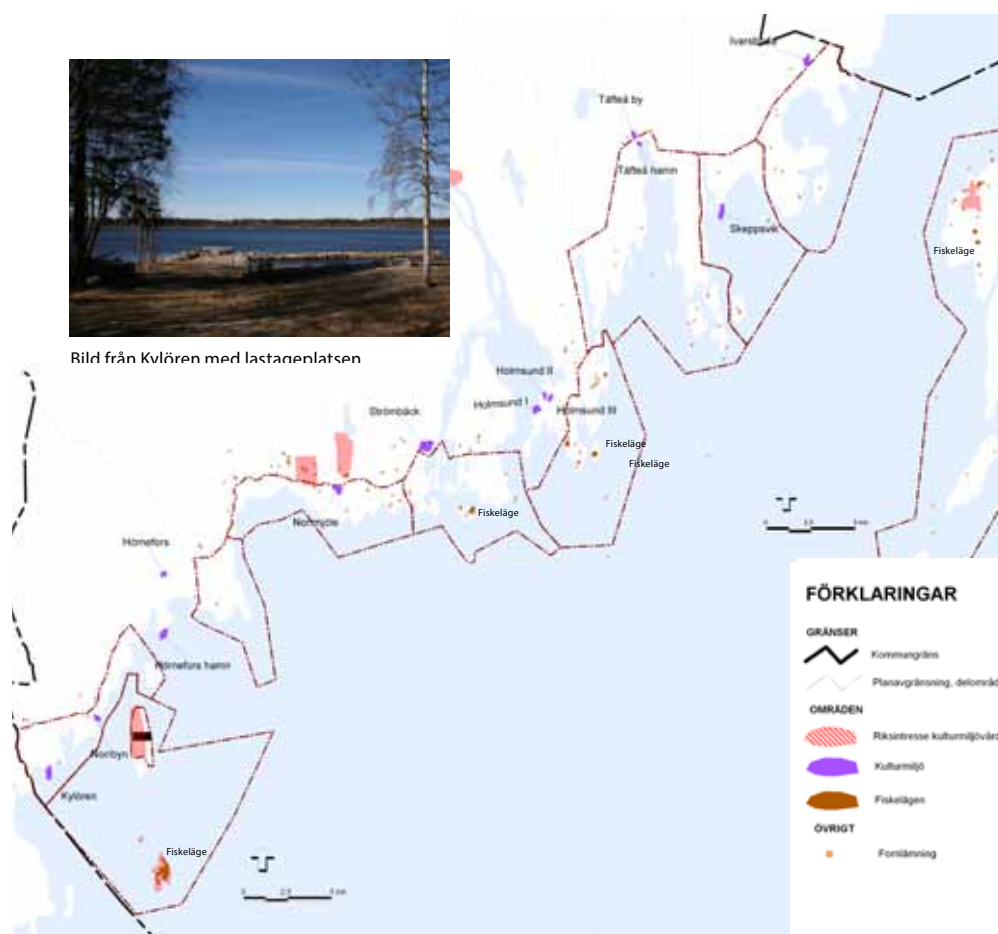

Bild från Kyrören med lastanoplatsen

Utpökade kulturmiljöer inom planområdet

6. Översiktsplanens konsekvenser- miljöbedömning

Den fysiska planeringen ska medverka till att nå en långsiktig hållbar utveckling. I det arbetet är kommunens översiktsplanering ett viktigt instrument. För att avgöra hur den fördjupade översiktsplanen medverkar till en hållbar utveckling ska det enligt Miljöbalken upprättas en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Enligt plan- och bygglagen ska översiktsplanens konsekvenser när det gäller inverkan på miljö, betydelsen för hälsa och säkerhet, hushållning med naturresurser, sociala samt samhällsekonomiska aspekter tydligt framgå. Syftet med miljöbedömningen och detta kapitel är att integrera miljöaspekterna i planen. Miljöbedömningen fokuserar på den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas orsaka.

Betydande miljöpåverkan

Enligt förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar ska en miljöbedömning göras för en översiktsplan enligt 4 kapitlet i plan- och bygglagen om planen medger förutsättningar för kommande tillstånd enligt Miljöbalken. Den fördjupade översiktsplanen innefattar flera förslag som enligt bilaga tre i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar medför betydande miljöpåverkan eller som kan kräva tillstånd enligt Miljöbalken. Hit hör följande:

- En handfull nya utredningsområden för bebyggelse planeras intill nuvarande tätorter i syfte att skapa attraktivt havsnära boende. Vart och ett av dessa bedöms medföra en betydande miljöpåverkan. För dessa krävs dessutom upphävande av strandskyddet. I ett av dessa fall föreslås ny bro ut till en ö där bebyggelse kan utvecklas. En sådan bro kan komma att tillståndsprövas i särskild ordning.
- Dessutom föreslås ett 40-tal nya bebyggelseområden av olika storlek och läge. Vart och ett av dessa kan komma att medföra en betydande miljöpåverkan.
- Ett antal lägen för småbåthamnar eller gemensamma båtplatser föreslås. Var och en av dessa kan komma att kräva muddring och anläggningsarbeten, dvs en verksamhet som är tillståndspliktig. Likaså kan sekundärt en del av de föreslagna lägena för småbåthamnar småningom innebära att farleder behöver muddras.
- En handfull platser anges som lämpliga för utveckling av turism- och besöksnäring. Sådana anläggningar kan komma att medföra betydande miljöpåverkan.

Enligt MKB-förordningen antas dessutom en översiktsplan alltid innebära en betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning ska således göras. Det är motivet för detta kapitel.

Avgränsning

En MKB ska innehålla alternativ till planförslaget där ett nollalternativ, som visar på en trolig utveckling av området om planförslaget inte genomförs, ska ingå. Enligt bestämmelserna om miljöbedömningar och 6 kap 12 § MB ska "rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd också identifieras, beskrivas och bedömas".

Eftersom översiktsplanen behandlar en rad frågor är det svårt att redovisa olika alternativ. En MKB ska i första hand behandla betydande miljöpåverkan. Den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kultur-

arv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter ska beskrivas.

För att bedöma vilka åtgärder som medför betydande miljöpåverkan har bedömningskriterierna i MKB-förordningen använts. Planförfattarens förslag är att de aspekter som ska beskrivas i miljöbedömningen är följande:

- Miljömålsuppfyllelse,
- Bebyggelse,
- Naturvärden,
- Kulturmiljöer samt
- Rekreation och friluftsliv.

Nollalternativet

Miljöbedömningen för respektive aspekt beskrivs med utgångspunkt från ett nollalternativ. Detta ska spegla en trolig utveckling om planförslaget inte genomförs. Nollalternativet får antas vara en framskrivning av utvecklingen utifrån gällande kustplan som antogs 1977.

1977 års kustplan redovisar markanvändningen för hela kusten. I planen har områden där stor hänsyn ska tas till friluftslivets intressen och områden där tät fritidshusbebyggelse är tänkbar särskilt beaktats.

6.1 Miljömålsuppfyllelse

Den nationella miljöpolitiken går ut på att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Därför har riksdagen fastslagit 16 miljö kvalitetsmål. Alla myndigheter och sektorer i samhället ska ta samma hänsyn till ekologiska aspekter som till ekonomiska och sociala när beslut fattas.

De 16 miljö kvalitetsmålen ska leda vägen för vår strävan att åstadkomma en hållbar samhällsutveckling och miljö kvalitetsmålen är riktmärken för allt svenskt miljöarbete, oavsett var och av vem det bedrivs.

I tabellen nedan görs en bedömning av på vilket sätt de intentioner som lyfts fram i den fördjupande översiktsplanen påverkar möjligheten att nå målsuppfyllelse för vart och ett av de 16 miljö kvalitetsmålen. Bedömningarna utgår från en situation där utvecklingen i stället skett utifrån 1977 års kustplan.

Miljömål	Målsuppfyllelse	Analys
Begränsad klimatpåverkan	Visst bidrag till målsuppfyllelse	Tillkommande ny bebyggelse medför ett ökat trafikarbete, men samordning av bebyggelseområdena begränsar påverkan jämfört med 1977 års kustplan
Frisk luft	Visst bidrag till målsuppfyllelse	Tillkommande ny bebyggelse medför ett ökat trafikarbete, men samordning av bebyggelseområdena begränsar påverkan jämfört med 1977 års kustplan
Bara naturlig försurning	Ej relevant	Planförslaget påverkar inte förutsättningarna för försurning
Giftfri miljö	Ej relevant	Särskilt förorenade områden förekommer inte inom planområdet
Skyddande ozonskikt	Ej relevant	Planförslaget påverkar inte förutsättningarna för ozonskiktet
Säker strålmiljö	Ej relevant	Planförslaget påverkar inte förutsättningarna för strålmiljön
Ingen övergödning	Bidrar till målsuppfyllelse	Nyttillkommande bebyggelse föreslås etableras samlat med höga krav på gemensamma lösningar för avlopp jämfört med 1977 års kustplan
Levande sjöar och vattendrag	Förhindrar inte målsuppfyllelse	Planförslaget påverkar inte förutsättningarna för tillståndet i de sjöar och vattendrag som finns utmed kusten
Grundvatten av god kvalitet	Förhindrar inte målsuppfyllelse	Nyttillkommande bebyggelse föreslås etableras samlat med i stor utsträckning gemensamma lösningar för avlopp. Inga utpekade grundvattenföremål påverkas
Hav i balans samt levande kust och skärgård	Bidrar till målsuppfyllelse	I planförslaget lyfts värdefulla naturområden. Inriktningen att samla ny bebyggelse till befintlig medverkar till hållbar kustexploatering. Hänsyn har tagits till områden med grunda havsbottnar i planförslaget.
Myllrande våtmarker	Förhindrar inte målsuppfyllelse	Planförslaget innebär en hög ambition att skydda våtmarker, grunda vikar och strandängar från all form av exploatering
Levande skogar	Förhindrar inte målsuppfyllelse	Planförslaget innebär en hög ambition att skydda skogliga naturvärden från all form av exploatering
Ett rikt odlingslandskap	Ej relevant	Värdefulla odlingsmarker saknas i stort sett inom planområdet
Storslagen fjällmiljö	Ej relevant	Ej relevant
God bebyggd miljö	Bidrar till målsuppfyllelse	Planens inriktning är att som helhet skapa en långsiktigt hållbar och god bebyggelsemiljö
Ett rikt djur- och växtliv	Bidrar till målsuppfyllelse	Planförslaget innebär en hög ambition att säkerställa värdefulla miljöer för djur- och växtlivet

Stor positiv
miljöpåverkan 0

Positiv
miljöpåverkan 1

Liten positiv
miljöpåverkan 2

Ingen betydande
miljöpåverkan 3

Liten negativ
miljöpåverkan 4

Negativ
miljöpåverkan 5

Stor negativ
miljöpåverkan 6

6.2 Miljöbedömning

Miljöbedömningen för var och en av de miljöaspekter som ska beskrivas görs med hjälp av en illustrerad barometer. Bedömningen görs för nollalternativet respektive planförslaget.

Bebyggelse

Noll-alternativet 5 Negativ miljöpåverkan

Vad gäller bebyggelse har målet om mesta möjliga exploatering inom ramen för bevarande varit vägledande i 1977 års kustplan. Områdena där tät bebyggelse är tänkbar är både relativt många och stora samtidigt som naturvärden och andra värden i bevarandemrådena inte är tydligt definierade eller beskrivna vilket gör det svårt att ta hänsyn till dessa.

Syftet att försöka skapa en planmässig översikt för avvägning mellan exploatering och bevarande har resulterat i att särskild tonvikt lagts på friluftsliv och naturvård i fråga om bevarande. Kartans otydlighet och inaktualitet leder dock till att kraven på allmän tillgänglighet och strandskydd inte enkelt kan tillgodoses.

Den stora efterfrågan på kustnära fritidshus samt omvandlingen av fritidshus till åretruntboende kommer i nollalternativet resultera i ytterligare minskad tillgänglighet till stränder. Fortsatt tillämpning av den gamla kustplanen skulle sannolikt inte tillgodose kraven på allmän tillgänglighet till kustnära områden, inte minst pga av en otydlig avgränsning mellan det allmänna och det enskilda. Stränderna skulle alltmer styckas upp med följd att allt fler enskilda bryggor och pirar etableras. Inte heller är planens tillåtande spridning av bebyggelse och problemen med t.ex. avlopp hållbar i ett längre perspektiv.

Planförslaget 2 Liten positiv miljöpåverkan

Planförslagets syfte är att skapa utrymme för både tillgänglighet, bebyggelse, bevarande och annan utveckling längs kusten under en lång tid framöver. Det övergripande målet är att skapa förutsättningar för alla dessa, delvis motstående, intressen att samordnas. Med planförslaget inriktas planeringen mot en hållbar utveckling av kustlandskapet. Detta betyder att en sammanhållen bebyggelsestruktur skapas och att utbredningen av fritidshusbebyggelse framförallt sker i eller intill redan befintliga fritidshusområden.

Förslaget innebär att längre orörda kuststräckor liksom öar kan bevaras till förmån för friluftslivet genom att tillgängligheten ökar, men även till förmån för växt- och djurlivet. Planen ger uttryck för höga ambitioner om att begränsa påverkan på vattenmiljöerna som kan ske till följd av avlopp. Noggranna instruktioner om hur befintliga system ska nyttjas, vilka krav som gäller för VA-utredningar samt tydliga ambitioner att samordna ny bebyggelse med befintlig kommer att ge mindre miljöpåverkan.

Planförslaget medverkar till att byggande framförallt ska ske inom befintliga strukturer men har också ambitionen att kunna erbjuda attraktiva kustnära lägen. Genom kustplanens principer för planering läggs fokus bl.a. just på att stödja kustnära orter med ny bebyggelse men även på att ny bebyggelse ska förläggas i långsiktigt hållbara lägen framför allt i förhållande till landhöjning och igenväxning av vikar och stränder. Samtidigt pekats några attraktiva vattennära bebyggelseområden ut i planen med stöd av reglerna om undantag från strandskyddet med hänvisning till tätortsutveckling. Vid all planering av ny bebyggelse planeras för åtkomst till havet via gemensamma båtplatser i stället för enskilda.

Sammantaget skapar planförslaget utrymme för att olika en långsiktigt hållbar utveckling av bebyggelsen längs kusten.

Naturmiljö

Noll-alternativet

4 Liten negativ miljöpåverkan

Längs kusten finns en rad känsliga och värdefulla miljöer som kräver särskild hänsyn i planeringen eller är i behov av skydd. Som exempel kan nämnas grunda havsvikar, skogar med naturskogskaraktär, hållmarker, hedmarker, våtmarker samt sumpskogar.

1977 års kustplan redovisar dels en bevarandedel, dels en exploateringsdel där bevarandedelen består av allmänt bevarande och speciellt bevarande. Planens otydlighet gör den dock svår att efterfölja och på vissa platser har det allmänna bevarandet, vilket omfattar relativt stora områden, förbisetts till förmån för ny fritids- och husbebyggelse.

Det speciella bevarandet innefattar områden som planlagts för rörligt friluftsliv och naturvård. Av planen framgår dock inte vad i dessa områden som är viktigt att bevara vilket gör planen bristfällig då hänsyn ej kan tas till dessa värden. En utveckling enligt nollalternativet innebär därmed att utsatta arter riskerar en negativ påverkan då planen har ett otillräckligt skydd för bevarande.

Den spridda exploatering som den gamla planen möjliggör delar upp sammanhängande områden i naturmiljön vilket gör att växt- och djurlivet begränsas till allt mindre ytor. Även tillgängligheten till kommunens mycket begränsade andel sandstränder riskerar att försämrats. För ett långsiktigt bevarande krävs därför en mer återhållsam planering för exploatering och djupare analyser av den biologiska mångfaldens betydelse för kusten.

Planförslaget

1 Positiv miljöpåverkan

Längs Umeås kust finns idag sju naturreservat, två på fastlandet och fem ute på öarna. För att värna om växt- och djurlivet föreslås i planförslaget naturskydd på ett par ytterligare platser. Planförslaget ger också stöd till statligt reservatsskydd för en stor del av Norrbyns skärgård. Dessutom anger planen naturvård som prioriterat intresse inom ett 70-tal olika områden av varierande storlek. Utöver detta visar planförslaget på några riktigt stora områden och kuststräckor som ska undantas från exploatering. Det är planförslagets koncentration av bebyggelse som innebär att de längre orörda kuststräckorna kan hållas intakta.

I planförslaget pekas områden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö ut gemensamt och intentionen är att tydligt visa vilka värden som motiverar bevarandet, exempelvis värden intressanta för fågellivet.

De områden som föreslås för bebyggelse har valts med anledning av att de har få motstående intressen såsom t.ex. naturvärden. Genomgående kan således den bebyggelse som föreslås genomföras utan betydande negativa konsekvenser för naturvården.

Planförslaget innehåller ett tydligt ställningstagande för bevarande av kustens landhöjningsskogar samt de grunda och artrika havsvikar som är under avsnörning från havet. Förslagets riktlinjer för muddring ska se till att dessa grunda vatten bevaras. Förslaget lyfter också fram möjligheten att återskapa öppna, hävdade strandängar.

Sammantaget visar planförslaget att utvecklingen utmed kusten kan ske med bibehållande och utveckling av kustens höga naturvärden.

Kulturmiljö

Noll-alternativet

4 Liten negativ miljöpåverkan

I kommunen finns på flera platser gamla fiskelägen och kulturhistoriska lämningar som ett tydligt tecken på fiskets tidigare betydelse. Även andra fornlämningar som t.ex. hyddgrunder från 1000-talet har hittats längs kusten.

1977 års kustplan har lyft fram kulturmiljöerna som särskilt bevarandevärda. Planen har dock inte inneburit några höga ambitioner att utveckla och tillgängliggöra kulturmiljöerna längs kusten. I stället har t.ex. flera av de gamla fiskelägena övergivits och förfallit.

Planförslaget

2 Liten positiv miljöpåverkan

Kulturmiljöer prioriterade för skydd är idag kulturmiljöer av riksintresse, kulturhistorisk bebyggelse i kust och skärgård, industrihistoriska lämningar och byggnader samt lämningar och miljöer efter kustsjöfarten. I många fall saknas dock ett långsiktigt skydd och skyddsfrågan behöver ytterligare utredas och beslutas.

Planförslaget betraktar och bedömer kulturmiljöerna gemensamt med friluftslivets och naturvårdens intressen i så kallade U-områden. Planen anger kulturmiljö som prioriterat intresse inom ett 15-tal olika områden utmed kusten utöver de miljöer som finns inom befintliga naturreservat. Här visar planen en tydlig ambition att sådana områden ska utvecklas och göras tillgängliga för allmänheten. I något fall pekar planen också på möjligheten att samordna en utveckling för besöksnäring med bibehållna kulturmiljöer.

Sammantaget visar planförslaget att utvecklingen utmed kusten kan ske med bibehållande och utveckling av kustens höga kulturmiljövärden.

Rekreation och friluftsliv

Noll-alternativet

5 Negativ miljöpåverkan

En framskrivning av 1977 års kustplan med dess generöst tilltagna områden för bebyggelse innebär en ytterligare sämre tillgänglighet till kustremsan och därmed även försämrade förutsättningar för rekreation och friluftsliv.

En fortsatt utveckling och framskrivning av den tidigare planen innebär även en större uppdelning av kustremsan och därmed en mindre andel orörda områden med resultatet sämre kvalitet för det rörliga friluftslivet.

Planen avser att särskilt beakta det rörliga friluftslivets behov av mark och anläggningar. Dock har i praktiken sådana områden inte kunnat prioriteras. Särskilda platser för människors upplevelser av havet har inte fått någon uppmärksamhet.

Planförslaget

1 Positiv miljöpåverkan

Planförslaget anger friluftsliv som prioriterat intresse inom ett stort antal områden utmed hela kusten. Bl.a. pekar planen ut ett 20-tal platser där det ska vara möjligt att uppleva havet. Dessutom finns det en hög ambitionsnivå att utveckla tillgängligheten till kustens finaste havsbad. Planförslaget ger också stöd till statligt reservatsskydd för en stor del av Norrbyns skärgård där tillgängligheten är ett prioriterat intresse.

Planförslagets koncentration av bebyggelse innebär också att några längre orörda kuststräckorna kan hållas intakta och framgent vara en resurs för allmänheten.

När det gäller bebyggelseområdena innehåller planförslaget riktlinjer för bibehållande av lucktomter i områden med begränsad tillgänglighet i ett försök att säkerställa allmänhetens tillgänglighet till kusten.

Sammantaget visar planförslaget att utvecklingen utmed kusten kan ske med bibehållande och utveckling av kustens höga rekreations- och friluftsvärden.

6.3 Uppföljning

Enligt Miljöbalken 6 kap 12§ ska en MKB innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Uppföljning av planen kan ske genom att kommunen regelbundet utvärderar hur de rekommendationer och mål som anges i översiktsplanen uppfylls.

Länsstyrelsen
Västerbotten

**Gransknings-
yttrande**
Datum
2013-02-07

Ärendebeteckning
401-9312-2012
Arkivbeteckning

1(2)

Umeå kommun
Utvecklingsavdelningen
”Kustplan”
901 84 Umeå

Utställning av fördjupad översiktsplan för kusten, Umeå kommun

Fördjupningen för kusten är utställd för granskning. Efter genomförd utställning avser kommunens fullmäktige att anta fördjupningen enligt 3 kap 19 § plan- och bygglagen (PBL).

Under samrådet har Länsstyrelsen avgivit ett yttrande den 30 juni 2010.

Då vi ska samordna statliga intressen, har vi även under utställningen hört berörda statliga myndigheter och sakområden inom Länsstyrelsen

Enligt bestämmelserna i 3 kap 20 § PBL ska granskningsyttrandet fogas till planen. Granskningsyttrandet har begränsats till de frågor som anges i 3 kap 16 § PBL.

Som bilaga bifogas statliga myndigheters yttranden i sin helhet för kännedom.

Länsstyrelsens ställningstagande

Riksintressen

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget tillgodoser kända riksintressen. Det behov av buffertzoner och influensområden för Sjöfartens riksintresse som Sjöfartsverket och Trafikverket framfört ska beaktas vid fortsatt planering.

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget medverkar till att miljökvalitetsnormerna följs. Många havsvikar och sjöar är känsliga för bl.a. övergödning. Länsstyrelsen vill därför betona att det vid framtida exploateringar via detaljplan ska eventuell belastning och effekt på vattenförekomsten redovisas. Detta kräver en tydlig redovisning av vilken/vilka yt- och grundvattenförekomster som berörs, nuvarande ekologisk och kemisk status, fastställda normer och om vattenförekomsten är ”at risk”. Med hjälp av detta underlag kan en samlad bedömning göras av hur planerad bebyggelse påverkar miljökvalitetsnormerna för vatten.

I dagsläget inverkar främst utsläpp från enskilda avlopp på möjligheterna att följa miljö kvalitetsnormerna. Framöver kommer dock även fysisk påverkan som t.ex. muddringar och pirar att bedömas och inverka på den ekologiska statusen. I kommande detaljplaneskede är det därför viktigt att även ta hänsyn till detta.

Redovisning av landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Beslut om LIS-områden tas i särskild temaplan, vilken utarbetas tillsammans med Umeregionens övriga kommuner.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att samordning av mellankommunala frågor sker.

Hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen bedömer att den bebyggelse som prövas i enlighet rekommendationerna i översiktsplanen inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt till risken för olyckor, översvämning och erosion.

Övrigt

Utökat strandskydd

Länsstyrelsen ska innan sista december 2014 ha gjort en översyn av det utvidgade strandskyddet. Vi har påbörjat arbetet och funnit för Umeås kustområde att det finns områden där det utökade strandskyddet kan tas bort, men också nya områden som bör få ett utvidgat skydd. Umeås kustplan utgör en del av det underlag vi använder för bedömningarna.

Kulturmiljöunderlag

Då underlaget för bedömning av de kustanslutna kulturmiljöerna är bristfälligt ser vi det angeläget att kommunen tar tag i bristerna så att kustens kulturmiljöer inventeras och värderas mm (se ställningstagande sidan 25 i fördjupningen).

Susanne Fahlgren
Enhetschef

Birgitta Norberg
Bitr. länsarkitekt

Bilagor:

Yttrande från SMHI
Yttrande från Trafikverket
Yttrande från SGI
Yttrande från SGU
Yttrande från Sjöfartsverket

Pris: 100:-

Strategisk planering, Umeå kommun

Besöksadress Stadshuset,
Postadress Skolgatan 31A, 901 82 Umeå
Telefon växel 090-16 10 00

www.umea.se

